

Programmabegroting 2025 Meerjarenperspectief 2026-2028

Gemeente Alblasserdam

Gemeenteraad 12 november 2024

Inleiding	3
Financieel perspectief	5
Beleidsbegroting	10
Programmaplan	11
Programma 1: Een duurzaam bereikbaar dorp	15
Programma 2: Met oog voor elkaar	19
Programma 3: Thuis in ons dorp	24
Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	30
Overzicht overhead	31
Overzicht vennootschapsbelasting	32
Paragrafen	33
1. Paragraaf lokale heffingen	34
2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	40
3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	51
4. Paragraaf financiering	54
5. Paragraaf bedrijfsvoering	62
6. Paragraaf verbonden partijen	67
7. Paragraaf grondbeleid	75
8. Paragraaf subsidieverlening	82
9. Paragraaf keuzes maken	83
10. Openbaarheidsparagraaf	89
Financiële begroting	91
Overzicht van baten en lasten per programma	92
Overzicht baten en lasten per taakveld	94
Staat van incidentele baten en lasten	97
Geprognosticeerde balans en overzicht EMU-saldo	99
Staat van reserves en voorzieningen	101
Investeringsplan 2025-2028	104
Beleidsindicatoren BBV	109
Programma-indeling	111

Inleiding

Een dam op de plek waar twee rivieren bij elkaar komen. Dat is waar het in 1277 begon. Zoals zoveel Nederlandse plaatsen is Alblasserdam bijna 750 jaar geleden ontstaan op een kruispunt van land en water. Een gestaag groeiend dijkdorp, waar handel en landbouw, scheepsbouw en industrie lang samen opgingen.

Er is ook veel veranderd in al die eeuwen. Soms ging dat bijna vanzelf, soms met horten en stoten. De 'oude' scheepsbouw en industrie brachten Alblasserdam tot flinke bloei, maar vielen ook weer weg. Meer mensen vonden een baan buiten het dorp en gingen forensen. Innovatie nam de plek in van oude bedrijvigheid en er kwamen 'nieuwe' Alblasserdammers van elders, voor een baan of een thuis. Het dijkdorp van toen is uit de kluiten gewassen. Alblasserdam heeft iets dorps en iets stads: een plattelandsgemeente met stadse allure.

Alblasserdammers houden van hun dorp. We zijn ondernemend en veerkrachtig. We zijn saamhorig en autonoom tegelijk. We ontmoeten elkaar volop, in de wijk, op het werk of op het sportpark. In Landvast, het Brughuis of het Odensehuis. In de kerk of moskee. Wij steken de handen uit de mouwen, in bloeiende verenigingen, sterke familiebedrijven en hechte (geloofs-)gemeenschappen. Samen houden we de boel draaiend, ook als onze achtergronden of overtuigingen flink verschillen. Alblasserdammers staan voor hun principes, hebben een stevige mening en schuwen niet om elkaar de waarheid te vertellen. We leven samen, met open vizier.

Die saamhorigheid koesteren we, ook als Alblasserdam blijft mee veranderen met de tijd. We hebben de komende jaren meer huizen nodig voor jong en oud. We worden ouder en dus zullen meer mensen zorg nodig hebben. We willen jonge mensen behouden en innovatieve bedrijven aan ons binden. We willen goed bereikbaar blijven voor iedereen. We willen duurzamer leven in een fijne, groene omgeving. En we willen oog blijven hebben voor elkaar, in alle fasen van het leven.

Deze wensen en uitdagingen geven ons de kans om te groeien, om dingen anders en beter te doen. Maar ze leveren ook dilemma's op. Want er is niet veel ruimte voor nieuwe woonwijken meer. En er komen aanzienlijke bezuinigingen op alle gemeenten af, zo ook op Alblasserdam. Het gemeentebestuur moet dus lastige afwegingen maken. Want we moeten en willen vooruit. Daarbij werken we al veel samen met onze bureaus in de andere Drechtsteden en onderzoeken waar we de samenwerking kunnen versterken en vraagstukken samen kunnen oplossen.

Ook vraagt deze uitdagende tijd om kritisch te kijken naar rollen en taken van de gemeente en van de gemeenschap. Want waar ambities tot dilemma's leiden, zoeken we juist naar praktische oplossingen. We veranderen en vernieuwen waar dat kan en waar het nodig is, zodat ons dorp in 2040 minstens zo ondernemend, saamhorig en groen is. Daar kunnen we allemaal aan meebouwen. Door om te kijken naar onze bureaus, kennissen en collega's. Door vrijwilliger te worden. Door als ondernemer in Alblasserdam mee te bouwen aan goede banen en economische kansen. Maar we kunnen ook iets doen in onze dagelijkse keuzes. Die lijken soms klein, maar doen meer dan je soms denkt: je afval goed scheiden, iets vaker de fiets pakken of door nieuwkomers een warm welkom te geven.

In deze context presenteren we u in dit document de begroting en het uitvoeringsprogramma voor 2025. Een programma waarin we moeilijke keuzes gemaakt hebben. Want in 2025 moeten we structureel 1,5 miljoen euro bezuinigen. En in 2026 en verder nog eens structureel 3 tot 4 miljoen. Dat is een enorme opgave die het college samen met haar partners en de gemeenschap moet realiseren.

Voor 2025 heeft het college de keuzes gemaakt. Zo stellen we ambities bij, beperken we de financiering van activiteiten van een aantal van onze lokale partners en kijken we kritisch naar onze organisatie. En de gemeentelijke lasten voor inwoners gaan stijgen. Maar er wacht ons nog een enorme opgave voor de jaren erna. Want de plannen van het kabinet geven gemeenten geen financiële lucht. Het college zal hier vooral de eerste helft van 2025 hard mee aan de slag gaan om de structurele bezuinigingen te realiseren voor 2026 en verder. We gaan in overleg met alle lokale en regionale samenwerkingspartners de plannen hiervoor opstellen en vragen van eenieder creativiteit en denkracht hoe het met minder middelen anders kan.

Het college gaat onverminderd door om samen met alle partners te werken aan een financieel gezonde gemeente. Een gemeente waar mensen prettig wonen, werken en recreëren. Waar inwoners en ondernemers zich thuis voelen en nieuwe generaties verder bouwen aan ons mooie dorp. Waar we met elkaar verder invulling geven aan het verhaal van Alblasserdam.

Samen zijn we Alblasserdam!

College van Burgemeester en Wethouders

Financieel perspectief

In de raadsvergadering van 9 juli 2024 is de Perspectiefnota 2025 behandeld. In deze nota is inzicht gegeven in de beleidsontwikkelingen, trends, kansen en risico's die op ons af komen. In het financiële meerjarenperspectief op hoofdlijnen werd voorzien dat voor 2025 maatregelen noodzakelijk zijn om een sluitende begroting te presenteren. In de Perspectiefnota is een voorstel voor ombuigingsmaatregelen opgenomen. Deze maatregelen zijn in deze begroting verwerkt en liggen dus nu ook ter besluitvorming voor. Voor de jaren 2026 en daarna zijn aanvullende maatregelen nodig om de begroting in evenwicht te houden. Daar gaan we komend half jaar aanwerken richting de Perspectiefnota 2026.

Onderstaand een overzicht van de ontwikkeling van het saldo van de begroting vanaf de programmabegroting 2024 tot aan nu.

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	2026	2027	2028
Saldo volgens programmabegroting 2024	3	-3.829	-4.457	-4.706
<i>Mutaties a.g.v. besluitvorming in 2024:</i>				
Integraal veiligheidsbeleid	-244	-244	-244	-244
Eerste Bestuursrapportage 2024	235	68	643	18
Opheffen bestemmingsreserve jeugd	-5	-5	-5	-5
Energiebesparing door LED-verlichting	15	30	30	30
Vrijval kapitaallasten Nedstaal-Peute	85	85	85	85
Actueel saldo begroting 2024 na wijzigingen	89	-3.895	-3.948	-4.822
<i>Mutaties begrotingsproces 2025:</i>				
Algemene uitkering	-10	463	351	1.376
Gemeenschappelijke regelingen	-772	-650	-722	-721
Loonkosten en dekking	-118	-121	-121	-218
Kapitaallasten en financiering	302	189	-171	-400
Kostendekkendheid	-506	-509	-517	-464
Andere bijstellingen	-409	-276	-340	-437
Saldo begroting excl. ombuigingsmaatregelen	-1.424	-4.800	-5.469	-5.686
Voorgestelde ombuigingsmaatregelen, keuzes 2025	1.525	1.525	1.525	1.525
Saldo begroting incl. ombuigingsmaatregelen 2025	101	-3.275	-3.944	-4.161

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	2026	2027	2028
Voorgestelde ombuigingsmaatregelen, keuzes 2026/2027	n.v.t.	734	704	704
Saldo volgens programmabegroting 2025	101	-2.541	-3.240	-3.457

Algemene uitkering

Voor de jaren 2025 tot en met 2027 zijn dit de financiële gevolgen van de meicirculaire 2025. Voor 2028 is dit ook het actualiseren van de raming van deze jaarschijf. De jaarschijf 2028 is pas zichtbaar in deze begroting.

Gemeenschappelijke regelingen

Bij de Perspectiefnota 2025 was al aangegeven dat de bijstelling voor 2024 van vooral de begroting van GR Sociaal meerjarig doorwerkt. Dat is ook in de begroting verwerkt. De bijstellingen van bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen zijn in deze begroting minder nadelig uitgewerkt dan bij de n als gevolg van zienswijzen zijn verlaagd. Bij de perspectiefnota was ingeschat dat deze voor € 983k zou doorwerken.

Loonkosten en dekking

De nadelige bijstelling is het gevolg van een omissie in de meerjarenraming van de begroting 2024. Deze is in dit begrotingsproces hersteld. Daarnaast vervalt in 2028 de dekking van salariskosten de specifieke uitkering voor duurzaamheid als deze niet wordt voortgezet.

Kapitaallasten, financiering en keuzes m.b.t. investeringen kwaliteit en klimaatadaptatie buitenruimte

In dit begrotingsproces is meer aandacht uitgegaan naar de planning van realisatie van investeringen. Dit heeft geleid tot een aantal financiële effecten. De afschrijvingslasten zijn per saldo lager geworden. De rentelasten zijn echter vooral in latere jaren gestegen. Dit komt vooral doordat de financieringspositie bij de vorige begroting niet goed is ingeschat. Om de investeringen te kunnen financieren zal meer geld moeten worden geleend. Dat leidt dus tot hogere rentelasten. Om het nadelige effect in later jaarschijven te compenseren zijn daarom een aantal voorgenomen investeringen uit het investeringsplan geschrapt. Het gaat daarbij om de investeringen in klimaatadaptatie van de buitenruimte en het (versneld) verbeteren van de kwaliteit van de buitenruimte. In de huidige begroting is desondanks voldoende rekening gehouden met het in stand houden van de kwaliteit van de buitenruimte op niveau B. En klimaatadaptatieve maatregelen wordt waar mogelijk gecombineerd met geplande investeringen.

Kostendekkendheid

In deze begroting is de kostendekkendheid van leges en heffingen opnieuw berekend. Daarbij is ook kritisch gekeken naar wat tot overhead wordt gerekend en wat niet en op andere taakvelden moet worden vastgelegd. Op basis van de personele inzet over afgelopen jaar is ook opnieuw bepaald hoe inzet voor 2025 wordt ingeschat. Dat heeft vooral geleid tot een lager toerekening van personeelskosten en overhead aan de rioolheffing. Bij de vorige begroting was deze hoger ingeschat. Dit is toen gecompenseerd door onttrekkingen aan de egalisatievoorziening in de begroting op te nemen. Op basis van deze begroting zijn deze teruggedraaid en omgezet in dotaties. Dit sluit daarmee ook weer aan op het Stedelijk Waterplan.

Uit de berekening van de kostendekkendheid van de begraafrechten bleek dat deze hoger zou worden dan 100%. Daarom is in deze begroting ook rekening gehouden met een lagere verhoging van de begraafrechten dan bij de ombuigingsmaatregelen conform de perspectiefnota was aangegeven.

Bij de doorrekening van de begroting bleek de afvalstoffenheffing ondanks de verhoging conform de perspectiefnota nog steeds lager te zijn dan 100%. Daarom wordt voorgesteld deze niet met de beoogde 7,5% te verhogen maar met 10,8%.

Andere bijstellingen

Dit betreft het saldo van diverse bijstelling en overige mutaties. De begroting is onder andere bijgesteld vanwege de verdere implementatie van de omgevingswet. Hiervoor is een structureel budget benodigd van € 85k. Ook is de bijdrage van aannemers bij investeringswerken voor SROI in deze begroting verlaagd. Op basis van ervaringen in afgelopen jaren is deze ca. € 100k te hoog ingeschat. Verder is hierin ook het financieel effect van de uitwerking van het beheerplan voor onderhoud aan gebouwen verwerkt ca. € 84k. In de perspectiefnota was al aangegeven dat er enkele omissies in de meerjarenraming zou worden hersteld in deze begroting. Deze lopen op tot € 137k nadelig.

Het gepresenteerde resultaat is inclusief incidentele lasten en baten. Om te beoordelen of de begroting en meerjarenbegroting structureel in evenwicht is, is inzicht nodig in het incidenteel resultaat zodat er een "gezuiverd" begrotingsresultaat ontstaat. Het geraamde structurele resultaat in de begroting 2024-2027 is als volgt:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	2026	2027	2028
Resultaat begroting 2025	101	-2.541	-3.240	-3.457
Af: geraamd resultaat incidentele baten en lasten	10	-70	10	10
Geraamd 'structureel' resultaat Begroting 2024	91	-2.471	-3.230	-3.447

Van perspectiefnota naar begroting

Onderstaand terugkijkend een overzicht van de inschatting van het saldo van de begroting volgens de Perspectiefnota 2025 en het saldo volgens deze begroting.

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	2026	2027	2028
Resultaat begroting 2025	101	-2.541	-3.240	-3.457
Prognose resultaat volgens Perspectiefnota 2025	454	-2.067	-2.334	-2.335
Verschil	-353	-474	-906	-1.122

Dit kan worden verklaard door enkele hiervoor toegelichte bijstellingen:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	2026	2027	2028
Lagere bijdrage aan GR DG&J	380	400	400	400
Loonkosten en dekking	-118	-121	-121	-218
Kostendekkendheid	-506	-509	-517	-464
Bijstellingen	-409	-276	-340	-437
Overige verschillen	-2	-156	-156	-3
Verschil	-353	-474	-906	-1.122

Investeringskredieten 2025

In deze begroting worden de investeringskredieten voor 2025 uit het investeringsplan 2025-2028 die aangemerkt zijn met een A in bijlage 2 (totaal € 2.400.750) aan de raad ter autorisatie voorgesteld. Dit betreft vooral voorbereidingskredieten en kredieten voor cyclische werkzaamheden. Dit betreft de volgende kredieten:

Investerings A-kredieten	Bedragen (x € 1.000)	Planning jaar afroning
Bruggen 2025	500	2026
Openbare verlichting 2025	48	2026
Speelvoorzieningen 2025	144	2026
Riolering 2025	54	2026
Werkmaterieel 2025	210	2026
Elementen wegen 2025	500	2026
Asfalt toplagen 2025	500	2026
Verduurzaming vastgoed Algemeen	28	2026
Verduurzaming vastgoed Staalindustrieweg 1	29	2026
Verduurzaming vastgoed Haven 4	115	2026
Verduurzaming vastgoed Ieplaan 2	87	2026
Verduurzaming vastgoed Sportlaan 3	86	2026
Voorbereiding reconstructie van Eesterensingel-Plantageweg	100	2028
Totaal	2.401	

In het investeringsplan is voor een bedrag van € 9.500.000 aan B-kredieten opgenomen. Met de vaststelling van deze begroting 2025 heeft de raad nog geen krediet geautoriseerd voor de investeringen die met een B zijn aangemerkt. Deze investeringen zullen via een afzonderlijk voorstel aan de raad worden voorgelegd. Dit betreft de volgende kredieten:

Investerings B-kredieten	Bedragen (x € 1.000)	Planning jaar afroning
Tijdelijke onderwijshuisvesting	900	2025
School Nokkenwiel (locatie Boerenpad)	7.650	2026
Uitvoering fietslus Edisonweg - Molenzicht	1.000	2026
Totaal	9.550	

Voor een nadere specificatie van de investeringskredieten wordt verwezen naar het investeringsplan 2025-2028 in de financiële begroting. Dit investeringsplan 2025-2028 geeft voor de jaren 2025 tot en met 2028 inzicht in de te verwachten investeringen en in de planning van de te verwachten uitgaven naar jaren. In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met de kapitaallasten van deze te verwachten investeringen.

Beleidsbegroting

Programmaplan

Het coalitieakkoord *Samen zijn we Alblasserdam* is door het college vertaald in tien ambities. Deze ambities staan gedurende de collegeperiode 2022-2026 centraal en vormen de leidraad voor onze inzet. In het collegeprogramma zijn onze richting en doelen beschreven, en in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma nemen we de concrete activiteiten en taken op die voortkomen uit deze ambities.

De afgelopen jaren hebben we belangrijke stappen gezet, maar er zijn ook nieuwe ontwikkelingen die invloed hebben op de uitvoering van onze plannen. In het licht van de veranderde context en de evaluaties van 2024, staan we voor uitdagingen die om een zorgvuldige afweging en gerichte keuzes vragen.

Veranderde context en uitdagingen

De financiële situatie waarin wij ons bevinden, net als veel andere gemeenten, dwingt ons om kritisch te kijken naar de uitvoerbaarheid van onze programma's. De opgave om taken te vervullen met minder middelen heeft directe gevolgen voor bijvoorbeeld de zorg en ondersteuning vanuit het Brughuis. De dienstverlening zal verder moeten worden geoptimaliseerd, waarbij we voortdurend balanceren tussen wat lokaal en regionaal wordt aangeboden. Een voorbeeld hiervan is de jeugdhulp, waar we lokaal preventieve ondersteuning bieden, maar de kosten in de regionale zorgmarkt blijven stijgen. Het blijft noodzakelijk om lokale en regionale taken beter op elkaar af te stemmen om zo kosten te beheersen en kwaliteit te waarborgen.

Daarnaast zijn we genooddaakt om onze maatschappelijke voorzieningen, die een belangrijke impuls hebben gekregen sinds 2015, te evalueren. Het behouden van een robuust lokaal netwerk is essentieel om een beroep op regionale voorzieningen te beperken. Dit vereist dat we in 2025 nieuwe keuzes maken om ondanks bezuinigingen het huidige niveau van voorzieningen zoveel mogelijk te handhaven.

Gericht handelen in 2025

Voor het komende jaar focussen we ons op het optimaliseren van de dienstverlening door nauwere samenwerking met lokale en regionale partners. We gaan onder andere aandacht besteden aan het volgende:

- **Het Brughuis versterken:** We blijven werken aan een fysieke en digitale toegang tot zorg en ondersteuning. Daarnaast onderzoeken we hoe taken lokaal en regionaal het beste belegd kunnen worden, met het oog op zowel financiële als inhoudelijke winst.
- **Kostenbeheersing binnen het sociaal domein:** We zetten onze bestuurlijke en ambtelijke inzet voort om binnen regionale samenwerkingsverbanden, zoals de GR'en, kosten te beheersen. Tegelijkertijd blijven we lokaal werken aan de versterking van onze voorliggende voorzieningen, in het bijzonder op het gebied van jeugdhulp.
- **Evalueren en verbeteren van participatie-initiatieven:** Initiatieven zoals Buurkracht en Kansrijk worden geëvalueerd en waar nodig geoptimaliseerd om een effectieve en efficiënte dienstverlening aan onze inwoners te waarborgen.

De ambities en doelstellingen uit ons collegeprogramma blijven leidend, maar onze aanpak is wendbaar en flexibel. We blijven jaarlijks ons uitvoeringsprogramma actualiseren in overleg met onze partners en in lijn met de begroting. Dit stelt ons in staat om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen en te zorgen voor een toekomstbestendige uitvoering van ons beleid.

Onze tien ambities zijn:

- 1) We willen toegroeien naar een fit en groen dorp in de polder. Doel van dit college is dan ook het verder verbeteren van de sociale en fysieke leefomgeving van onze inwoners. Onder de noemer van een fit en groen dorp in de polder werken we actief aan het vergroenen en verduurzamen van ons dorp opdat we beter in staat zijn mee te bewegen met de klimaatverandering, maar ook omdat een groene leefomgeving een positieve uitwerking heeft op de gezondheid van onze inwoners.
- 2) We willen tegelijkertijd onze ecologische voetafdruk verminderen door middel van hergebruik van grondstoffen (circulariteit), reduceren van afval en natuur inclusief bouwen. De energietransitie is gericht op duurzame energiebronnen, maar bijvoorbeeld ook op het anders omgaan met vervoer en transport.
- 3) We zijn een zorgzaam dorp en willen de eigen kracht van onze inwoners verder versterken. We zorgen voor een (ook fysiek) veilige, duurzame leefomgeving. In ons sociale dorp kijken we om naar elkaar, is er een goed werkend sociaal vangnet en biedt de overheid ondersteuning aan hen die onvoldoende zelfredzaam zijn. Zonder doelgroepen uit te sluiten, maken we ons zorgen om onze minima en ouderen. Waar mogelijk bieden wij hen - via onze partners - extra ondersteuning.
- 4) Om wonen in en voor Alblasserdammers te bevorderen maken we optimaal gebruik van de mogelijkheden om voorrang te verlenen aan onze inwoners en versnellen we de in gang gezette woningbouwprojecten waar mogelijk. Daarnaast gaan we op zoek naar een nieuwe, grote woningbouwlocaties ten zuiden van de Alblas. Hierbij heeft het bieden van kansen aan starters, met het oog op een evenwichtige bevolkingsopbouw en toekomstbestendig dorp, onze aandacht.
- 5) Een fit en groen dorp zijn we ook met elkaar. Inwoners, bedrijven en ondernemers nemen hun aandeel in onze gezamenlijke toekomst, waarin we natuurlijk met elkaar in goed contact en verbinding staan om zo het dorp met karakter nader te duiden. We hebben oog voor alle belangen en luisteren goed, ook naar afwijkende stemmen of meningen. Wij staan voor een overheid die niemand uitsluit en werken aan inclusief beleid. We hechten veel waarde aan democratie en willen het vertrouwen in de (lokale) overheid herstellen.
- 6) We zijn een zelfbewust dorp. We zijn autonoom en partner tegelijk. Als partner werken we samen binnen diverse netwerken, zowel binnen de Alblasserdamse samenleving als met de (bestuurlijke) wereld om ons heen. Deze samenwerking vraagt om vitale organisaties die mee kunnen groeien met de ontwikkelingen, maar ook om vertrouwen, ruimte geven en sturing op resultaat. Als onderdeel van de regio Zuid-Holland Zuid waarderen wij de robuustheid, kennis en stabiliteit die deze samenwerkingsverbanden opleveren op onder andere het sociaal en ruimtelijke economisch domein (onder de vlag van Smart Delta Drechtsteden). Maar we zien tegelijkertijd winst wanneer we deze regionale organisaties kunnen aanvullen met onze lokale dorpskracht. Daar zetten wij vol op in en maken wij het verschil.
- 7) We benutten optimaal de korte lijnen in ons dorp. We voorkomen dat het systeem creativiteit of logische oplossingen in de weg staat. Daarbij zoeken we naar slimme combinaties van inzet en activiteiten om zo meerdere doelen en opgaves te bedienen.
- 8) We zijn realistisch in ambities en zetten de eerste periode vooral in op het afronden van bestaande projecten/activiteiten. We waken voor het overvragen van onze medewerkers, inwoners en ondernemers en maken het verschil door keuzes te maken.
- 9) Een toekomstbestendige ambtelijke organisatie en gezonde financiële situatie zijn randvoorwaardelijk in het behalen van onze ambities. Continuïteit in beleid en doelstellingen is voor onze partners van belang om tot succes te kunnen komen. We maken alle producten en diensten kostendekkend. We waarderen het voorzieningenniveau zoals we dat nu hebben en houden de woonlasten voor onze inwoners passend bij onze huidige, gemiddelde positie in Nederland.

10) We zijn wendbaar en flexibel. We maken geen programma met activiteiten waarin we voor vier jaar vooruitkijken, maar stellen jaarlijks in overleg met onze partners een uitvoeringsprogramma op dat we koppelen aan onze begroting.

Deze ambities zijn vertaald in drie opgaves, waarmee we integraal en samen met onze maatschappelijke partners invulling geven aan deze ambities.

Deze opgaves zijn:

- 1) Een duurzaam bereikbaar dorp
- 2) Met oog voor elkaar
- 3) Thuis in ons dorp

Het programmaplan is gebaseerd op het collegeprogramma en het bijbehorende uitvoeringsprogramma. Het programmaplan is ingedeeld volgens de drie w-vragen:

- A. Wat willen we bereiken?
- B. Wat doen we ervoor?
- C. Wat kost het?

Binnen een programma bevinden zich diverse taakvelden. Dit zijn voorgeschreven taakvelden zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Als bijlage is de programma-indeling met de taakvelden per programma opgenomen. De taakvelden zijn per programma gebundeld onder een thema.

A. Wat willen we bereiken?

De tekst van de eerste w-vraag is gebaseerd op het collegeprogramma.

B. Wat doen we ervoor?

De tweede w-vraag is gebaseerd op het jaarlijkse uitvoeringsprogramma behorend bij het collegeprogramma.

C. Wat kost het?

Per hoofdgroep wordt genoemd wat de lasten en baten zijn. In de financiële begroting zijn de ramingen van de programma's onderverdeeld naar de diverse taakvelden.

Programma-indeling

De programmabegroting bestond uit vier programma's. De eerste drie programma's sluiten aan bij de drie opgaven van het collegeprogramma. Dit was aangevuld met een programma Solide financieel beleid.

- Programma 1: Een duurzaam bereikbaar dorp
- Programma 2: Met oog voor elkaar
- Programma 3: Thuis in ons dorp

- Programma 4: Solide financieel beleid is in deze begroting *niet* meer afzonderlijk opgenomen, maar is vervangen door onderstaande (op grond van het besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies voorgeschreven) overzichten:
- Een overzicht van algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
- Een overzicht van de kosten van overhead
- Een bedrag voor heffing voor de vennootschapsbelasting

Programma 1: Een duurzaam bereikbaar dorp

Wat willen wij bereiken?

Een duurzaam, bereikbaar dorp: Een schoner, groener dorp dat uitnodigt tot een actieve levensstijl met meer aandacht voor duurzaamheid en biodiversiteit met een hoge prioriteit op de energietransitie.

Aan het einde van deze collegeperiode:

1. Werkt de gemeente Alblasserdam met de nieuwe omgevingsvisie Fit & Groen, die interactief tot stand is gekomen. Deze visie nodigt uit tot goed rentmeesterschap en duurzaam ondernemen.
2. Is er in de gemeente Alblasserdam een (met partners vormgegeven) duurzaamheidsagenda waarmee gewerkt wordt (energietransitie/klimaatadaptatie/circulariteit/vergroening). Hierin hebben wij aandacht voor ons eigen voorbeeldgedrag en het ondersteunen van inwoners en ondernemers in de betaalbaarheid van de transitie.
3. Is de verkeersveiligheid en bereikbaarheid van Alblasserdam verbeterd en hebben we jaarlijks minimaal 1 fietsonveilige (weg)situatie verbeterd.
4. Is het aanbod van het openbaar vervoer in en naar ons dorp minimaal behouden.
5. Is er een goede balans tussen bezoekersdruk en ervaren leefbaarheid van Alblasserdammers en onze (directe) omgeving.
6. Handhaven we de buitenruimte op kwaliteitsniveau B.
7. Controleren en bewaken we bij alle (ruimtelijke) plannen de fysieke veiligheid van ons dorp en zorgen voor behoud van het bestaande fysieke veiligheidsniveau.

Wat doen we er voor?

Aandeel in energietransitie

In 2025 blijven de effecten van inflatie en de stijgende energieprijzen een belangrijke drijfveer in de energietransitie. Het reduceren van het gebruik van (dure) fossiele brandstoffen, het bevorderen van circulair bouwen en hergebruik van materialen, en het anders inrichten van transport en mobiliteit, blijven onze speerpunten. We bouwen voort op de stappen die in 2024 zijn gezet en werken samen met onze inwoners en ondernemers om verdere duiding en betekenis te geven aan onze duurzaamheidsdoelstellingen. Een belangrijk thema blijft de betaalbaarheid van de transitie, waarbij we via samenwerkingen met onder andere Woonkracht10 ondersteuning bieden aan inwoners. Daarnaast blijven wij als gemeente het goede voorbeeld geven door ons eigen gedrag en onze eigen maatregelen, zoals vastgelegd in onze duurzaamheidsagenda (Opgave 1).

Klimaatadaptieve buitenruimte

Het verbeteren van de weerbaarheid van onze fysieke omgeving tegen klimaatverandering is ook voor 2025 een belangrijk aandachtspunt. We zetten verdere stappen in de vergroening en verduurzaming van de buitenruimte, zoals verwoord in Opgave 1. Bij reconstructies en aanpassingen van de openbare ruimte voeren we klimaatadaptieve maatregelen door. Deze maatregelen worden niet alleen toegepast vanuit duurzaamheidsoptiek, maar ook vanuit het oogpunt van veiligheid

en comfort voor onze inwoners. Het belang en de voordelen van deze maatregelen zullen in 2025 verder worden gecommuniceerd, om zo de acceptatie te vergroten en inwoners te stimuleren om zelf hun eigen tuinen te vergroenen. Vanaf 2026 zijn hiervoor geen aanvullende of specifieke investeringskredieten in begroting opgenomen. Dat betekent dat maatregelen worden gecombineerd met reguliere geplande werkzaamheden.

Duurzame mobiliteit

De bereikbaarheid van Alblasserdam blijft in 2025 een aandachtspunt, met name tijdens de spits. Binnen het kader van een fit en groen dorp stimuleren we het gebruik van de fiets, door de fietsvoorzieningen en -veiligheid verder te verbeteren. De aanleg van de fietslus bij de Grote Beer/Edisonweg is een mogelijke maatregel die momenteel in onderzoek is en waarvan de haalbaarheid in 2025 wordt onderzocht. Dit zou in de toekomst de veiligheid van fietsers richting Papendrecht kunnen verbeteren. Daarnaast blijft de ontsluiting van het dorp voor autoverkeer een aandachtspunt, vooral in combinatie met de leefbaarheid op de dijk en het Werelderfgoed Kinderdijk.

In 2025 starten we met de uitvoering van het gebiedsperspectief Poort aan de Noord, waarin duurzame mobiliteit en bereikbaarheid centraal staan. Dit gebied zal onder andere ruimte bieden aan een transferium, een mobility hub, een busstation en een truckparking. Het project zal in fasen worden uitgevoerd, met oplevering van het transferium in Q4 2025.

Wat mag het kosten?

(bedragen * € 1.000)	2025			2026			2027			2028		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mobiliteit	2.459	120	-2.339	2.634	120	-2.514	2.929	280	-2.648	3.134	279	-2.856
Groen & milieu	8.842	6.780	-2.062	8.936	6.885	-2.050	9.044	6.960	-2.084	9.063	6.844	-2.218
Totaal programma	11.301	6.900	-4.401	11.570	7.005	-4.565	11.973	7.240	-4.733	12.197	7.123	-5.074
Mutatie reserves	108	10	-98	108	10	-98	108	10	-98	108	10	-98
Totaal programma na bestemming	11.409	6.910	-4.499	11.678	7.015	-4.663	12.081	7.250	-4.831	12.305	7.133	-5.172

Uitvoeringsprogramma

Wat willen we bereiken? Aan het eind van de collegeperiode in 2026:	Wat gaan we daarvoor doen in 2025?	In welke Q afgerond	Wie zijn daarbij betrokken?
Opgave 1: Een duurzaam en bereikbaar dorp			
1.1			
Werkt de gemeente Alblasserdam met de nieuwe Omgevingsvisie Fit & Groen, die interactief tot stand is	Starten met de uitvoering van het transitieplan omgevingsplan, waarbij regels uit bestaande plannen en verordeningen stapsgewijs worden omgezet naar een definitief omgevingsplan.	Meerjarig (t/m 2031)	

Wat willen we bereiken? Aan het eind van de collegeperiode in 2026:	Wat gaan we daarvoor doen in 2025?	In welke Q afgerond	Wie zijn daarbij betrokken?
gekomen. Deze visie nodigt uit tot goed rentmeesterschap en duurzaam ondernemen.			
1.2			
Is er in de gemeente Alblasserdam een (met partners vormgegeven) duurzaamheidsagenda waarmee gewerkt wordt (energietransitie/klimaatadaptatie/circulariteit/vergroening). Hierin hebben wij aandacht voor ons eigen voorbeeldgedrag en het ondersteunen van inwoners en ondernemers in de betaalbaarheid van de transitie.	Energiebesparing: verdere uitvoering Lokale isolatie aanpak. In 2024 is de aanbesteding afgerond. In 2025 gaan we met de uitvoering van start samen met Winst Uit Je Woning. In januari ligt de eerste brief op de mat en daarna start de uitvoering. Inwoners worden van A tot Z ontzorgd met als resultaat een goed geïsoleerde woning.	Q4 2027	Smart Delta Drechtsteden, Winst uit je Woning, Sociale Dienst Drechtsteden
	Energiesystemen: Verkennen warmtenet, samenwerking energiecoöperatie, trafohuisjes aanpak	Meerjarig	Smart Delta Drechtsteden, Stedin, ondernemers
	Uitvoeren actieplan circulariteit	2025	HVC, smart Delta Drechtsteden, Cirkellab, OZHZ
	Implementeren beleidsnota klimaatadaptatie	Q2	
	Opstellen Soorten Management Plan (SMP)	Q1 2026	OZHZ, Ecoresult, afdeling buru
1.3			
Is de verkeersveiligheid en bereikbaarheid van Alblasserdam verbeterd en hebben we jaarlijks minimaal 1 fietsonveilige (weg)situatie verbeterd.	Onderzoek naar subsidiemogelijkheden haalbaarheid Fietslus	Q2	Rijkswaterstaat, Regio Drechtsteden, buurgemeenten, ondernemers, provincie
	Aanpassen fietsaansluiting bocht Oost-Kinderdijk	Q2	Bewoners, Waterschap
	Parkeervisie is vertaald naar een concreet uitvoeringsprogramma en vastgesteld in college.	n.t.b. na vaststelling visies (schatting Q2)	
	Het GVVP is gewijzigd naar aanleiding van de uitgangspunten in de Parkeervisie.	Q2	
	Bereikbaarheidsvisie is vertaald naar een concreet uitvoeringsprogramma en vastgesteld in college.	Q2	
	Transferium Poort aan de Noord: Start realisatie: april 2025 (i.v.m. werkzaamheden in waterkering) Uitvoering circa 6 maanden --> oplevering Q4 2025.	Q1 2026	Waterschap, SWEK, Regio (fin)
	Grote Beer/De Helling; bij het zuidelijk kruispunt wordt een extra voorsorteerstrook aangelegd en worden verkeerslichten geplaatst. Extra	Q2	Rijkswaterstaat, ondernemers,

Wat willen we bereiken? Aan het eind van de collegeperiode in 2026:	Wat gaan we daarvoor doen in 2025?	In welke Q afgerond	Wie zijn daarbij betrokken?
	rijstrook is in 2024 gerealiseerd. Verkeerslichten volgen planning Rijkswaterstaat.		Waterschap
1.4			
Is het aanbod van het openbaar vervoer in en naar ons dorp minimaal behouden.	Poort aan de Noord: uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma (o.a. truckparking, Ruigenhil, Transferium, OV, Mobility hub)	Meerjarig	Provincie, RWS, Waterschap
	Onderzoek extra halte Waterbus ter hoogte van de brug over de Noord.	Q4	RWS provincie
	Provinciale ontwikkelingen volgen in regionale overleggen.	Doorlopend	Provincie
	Regionaal plan van aanpak rondom publieke mobiliteit (Stroomlijn) volgen. Doel: verbeteren samenwerking doelgroepenvervoer en openbaar vervoer.	Doorlopend	Smart Delta Drechtsteden, sociale dienst Drechtsteden, gecontracteerde (taxi)bedrijven, Concessiehouder Qbuzz, ROC Da Vinci College, HBO Drechtsteden, De duurzaamheidsfabriek, TU Delft
1.5			
Is er een goede balans tussen bezoekersdruk en ervaren leefbaarheid van Alblasserdammers en onze (directe) omgeving.	Realiseren van Transferium Poort aan de Noord t.b.v. bezoekers Kinderdijk incl. maatregelen om voertuigen naar de goede parkeerplaats te leiden én innovatieve vorming van handhaving op rond Kinderdijk.		Is er een goede balans tussen bezoekersdruk en ervaren leefbaarheid van Alblasserdammers en onze (directe) omgeving.
1.6			
Handhaven we de buitenruimte op kwaliteitsniveau B.	Beheren buitenruimte om op kwaliteitsniveau B te blijven conform IMBK (integraal maatschappelijk beheer kader '23)	Doorlopend	Antea Group
	Twee keer per jaar schouw door onafhankelijk bureau.	Doorlopend	Antea Group
1.7			
Controleren en bewaken we bij alle (ruimtelijke) plannen de fysieke veiligheid van ons dorp en zorgen voor behoud van het bestaande fysieke veiligheidsniveau.	Controleren en bewaken, going concern.	Doorlopend	Omgevingsdienst, Veiligheidsregio

Programma 2: Met oog voor elkaar

Wat willen wij bereiken?

Met oog voor elkaar: Iedereen kan via werken of leren meedoen aan onze samenleving en moet in eerste instantie in staat zijn de eigen problemen op te lossen. De overheid biedt ondersteuning aan diegenen die daar niet zelf toe in staat zijn. We bieden goede zorg, liefst lokaal, aan hen die zorg nodig hebben.

Aan het einde van deze collegeperiode:

1. Is het welbevinden en welzijn van onze inwoners verbeterd, waarbij zoveel mogelijk inwoners in beeld zijn. Hiervoor:
  - Is het Brughuis als centrale toegang tot lokale zorg en ondersteuning bekend en werkt effectief vanuit een integrale benadering met 1 (fysiek en digitaal) loket;
  - Sluiten we aan op vindplaatsen inwoners, zowel fysiek als digitaal;
  - Ziet de gemeente met haar partners toe op een passend niveau van maatschappelijke voorzieningen;
  - Biedt de gemeente jeugdhulp waar mogelijk lokaal aan;
  - Is er gestuurd op kostenbeheersing.
2. Kunnen meer mensen meedoen op de arbeidsmarkt, in ieder geval langs de lijn van leerwerkplekken en voldoende, kwalitatieve participatieplekken.
3. Voelen mantelzorgers zich gewaardeerd en ondersteund.
4. Versterken we het (kennis) netwerk in Alblasserdam en voelen onze partners zich niet geremd in het bedenken van logische en/of creatieve oplossingen (omzeil het systeem).

Wat doen we er voor?

Armoede

De inflatie, veroorzaakt door onder andere de hoge energieprijzen en schaarste van goederen en menskracht, blijft ook in 2025 een belangrijk thema voor veel inwoners en bedrijven. Financiële zorgen hebben een grote impact op de kwaliteit van leven van onze inwoners. Als gemeente staan we voor de uitdaging om samen met de landelijke overheid ondersteuning te bieden aan onze inwoners, vooral aan diegenen die net boven de minimum inkomensgrens leven. Naast het ondersteunen van de bestaansminima, richten we ons ook op het voorkomen van schulden, snel handelen bij betalingsachterstanden, en het bieden van een robuust financieel vangnet.

Hulp en ondersteuning

We blijven zorg bieden aan iedereen die dit nodig heeft, maar gaan in 2025 kritischer kijken naar het proces van normalisering en demedicalisering binnen de zorg. Het Brughuis, onze centrale plek voor laagdrempelige zorg en ondersteuning, blijft een sleutelrol spelen in opgave 2. We zetten in op meer lokale zorg, omdat dit niet alleen beter is voor de zorgvrager, maar ook kostenefficiënter dan regionale zorgtrajecten. Samen met onze partners in het Brughuis, evenals met de tweede

en derde schil van partners zoals scholen en verenigingen, versterken we de integrale aanpak en werken we aan het functioneren van het Brughuis als centraal toegangloket, zowel fysiek als digitaal.

Preventie en participatie

Ook in 2025 blijft het Brughuis actief in de preventie van sociale en maatschappelijke problemen. Iedereen moet kunnen meedoen in onze samenleving, en onderwijs en werk blijven daarin de twee belangrijkste pijlers. Via het leerlint Kansrijk verbinden we onderwijsinstellingen, bedrijven en werknemers. Dit helpt ons hoogwaardige participatieplekken te creëren bij leerwerkbedrijven, wat een stevige basis vormt voor het bereiken van de doelstellingen van opgave 2.

Wat mag het kosten?

(bedragen * € 1.000)	2025			2026			2027			2028		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Dienstverlening	1.270	492	-778	1.301	563	-739	1.324	571	-753	1.268	489	-779
Economie	531	69	-462	551	78	-473	550	86	-464	550	86	-464
Onderwijs	2.111	5	-2.106	2.203	5	-2.199	2.422	5	-2.417	2.410	5	-2.406
Zorg en jeugd	31.003	7.745	-23.258	29.780	7.547	-22.233	29.698	7.137	-22.561	29.697	7.137	-22.560
Totaal programma	34.915	8.311	-26.604	33.835	8.191	-25.643	33.994	7.798	-26.196	33.925	7.716	-26.209
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma na bestemming	34.915	8.311	-26.604	33.835	8.191	-25.643	33.994	7.798	-26.196	33.925	7.716	-26.209

Uitvoeringsprogramma

Wat willen we bereiken? Aan het eind van de collegeperiode in 2026:	Wat gaan we daarvoor doen in 2025?	In welke Q afgerond	Wie zijn daarbij betrokken?
Opgave 2: Met oog voor elkaar			
2.1			
Is het welbevinden en welzijn van zoveel mogelijk van onze inwoners verbeterd. Hiervoor:	Het ontwikkelen van een visie sociaal domein, waarin alle onderdelen die betrekking hebben op het programma met oog voor elkaar nader worden uitgewerkt en waarin keuzes ten aanzien van samenhang worden gepresenteerd en verantwoord. De visie gaat uit van de financiële kaders waar we in 2026 en daarna mee te maken hebben.	Q2	Maatschappelijke partners en samenleving
2.1.1 Is het Brughuis als centrale toegang tot lokale zorg en ondersteuning bekend en werkt effectief vanuit een integrale benadering met 1 (fysiek en digitaal) loket.	Waar nodig en mogelijk versterken en verbreden van de integrale (fysiek en digitaal) toegang. Nieuw evenwicht zoeken tussen lokale en regionale uitvoering van taken.	Doorlopend	Brughuispartners

Wat willen we bereiken? Aan het eind van de collegeperiode in 2026:	Wat gaan we daarvoor doen in 2025?	In welke Q afgerond	Wie zijn daarbij betrokken?
	Daar waar er sprake is van soortgelijke inzet op lokaal en regionaal niveau, onderzoek hoe expliciet beleggen op één niveau inhoudelijke en financiële winst op kan leveren. Dit wordt onderzocht op de thema's jeugdzorg, WMO en toeleiden naar werk.		
	Optimaliseren van het totale aanbod van en de samenwerking tussen het Brughuis en het bredere lokale voorveld (de 2e en 3e schil). Nieuw evenwicht zoeken tussen lokale voorzieningen en activiteiten in het Brughuis en daarbuiten. Het nog meer afstemmen van deze diensten is belangrijk om een effectieve en efficiënte dienstverlening te garanderen.	Doorlopend	Brughuispartners en maatschappelijke partners
	We geven onze Brughuispartners de opdracht mee, in samenwerking met de gemeente, de bekendheid van het Brughuis te vergroten. Wat betreft de manieren waarop denken we tenminste aan toename van gebruik van de nieuwe website en aan netwerkbijeenkomsten met zorgpartijen die lokaal actief zijn.	Doorlopend, Q4 bezoekers-aantallen website meten	Brughuispartners
2.1.2 Sluiten we aan op vindplaatsen inwoners, zowel fysiek als digitaal	We hebben veel voorzieningen in het dorp die vindplaatsgericht werken stimuleren. Denk hierbij aan de inzet van het jongerenwerk, vluchtelingenwerk, schoolmaatschappelijk werk, de inloopvoorzieningen, de wijk GGD'er en projecten als BuurtKracht en Kansrijk. In 2025 is het zaak om deze voorzieningen te evalueren. Op basis van deze evaluatie beoordelen of we deze activiteiten moeten optimaliseren.	Doorlopend	Maatschappelijke partners
2.1.3 Ziet de gemeente met haar partners toe op een passend niveau van maatschappelijke voorzieningen.	Het kan haast niet anders dan dat de bezuinigingen vanaf 2026 e.v. invloed gaan hebben op ons niveau van maatschappelijke voorzieningen. We gaan in 2025 voorbereidingen treffen om ondanks de financiële vooruitzichten het huidige niveau in 2026 e.v. zoveel mogelijk te handhaven. Hiervoor (zie ook hierboven) maken we zo nodig nieuwe keuzes ten aanzien van taken die we lokaal uitvoeren en taken die regionaal worden belegd. Hierbij is ons uitgangspunt is dat we taken waarbij we lokaal aantoonbaar het verschil kunnen maken (niet alleen financieel, maar ook qua kwaliteit) lokaal uitvoeren. We maken ook eventueel nieuwe keuzes ten aanzien van de rolverdeling tussen lokale partijen en de wijze waarop lokale dienstverlening wordt aangeboden.	Doorlopend	Maatschappelijke partners
2.1.4 Biedt de gemeente jeugdhulp waar mogelijk lokaal aan.	Opnieuw in kaart brengen wat het (financiële) effect is van de inzet van lokale jeugdhulp op het beroep op de regionale zorgmarkt. Hierbij een goed evenwicht zoeken in wat er lokaal georganiseerd is t.o.v. de inzet regionaal.	Doorlopend	Brughuis (stichting Jeugdteams)
2.1.5 Is er gestuurd op kostenbeheersing.	We zijn hierboven al ingegaan op lokale kostenbeheersing. Regionaal zetten we ons ambtelijk en bestuurlijk in voor het realiseren van bezuinigingen via de bestuursopdrachten van de GR'en binnen het sociaal domein.	Doorlopend	GR DG&J en GR Sociaal, Maatschappelijke partners

Wat willen we bereiken? Aan het eind van de collegeperiode in 2026:	Wat gaan we daarvoor doen in 2025?	In welke Q afgerond	Wie zijn daarbij betrokken?
2.2			
Kunnen meer mensen meedoen op de arbeidsmarkt, in ieder geval langs de lijn van leerwerkplekken en voldoende, kwalitatieve participatieplekken.	<p><i>Kansrijk</i> In samenwerking met andere partijen lokale initiatieven opzetten onder de vlag van Kansrijk. Het aanbod in het lokaal bij Peute uitbreiden (niet alleen MBO-onderwijs, maar ook taallessen die gericht zijn op het wegwerken van taalachterstand). Nog meer aanbod ontwikkelen: denk aan het ontwikkelen van een leerwerktraject voor statushouders met interesse in een baan in de zorg, wat in samenwerking met een lokale partner kan gebeuren. Daarnaast het lokale aanbod van participatieplekken verder verbreden. Ten slotte het integreren van de dienstverlening van Kansrijk aan individuen in bestaande structuren, zodat we er niet langer middelen voor hoeven vrij te maken en de resultaten behouden blijven.</p>	Doorlopend	Maatschappelijke partners
	<p><i>Werkcentrum</i> Doorontwikkeling ondersteuning vanuit het Werkcentrum in het Brughuis. Waar passend verder verbinden van dienstverlening Kansrijk, verbetertraject met de Sociale Dienst en doorontwikkeling dienstverlening van het Werkcentrum. Dit traject sluit aan op het zoeken naar evenwicht in de lokale vs regionale dienstverlening zoals beschreven bij doelstelling 2.1.1.</p>	Doorlopend	Brughuis, GR Sociaal
	<p><i>Traject met de Sociale Dienst</i> Doorgaan met dit traject. Mede op basis van resultaten van het traject beoordelen of we (onderdelen van de dienstverlening) lokaal willen beleggen. Hierbij beschouwen we de ervaring, expertise en feitelijke lokale dienstverlening in het kader van Kansrijk en het Werkcentrum als kans om lokale dienstverlening in te verankeren. Dit traject sluit aan op het zoeken naar evenwicht in de lokale vs regionale dienstverlening zoals beschreven bij doelstelling 2.1.1.</p>	Q4 eerste resultaten zichtbaar	GR Sociaal
2.3			
Voelen mantelzorgers zich gewaardeerd en ondersteund.	Waar mogelijk verder professionaliseren van het aanbod.	Doorlopend	Brughuis (SWA)
2.4			
Versterken we het (kennis)netwerk in Alblasterdam en voelen onze partners zich niet geremd in het bedenken van logische en/of creatieve oplossingen (omzeil het systeem).	Aan de hand van het rapport Berenschot en de doelen in het projectplan van de VNG-subsidie worden de volgende zaken tegen het licht gehouden:	Doorlopend	Maatschappelijke partners en samenleving
	<p>Trainingen omtrent accountmanagement voor interne organisatie. Organiseren van (financiële) risicosessie in de ambtelijke organisatie. Ontwikkelen vast format van accounthoudersoverleggen. Integraliteit tussen inhoudelijke toetsing van resultaten vs financiële toetsing.</p>	Q1 training Q2 verdere implementatie	

Wat willen we bereiken? Aan het eind van de collegeperiode in 2026:	Wat gaan we daarvoor doen in 2025?	In welke Q afgerond	Wie zijn daarbij betrokken?
	<p>Samenwerking met partners in het maatschappelijke veld faciliteren en verbeteren middels opdrachten uit de VNG-subsidie. Deze verbeterende samenwerking gaat opleveren dat de gemeente Alblaserdam beter weet wat er speelt, waar de behoefte ligt en waar beleidsmatig op moet worden ingezet. Deze kwaliteitsimpuls gaat helpen in het zoeken naar een optimale inzet van de lokale voorzieningen. Ook de ambtelijke organisatie krijgt een kwaliteitsimpuls.</p>	Doorlopend	Maatschappelijke partners en samenleving

Programma 3: Thuis in ons dorp

Wat willen wij bereiken?

Een dorp waarin iedereen zich veilig, geaccepteerd en thuis voelt met meer geschikte woningen voor iedereen. Met betrokken en actieve inwoners en voldoende voorzieningen op het gebied van onderwijs.

Aan het einde van deze collegeperiode:

1. Hebben wij een goed beeld van de positieve en negatieve punten van iedere buurt (buurtprofiel) en voeren samen met onze partners een buurtaanpak uit in die buurten waar een aanpak het meest nodig is.
2. Is de veiligheidsbeleving in vergelijking met andere gemeenten bovengemiddeld.
3. Zien Alblasserdammers om naar elkaar en dragen actief bij aan het functioneren van de samenleving.
4. Zijn meer inwoners van Alblasserdam actief door beweging of sport.
5. Hebben we een actuele, lokale woonvisie waarin we stappen hebben gezet in passende huisvesting voor onze inwoners en leveren we een bijdrage aan de regionale afspraken binnen de Smart Delta Drechtsteden. Hierbij:
  - Staan we open voor nieuwe woonvormen;
  - Hanteren we een norm van 30% sociale huurwoningen in Alblasserdam;
  - Leveren we een bijdrage aan de regionale bouwopgave;
  - Maken we optimaal gebruik van alle regelingen die er zijn om voorrang te kunnen verlenen aan onze inwoners.
6. Hebben we onze bestaande voorzieningen op het gebied van onderwijs, bewegen en cultuur behouden, met inbegrip van passend gebruik en acceptabele woonlasten.
7. Worden we gewaardeerd om onze duidelijke communicatie, het nakomen van onze afspraken en het verbeteren van de relatie met onze inwoners.
8. Alblasserdam staat open om naar redelijkheid een extra bijdrage te leveren aan de huisvestingsopgave van medelanders.

Wat doen we er voor?

Huisvestingsopgave

De druk op de woningmarkt in Alblasserdam blijft groot, en waar we invloed hebben op de realisatie en versnelling van de huisvestingsopgave, zullen we die conform opgave 3 zeker aanwenden. In 2025 werken we verder aan de uitwerking van de woonzorgvisie en zetten we onze analyses van potentiële woningbouwlocaties om in concrete plannen. Samen met onze partners blijven we oog houden voor de huisvesting van kwetsbare groepen. We blijven voldoen aan de wettelijke taakstellingen voor de opvang van deze groepen en streven naar uitbreiding van de sociale woningvoorraad.

Bewegen en sporten stimuleren

Een actieve levensstijl, een groene omgeving en onze sociale en culturele voorzieningen dragen bij aan het welzijn en welbevinden van onze inwoners. Sport en beweging, evenals aandacht voor preventie, blijven belangrijke speerpunten in 2025. Onze buitenruimte speelt hierin een belangrijke rol, en we blijven investeren

in sportvoorzieningen, waaronder de vitaliteit van sportverenigingen. Daarnaast blijven we uitvoering geven aan het lokale sportakkoord en blijven we streven naar het stimuleren van beweging onder onze inwoners.

Leefbaar en veilig

De veiligheid van onze inwoners, zowel fysiek als sociaal, blijft in 2025 een belangrijke prioriteit. Naast het verbeteren van de fietsveiligheid richten we ons op het vergroten van het veiligheidsbewustzijn bij diverse doelgroepen. Dit omvat onder andere alertheid op ondermijning en het bevorderen van zelfredzaamheid bij rampen en calamiteiten. We blijven samenwerken met handhavingpartners en voeren integrale gebiedscontroles uit zoals verwoord in het Integraal Veiligheidsbeleid. Via onze buurtaanpak blijven we samen met inwoners en maatschappelijke partners werken aan het verbeteren van de leefbaarheid in buurten zoals de Staatsliedenbuurt en de Schildersbuurt.

PFAS en gezondheid in Alblasterdam

Ook in 2025 blijft de gezondheid van onze inwoners en de aanpak van PFAS-vervuiling een aandachtspunt. De gerechtelijke uitspraak van 27 september 2023, waarin Chemours aansprakelijk werd gesteld voor de vervuiling, heeft directe gevolgen voor onze gemeenschap. In samenwerking met betrokken partijen zetten we ons in voor de aanpak van deze vervuiling en het waarborgen van de gezondheid van onze inwoners. Onze visie om een fit en groen dorp in de polder te worden blijft daarbij leidend, waarbij we naast de energietransitie ook inzetten op vergroening en verduurzaming van onze leefomgeving voor de gezondheid van onze inwoners.

Wat mag het kosten?

(bedragen * € 1.000)	2025			2026			2027			2028		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur	2.094	0	-2.094	2.124	0	-2.124	1.994	0	-1.994	1.994	0	-1.994
Openbare orde en veiligheid	3.077	13	-3.064	3.082	13	-3.069	3.082	13	-3.069	3.082	13	-3.069
Sport, volksgezondheid en cultuur	5.119	1.100	-4.019	5.041	1.069	-3.973	4.982	942	-4.040	4.988	942	-4.046
Wonen en werken	3.855	1.504	-2.351	3.379	729	-2.650	3.358	714	-2.644	3.376	731	-2.645
Totaal programma	14.145	2.617	-11.528	13.627	1.810	-11.816	13.415	1.669	-11.747	13.440	1.685	-11.754
Mutatie reserves	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma na bestemming	14.145	2.617	-11.528	13.627	1.810	-11.816	13.415	1.669	-11.747	13.440	1.685	-11.754

Uitvoeringsprogramma

Wat willen we bereiken? Aan het eind van de collegeperiode in 2026:	Wat gaan we daarvoor doen in 2025?	In welke Q afgerond	Wie zijn daarbij betrokken?
Opgave 3: Thuis in ons dorp			
3.1			
Hebben wij een goed beeld van de positieve en negatieve punten van iedere buurt (buurtprofiel) en voeren samen met onze partners een buurtaanpak uit in die buurten waar een aanpak het meest nodig is.	Gezamenlijke acties worden opgezet. Deze worden uitgevoerd als buurtkracht in de Staatsliedenbuurt en Schildersbuurt ter bevordering van de sociale cohesie, leefbaarheid en veiligheid van de buurten. De resultaten worden per actie geëvalueerd met de betrokken partijen.	Q2-Q4	Bewoners Alblasserdam, Koersbekenners, Woonkracht 10, SWA, Politie
3.2			
Is de veiligheidsbeleving in vergelijking met andere gemeenten bovengemiddeld.	In 2024 is het Integraal veiligheidsbeleid Alblasserdam 2024-2027 vastgesteld. Met het vaststellen van dit beleid is prioriteit gegeven aan de thema's: Aanpak van georganiseerde criminaliteit, gedigitaliseerde criminaliteit en Zorg en Veiligheid. Tevens wordt uitvoering gegeven aan handhaving van wet en regelgeving en bijgedragen aan samenwerking met regionale partners op het gebied van fysieke veiligheid, zoals de veiligheidsregio Zuid-Holland-Zuid. We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan integrale veiligheid en handhaving. Onderdelen van dit uitvoeringsplan zien toe op positieve beïnvloeding van de veiligheidsbeleving van onze inwoners.	Opleveren uitvoeringsplan Q1	Politie, Openbaar Ministerie, Veiligheidsregio en andere veiligheidspartners.
	Verdere uitvoering van het lokale LHBTIQ+ beleidsplan. Dit betekent in 2025 concreet in kwartaal 2 een tussentijdse evaluatie en eventuele bijsturing van het beleidsplan, aandacht voor 'coming out day' en 'zero discrimination day' en het aanbieden van voorlichtingen/trainingen aan de maatschappelijke partners.	Doorlopend, evaluatie Q2	Raadswerkgroep LHBTI, Maatschappelijk middenveld, verenigingen. Geloofsgemeenschappen, belangenorganisaties.
	Omzien naar elkaar is belangrijk voor een veerkrachtige en zorgzame leefomgeving. Vanuit Buurtkracht worden terugkerende activiteiten georganiseerd in de Staatsliedenbuurt en Schildersbuurt om de sociale samenhang te versterken.	Q2-Q4	Bewoners Alblasserdam, SWA, bibliotheek, scholen, Landvast,
	De lokale crisisfunctionarissen krijgen een verdiepende training gericht op hun rol binnen de crisisorganisatie	Q4	SGD
	Het bestaande calamiteitenplan gaan we actualiseren en omvormen naar een businesscontinuïteitsplan.	Q2	SGD

Wat willen we bereiken? Aan het eind van de collegeperiode in 2026:	Wat gaan we daarvoor doen in 2025?	In welke Q afgerond	Wie zijn daarbij betrokken?
3.3			
Zien Alblasserdammers om naar elkaar en dragen actief bij aan het functioneren van de samenleving.	De gemeente Alblasserdam blijft zich inzetten voor verenigingen. Daarnaast is er aandacht voor de jaarlijkse dag van de vrijwilliger.	Doorlopend	Team Sportservices ZuidHolland Zuid, Sportverenigingen, NOC*NSF
	Uitvoeren programma 'de Rederij'	Q1	Bibliotheek, ASVZ
3.4			
Zijn meer inwoners van Alblasserdam actief door beweging of sport.	Verdere uitvoering van het lokale sportakkoord, waarbij ingezet wordt op het samenbrengen van betrokken partijen en het stimuleren van nieuwe beweeginitiatieven.	doorlopend	Sportverenigingen, kinderopvang, onderwijs, ABCteam, welzijn, VSG, NOC*NSF, Rijksoverheid,
	Inzet ABC-team op specifieke doelgroepen waar de vraag het grootst is, met als doel deze doelgroepen te stimuleren en te ondersteunen in het meer bewegen. Dit doen ze in samenwerking met andere maatschappelijke partners.	Doorlopend	ABC-team, Stichting Welzijn Alblasserdam
3.5			
<p>Hebben we een actuele, lokale woonvisie waarin we stappen hebben gezet in passende huisvesting voor onze inwoners en leveren we een bijdrage aan de regionale afspraken binnen de Smart Delta Drechtsteden. Hierbij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Staan we open voor nieuwe woonvormen; - Hanteren we een norm van 30% sociale huurwoningen in Alblasserdam; - Leveren we een bijdrage aan de regionale bouwopgave. 	<p>Naar verwachting wordt de Wet regie op de volkshuisvesting (Regiewet) van kracht. In het kader van deze wet worden lopende visies, zoals de woonzorgvisie, geactualiseerd (wordt onder de regiewet "Volkshuisvestingsplan" genoemd). Hierbij blijven wij de uitgangspunten uit het bestuursakkoord volgen. Daarnaast wordt in 2025 het uitvoeringsplan van de Woonzorgvisie opgesteld. We onderzoeken specifiek in hoeverre we een zogenaamde dementievriendelijke gemeente zijn en ontwikkelen ons in dementievriendelijkheid.</p>	Doorlopend	Woningbouwcorporatie, zorginstellingen
3.5.1 Zijn er meer verhuisbewegingen binnen Alblasserdam door Alblasserdammers	Met de gebiedsontwikkelingsprojecten is de verwachting dat in 2025 woningen zullen worden gebouwd, waardoor de verhuisbewegingen in dat jaar van start zullen gaan.	Doorlopend	Woningbouwcorporatie, ontwikkelaars
3.5.2 Is het aantal woningen in Alblasserdam gestegen	Het aantal op te leveren woningen in 2025 is nog niet concreet te bepalen. Het ligt in de lijn der verwachting dat een project als Flexwoningen locatie De Looptank in 2025 de eerste woningen zal genereren (46 flexwoningen).	Doorlopend	Inwoners
	In 2025 wordt een start gemaakt met het bouw- en woonrijpmaken van de Wipmolenlocatie. Oplevering staat gepland voor 2026.	Doorlopend	Woningbouwcorporatie, ontwikkelaar
	Met betrekking tot Project Zuidelijk Havengebied wordt in 2025 gewerkt aan de grondtransactie.	Q1	Ontwikkelaar

Wat willen we bereiken? Aan het eind van de collegeperiode in 2026:	Wat gaan we daarvoor doen in 2025?	In welke Q afgerond	Wie zijn daarbij betrokken?
	Wij zetten het huidige (woningbouw)beleid voort. Hierbij willen wij opmerken dat herstructurering het aandeel sociale huurwoningen binnen de voorraad kan doen fluctueren.	doorlopend	Woningcorporaties, ontwikkelaars
3.5.3 Is 30% Sociale huur gehandhaafd	Prestatieafspraken Woonkracht10 worden geactualiseerd. Ook hierop is de regiewet van invloed. Van de prestatieafspraken nieuwe stijl wordt verwacht (geëist) dat deze meer wederkerige afspraken bevatten. Daarnaast wordt een vertegenwoordiging van de zorginstellingen/verleners in Alblasserdam eveneens gesprekspartner bij het opstellen van de prestatieafspraken.	Doorlopend	Woningcorporaties, ontwikkelaars
3.6			
Hebben we onze bestaande voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en geloofsbeleving behouden, met inbegrip van passend gebruik en acceptabele woonlasten.	Uitvoering geven aan de beslissingen over gemeentelijke accommodaties en verhuur naar aanleiding van de beslissingen van de raad over het betreffende adviesrapport.	Q1	Huurders gemeentelijk vastgoed
	We willen een betere oplossing voor de inrichting van de sport rondom sportpark Souburgh. Hierdoor kunnen verenigingen adequater, beter en sneller geholpen worden en weten ze op een correcte manier wanneer ze aan de beurt zijn voor vervanging of vernieuwing. De verenigingen moeten profiteren van de nieuwe inrichting. 2025 wordt gebruikt om te onderzoeken hoe we de GR gaan ontvlechten en tevens herstructurering voor een duurzame, toekomstige oplossing.	Q4	GR Souburgh
	De uitkomst van het beleid welke maatschappelijke organisaties de gemeente Alblasserdam in haar vastgoed wil hebben, is het startpunt van de ontwikkeling voor 2025. Januari 2025 start het ontwerpproces voor 't Nokkenwiel Boerenpad. Dit proces neemt heel 2025 in beslag. Tevens worden alle vooronderzoeken afgerond en de voorbereidingen getroffen om beschermde diersoorten uit te huizen uit de school. Herfst 2025 start het aanbestedingstraject. Doel is om in het voorjaar van 2026 te starten met de bouw.	Niet eerder dan 2026	Schoolbesturen, Woonkracht10
Hebben we onze bestaande voorzieningen op het gebied van onderwijs, sport, cultuur en geloofsbeleving behouden, met inbegrip van passend gebruik en acceptabele woonlasten.	Uitvoering geven aan de beslissingen over gemeentelijke accommodaties en verhuur naar aanleiding van de beslissingen van de raad over het betreffende adviesrapport.	Q1	Huurders gemeentelijk vastgoed
3.7			
Worden we gewaardeerd om onze duidelijke communicatie, het nakomen van onze afspraken en het verbeteren van de relatie met onze inwoners.	Blijven inzetten op onze telefonische bereikbaarheid, bereikbaarheid gemeentewinkel en op tijd reageren na verzoeken.	Doorlopend	Dienstverlening Drechtsteden
	Verder ontwikkelen digitale dienstverlening; beter onze kanalen inzetten.	Doorlopend	Dienstverlening Drechtsteden

Wat willen we bereiken? Aan het eind van de collegeperiode in 2026:	Wat gaan we daarvoor doen in 2025?	In welke Q afgerond	Wie zijn daarbij betrokken?
	Toegankelijkheid website verbeteren, zoals teksten schrijven op B1 niveau.	Q4	Service gemeente Drechtsteden
	Evaluatie paspoortenpiek en verruiming openingstijden.	Q2	Dienstverlening Drechtsteden
	En vanuit de gemeente proactief communiceren en inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners betrekken bij activiteiten van de gemeente.	Q2	
	In deze tijd waar vertrouwen in publieke instanties afneemt, proberen we het in Alblasserdam op peil te houden.	Q2	
3.8			
Alblasserdam staat open om naar redelijkheid een extra bijdrage te leveren aan de huisvestingsopgave van medelanders.	Het komende jaar zetten wij in op uitbreiding van de sociale woningvoorraad. Dit heeft een positief effect op het realiseren van woningen voor verschillende doelgroepen waaronder statushouders. Daarnaast bevorderen we de doorstroming binnen de sociale huurwoningvoorraad.	Doorlopend	Woonkracht10, regiogemeenten, COA, Vluchtelingenwerk, provincie Zuid-Holland
	Integraal onderzoek naar alle huisvestingsvraagstukken van de diverse doelgroepen.	Q3	Woonkracht10 en regiogemeenten
	Een groep van 40 ontheemden vertrekt van de Jozuakerk naar de Havenkerk. De Jozuakerk moet weer in oude staat hersteld worden. Het is aannemelijk dat de Oekraïense vluchtelingen langer, dan wel definitief, in Nederland blijven. Afhankelijk van het beleid van Europa (wat doen we met de huidige vluchtelingenstatus van Oekraïners) en de Nederlandse regering zal de huisvesting van een deel van deze Oekraïners tot de reguliere bouw- en huisvestingsopgave gaan behoren.	Doorlopend	Kerkbesturen
	Blijven zoeken naar opvanglocaties.	Doorlopend	Ondernemers en maatschappelijke partners
	Wij zetten dit beleid en regionale samenwerking voort. Hierbij zullen wij kansen die zich voordoen zoveel mogelijk benutten.	Doorlopend	Woonkracht10, zorgaanbieders, regiogemeenten, COA en Provincie Zuid-Holland
	Voor de huisvesting van statushouders die wachten op gezinshereniging zoeken wij creatieve oplossingen voor de (tijdelijke) huisvesting zoals gebruik maken van de mogelijkheden die de leegstandwet biedt of voordeurdelen. Voor permanente huisvesting van eenpersoons-statushouder-huishoudens nemen wij het splitsen (duplexen) van woningen en/of de huisvesting in onzelfstandige woonruimte in overweging.	Doorlopend	Woonkracht10, zorgaanbieders, regiogemeenten, COA en Provincie Zuid-Holland

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Onder algemene dekkingsmiddelen vallen:

- Treasury
- Onroerendezaakbelasting (OZB) voor woningen en niet-woningen
- Belastingen overig
- Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
- Overige baten en lasten waaronder de post onvoorzien

Treasury

Het resultaat van Treasury bestaat uit het saldo van de rentekosten, rentebaten en ontvangen dividend. In de paragraaf Financiering zijn deze toegelicht.

Onroerendezaakbelasting (OZB) voor woningen en niet-woningen

Gemeenten heffen belastingen op onroerende zaken binnen de gemeentegrenzen om een deel van hun taken te bekostigen. De onroerendezaakbelastingen zijn de grootste eigen inkomstenbron van gemeenten. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Belastingen overig

Onder de lasten en baten van overige belastingen zijn opgenomen:

- Hondenbelasting
- Toeristenbelasting

Algemene uitkering

De uitkomsten van de circulaire van de algemene uitkering uit het gemeentefonds hebben een belangrijke impact op de financiële positie van onze gemeente. In de begroting is uitgegaan van de meicirculaire.

Overige baten en lasten waaronder de post onvoorzien

Bij het onderdeel overige baten en lasten is rekening gehouden met een structurele post onvoorzien voor 2025 tot en met 2028 van € 25.000.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (bedragen * € 1.000)	2025			2026			2027			2028		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Treasury	-114	223	337	153	217	64	580	212	-368	787	210	-577
0.61 OZB woningen	395	3.086	2.691	74	3.086	3.012	74	3.086	3.012	74	3.086	3.012
0.62 OZB niet-woningen	91	3.873	3.782	90	3.873	3.783	90	3.873	3.783	90	3.873	3.783
0.64 Belastingen overig	11	98	87	10	98	88	10	98	88	10	98	88
0.7 Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen gemeentefonds	0	42.726	42.726	0	40.371	40.371	0	40.705	40.705	0	41.053	41.053
0.8 Overige baten en lasten	403	35	-368	481	35	-446	481	35	-446	481	35	-446
Totaal	786	50.041	49.255	808	47.680	46.872	1.235	48.009	46.774	1.442	48.355	46.913
Mutatie reserves	0	1.005	1.005	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal na bestemming	786	51.046	50.260	808	47.680	46.872	1.235	48.009	46.774	1.442	48.355	46.913

Overzicht overhead

Onder overhead valt het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces. Hiertoe behoren ook de systemen en aanverwante lasten die deze functies ondersteunen. Dit bestaat uit:

- leidinggevenden primair proces (hiërarchisch), die personele verantwoordelijkheden hebben zoals het voeren van functioneringsgesprekken;
- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie, waaronder planning & control en verantwoording;
- personeel en organisatie (P&O HRM) en organisatie- en formatieadvies;
- inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement);
- juridische zaken: juridische medewerkers op een bedrijfsvoeringafdeling of belast met een bedrijfsvoeringstaak;
- bestuurszaken: ambtelijke ondersteuning en beleidsadvisering van de burgemeester en het college van b&w;
- informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging);
- documentaire informatievoorziening (DIV).

Overhead (bedragen * € 1.000)	2025			2026			2027			2028		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Overhead	7.694	167	-7.527	7.457	167	-7.290	7.407	167	-7.240	7.402	167	-7.235
Totaal	7.694	167	-7.527	7.457	167	-7.290	7.407	167	-7.240	7.402	167	-7.235

Overhead wordt centraal begroot en verantwoord op het overzicht overhead via taakveld 0.4 overhead. Overhead wordt doorbelast aan investering. De doorbelasting wordt berekend op basis van de inzet van het personeel dat onderdeel uitmaakt van de personele formatie. De doorbelasting aan investeringen is in

deze begroting berekend op ca. € 638.000. Het saldo van de overhead dat drukt op de exploitatie bedraagt derhalve ca. € 7,5 miljoen. Een aandeel hiervan wordt (extracomptabel) toegerekend aan de lokale heffingen. Ook dit wordt berekend op basis van de inzet van de personele formatie.

Overzicht vennootschapsbelasting

Dit taakveld wordt gebruikt voor (de raming van) het te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting. Voor 2025 wordt geen (fiscale) winst verwacht op ondernemingsactiviteiten.

Paragrafen

1. Paragraaf lokale heffingen

Deze paragraaf geeft inzicht in de diverse lokale heffingen. De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op de heffingen waarvan de besteding zowel gebonden als ongebonden is. De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en zijn daarom een integraal onderdeel van het beleid. Een aanduiding van de lokale belastingdruk is van belang voor de integrale afweging tussen beleid en inkomsten. Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid maakt het beeld van de lokale heffingen compleet.

Voor de omvang van de gemeentelijke woonlasten zijn de onroerendezaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing de belangrijkste heffingen. Daarnaast wordt nog een aantal andere belastingen en rechten geheven zoals hondenbelasting, begraafrechten, precariobelasting, toeristenbelasting en (bouw)leges. De heffing en invordering van de leges verzorgt de gemeente zelf. De heffing en invordering van de andere belastingen voert de GR Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling (SVHW) in Klaaswaal uit.

Overzicht opbrengst lokale heffingen

Heffing	Jaarrekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging (1 ^e burap)	Begroting 2025
Baten weekmarkt	20	18	18	18
Leges omgevingsvergunning	452	1.107	1.107	698
Integrale veiligheid	7	6	6	6
Leges straatwerk	211	30	30	31
Afvalstoffenheffing	3.236	3.517	3.517	3.920
Rioolheffing	1.628	1.611	1.611	1.768
Begraafrechten	535	642	642	773
Leges burgerzaken	265	365	365	492
OZB	6.375	6.564	6.564	6.959
Hondenbelasting	99	95	95	98
Precariobelasting	0	0	0	0
Toeristenbelasting	38	20	20	51
Totaal	12.867	13.974	13.974	14.814

Woonlasten (lokale belastingdruk)

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de tegemoetkoming. Deze belastingen vormen het grootste deel van de opbrengst van de gemeentelijke heffingen. De gemiddelde woonlasten voor een één- en meerpersoonshuishouden zijn weergegeven in onderstaande tabellen.

Belastingsoort	Eenpersoonshuishoudens							Meerpersoonshuishoudens						
	Tarief 2023	Tarief 2024	Mutatie 2024	in %	Tarief 2025	Mutatie 2025	in %	Tarief 2023	Tarief 2024	Mutatie 2024	in %	Tarief 2025	Mutatie 2025	in %
Onroerendezaakbelasting	389	409	21	5,3%	434	25	6,0%	389	405	17	4,3%	430	24	6,0%
Rioolheffing	159	169	10	6,0%	185	16	9,5%	159	169	10	6,0%	185	16	9,5%
Afvalstoffenheffing	358	384	27	7,4%	425	41	10,7%	418	449	31	7,3%	496	48	10,7%
Subtotaal	905	962	57	6,3%	1.044	82	8,5%	966	1.022	57	5,9%	1.111	88	8,6%
Tegemoetkoming	-75	-40	35		-40	0		-75	-40	35		-40	0	
Totaal	830	922	92	11,0%	1.004	82	8,9%	891	982	92	10,3%	1.071	88	9,0%
Positie COELO-lijst, aangepast								112	173			P.M.		

Onroerendezaakbelasting (OZB)

Er zijn drie categorieën onroerendezaakbelasting. Het tarief voor de OZB is een percentage van de jaarlijks vastgestelde WOZ-waarde. De stijging of daling van de tarieven heeft een directe relatie met de stijging of daling van de WOZ-waarde. Daalt de WOZ-waarde, dan dient voor een gelijkblijvende opbrengst het tarief te stijgen. Voor 2025 is de waarde per 1 januari 2024 van toepassing. In 2025 stijgt de OZB met 6,0%, conform de Perspectiefnota 2025.

Categorie	Raming WOZ-waarde per 1 januari		
	2024	waarde- en areaal-ontwikkeling	2025
Eigenaren woningen	2.911.000.000	80.500.000	2.991.500.000
Eigenaren niet-woningen	603.000.000	11.400.000	614.400.000
Gebruikers niet-woningen	562.000.000	11.400.000	573.400.000

Categorie	Raming opbrengst onroerendezaakbelasting		
	Begroting 2024	Mutatie (6,0%) incl. areaaluitbreiding	2025 (inclusief areaal-uitbreiding)
Eigenaren woningen	2.909.000	177.000	3.086.000
Eigenaren niet woningen	1.863.000	111.000	1.975.000
Gebruikers niet woningen	1.792.000	107.000	1.898.000
Totale opbrengst OZB	6.554.000	395.000	6.959.000

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. De opbrengst van de afvalstoffenheffing mag niet hoger zijn dan de (geraamde) kosten. De raad stelt afzonderlijke tarieven voor eenpersoons- en meerpersoonshuishoudens vast. Bij de perspectiefnota is voorgesteld de tarieven te verhogen met 7,5%. Verwachting was dat deze daarmee volledig kostendekkend zouden zijn. Uit de berekening van de kostendekkendheid op basis van deze blijkt dat de tarieven met 10,8% verhoogd moeten worden om dit te realiseren. Daarom wordt voorgesteld de tarieven voor afvalstoffenheffing met 10,8% te verhogen.

	2024			2025		
	Eenheden	Tarief	Opbrengst	Eenheden	Tarief	Opbrengst
Eenpersoonshuishouden	2.450	384,00	941.000	2.511	425,50	1.068.000
Meerpersoonshuishouden	5.744	448,50	2.576.000	5.741	496,50	2.850.000
Totaal afvalstoffenheffing			3.517.000			3.918.000

Berekening kostendekking Reiniging		
Kosten taakveld reiniging	2.964.000	
Inkomsten taakveld excl. heffingen	-/- 120.000	
Netto kosten taakveld		2.844.000
Overige toe te rekenen kosten:		
Kwijtscheldingen	170.000	
Overhead	355.000	
BTW	559.000	

Berekening kostendekking Reiniging		
Totale netto overige kosten		1.084.000
Totale kosten (a)		3.927.000
Opbrengst heffingen (b)		3.918.000
Dekking (b/a*100)		100%

Rioolheffing

De rioolheffing voor woningen is gebaseerd op een vast bedrag per perceel en voor niet-woningen is dit gebaseerd op een percentage van de WOZ-waarde. De tarieven voor de rioolheffing in 2025 voor woningen zijn conform het Stedelijk Waterplan verhoogd met 6% en daarnaast met 3,5% prijsontwikkeling. Voorgesteld wordt het tarief te verhogen met 9,5%.

	2024			2025		
	Eenheden	Tarief	Opbrengst	Eenheden	Tarief	Opbrengst
Aantal woningen	8.474	168,50	1.428.000	8.477	184,50	1.564.000
Belaste waarde niet-woningen	404.570.000	0,055% *)	223.000	515.273.000	0,055% *)	283.000
Afronding			-40.000			-80.000
Totaal rioolheffing			1.611.000			1.767.000

*) Maximum aanslagbedrag € 2.915 in 2024 en € 3.192 in 2025

Berekening kostendekking Riolering		
Kosten taakveld riolering	1.332.000	
Inkomsten taakveld excl. Heffingen	-/- 71.000	
Netto kosten taakveld		1.261.000
Overige toe te rekenen kosten:		
Kwijtscheldingen	5.000	
Overhead	58.000	
BTW	164.000	
Aandeel kosten andere taakvelden	25.000	
Mutatie egalisatiereserve riolering	255.000	
Totale netto overige kosten		507.000

Berekening kostendekking Riolering		
Totale kosten (a)		1.768.000
Opbrengst heffingen (b)		1.768.000
Dekking (b/a*100)		100%

De kostendekkendheid op langere termijn wordt periodiek getoetst bij actualisatie van het stedelijk waterplan.

Overige lokale heffingen

Begraafrechten

Bij de Perspectiefnota 2025 is voorgesteld vanaf 2025 kostendekkende tarieven te hanteren. De kosten zijn op basis van deze begroting berekend op € 774.000. Dat betekent dat de baten ten opzichte van de begroting 2024 (en prognose) van € 642.000 toenemen met € 132.000. Daarom wordt voorgesteld de tarieven te verhogen met 20,6%.

Onderstaand een overzicht van de baten, lasten en de kostendekkendheid op basis van deze begroting.

Berekening kostendekking Begraven en lijkbezorging		
Kosten taakveld begraafplaatsen	465.000	
Inkomsten taakveld excl. Heffingen	-	
Netto kosten taakveld		465.000
Overige toe te rekenen kosten:		
Overhead	309.000	
Totale netto overige kosten		309.000
Totale kosten (a)		774.000
Opbrengst heffingen (b)		774.000
Dekking (b/a*100)		100%

Leges

In december 2024 wordt de legesverordening ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. Daarnaast wordt voorgesteld tarieven meer kostendekkend te maken. Ingeschat is dat dit tot € 50.000 hogere baten leidt. Dit betekent dat voorgesteld wordt de tarieven met 8% te verhogen.

Onderstaand een overzicht van de lasten en baten van de leges per hoofdstuk:

Kostendekkendheid leges	Lasten	Baten	Kostendekkendheid
Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening	652.000	535.000	82%
Hoofdstuk 2 Omgevingswet	860.000	704.000	82%
Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn	29.000	6.000	22%
Totaal	1.541.000	1.244.000	81%

Hondenbelasting

Het tarief per hond wordt voor 2025 verhoogd met de algehele indexatie van 3,5% en wordt € 92,80.

Toeristenbelasting

Er wordt toeristenbelasting geheven van degene die de gelegenheid biedt tot verblijf met overnachting tegen vergoeding binnen de gemeente Alblasserdam. De toeristenbelasting wordt geheven op basis van het aantal overnachtingen. Het tarief per overnachting wordt verhoogd met 100% conform de ombuigingsvoorstellen.

Kwijtscheldingen

Als een burger te weinig inkomen en geen vermogen heeft, kan voor een belastingaanslag kwijtschelding worden verleend. Binnen de wettelijke kaders bepaalt de gemeenteraad of en in welke omstandigheden aanslagen worden kwijtgescholden. De kwijtschelding heeft nagenoeg volledig betrekking op de gebruikersheffingen in het geval van de afvalstoffenheffing.

2. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in (mogelijke) risico's voor de gemeente Alblasterdam en de weerstandscapaciteit om die risico's op te vangen. De risico's afgezet tegen de weerstandscapaciteit leidt tot een conclusie over de financiële flexibiliteit en soliditeit van de gemeente Alblasterdam, zijnde het weerstandsvermogen. In de begroting worden de nu bekende risico's gekwantificeerd. Dit dient mede om een meer gefundeerd voorstel te kunnen doen over de (minimaal) benodigde omvang van de algemene reserve. Het zal overigens altijd zo blijven, dat bepaalde risico's lastig of niet te kwantificeren zijn. Daarnaast betreft het altijd een momentopname en deze heeft net als bij iedere risico-inschatting - vooral rondom de kans inschatting - een mate van subjectiviteit in zich.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de gemeente is het vermogen om incidenteel financiële tegenvallers te kunnen opvangen waardoor de taken kunnen worden voortgezet. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar en voor de meerjarenraming.

Risico's

In de begroting en jaarrekening zijn de geraamde en werkelijke lasten en baten opgenomen. Naast de gangbare begrotingsposten spelen voor het beoordelen van de totale financiële positie van de gemeente ook zaken een rol die niet direct uit de begroting en jaarrekening blijken of ontwikkelingen die de budgetten onder grote druk kunnen zetten. Hier wordt expliciet naar voren gekeken. De risico's zijn organisatie-breed in kaart gebracht.

Risico-inventarisatie

De risico-inventarisatie is als volgt opgebouwd:

- Korte beschrijving van het risico;
- Beheersmaatregelen;
- De verwachting voor 2025;
- Het financiële effect/kans/risicobedrag.

Bij de korte beschrijving van het risico wordt er op hoofdlijnen toegelicht wat het risico behelst. Vervolgens vindt er op basis van de beschikbare informatie daar waar mogelijk een inschatting plaats van het financiële effect. Daarnaast wordt er aangegeven of het risico structurele of incidentele gevolgen heeft. Daar waar structurele gevolgen zijn, zullen indien dit risico zich voor doet ook structurele beheersmaatregelen genomen moeten worden. Eventuele incidentele gevolgen kunnen worden ingezet tegen incidentele beheersmaatregelen.

Totaaloverzicht risico's (benodigd weerstandsvermogen)

De risico's zijn gekwantificeerd en per risico is bepaald welke weerstandsvermogen benodigd is om het risico te kunnen opvangen. Voor een aantal posten is de omvang van het risico (nog) niet te kwantificeren. Bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen hanteren wij voor deze posten een "overdekking" van 10%.

Risico's	Beheersmaatregelen	Terugblik 2023 en verwachting 2025	Kans (in %)	Bruto bedrag (in €)	Netto bedrag (kans x bruto in €)
Uitkeringen Participatiewet (bijstand)					
Uitkeringen van de gemeente op grond van de Participatiewet zijn een open-einde-regeling. Risico is dat de uitkering toenemen en/of de rijksbijdrage die de gemeente daarvoor ontvangt afneemt of onvoldoende is om de lasten uit te dekken. De financiële risico's worden gereduceerd door de landelijke vangnetuitkering. Op deze regeling kan een beroep worden gedaan indien er, gezien vanuit meerjarig perspectief, een groot gat is tussen de rijksbijdrage en de kosten die worden gemaakt voor de uitkeringen.	Beheersing (bewaken toegang en bevorderen uitstroom) vindt plaats binnen de gemeenschappelijke regeling Sociaal (GRS). Inschattingen van GRS vergelijken met informatie over (de ontwikkeling van) de rijksbijdrage. In de gaten houden of we in aanmerking komen op de landelijke vangnetuitkering. Daarnaast worden lokaal initiatieven genomen (Kansrijk en ontwikkeling Leerlint) om uitstroom naar betaald werk in de onmiddellijke nabijheid mogelijk te maken. We leveren tevens inspanningen om ervoor te zorgen dat de GRS mensen toe leidt naar de lokale voorzieningen	In 2023 was de rijksbijdrage vooraf goed ingeschat. De werkelijke lasten waren hoger dan de bijdrage. De GRS houdt in de begroting rekening met een optimistische ontwikkeling van de uitkeringen, waardoor de lasten meerjarig afnemen. In de begroting van de gemeente wordt daarom gerekend met een constante lijn.	5%	6.000.000	300.000
Cybercriminaliteit					
Gemeenten zijn een doelwit voor cybercriminelen die financieel gewin willen behalen via diefstal van geld of vertrouwelijke informatie, of die willen 'verstoren.' Ook kan belangrijke IT uitvallen. Cyber is een breed risico waarmee veel overheidsinstanties te maken hebben vanwege hun afhankelijkheid van informatietechnologie, connectiviteit en geautomatiseerde processen. Ook wettelijke regulering neemt toe, net als (contractuele) eisen op het gebied van beveiliging, weerbaarheid en (cyber)aansprakelijkheidsverzekeringen.	Beheersing vindt plaats in afstemming met servicegemeente Dordrecht. Er wordt geïnvesteerd in het verhogen van de weerbaarheid door: dijken te controleren (zoals informatieveiligheid middels licenties en hardware), goede afspraken te maken over wie waarvan is, bewustzijn te actualiseren en risico's op te sporen en te behandelen.	Cybercriminaliteit neemt toe en we worden steeds afhankelijker van digitale systemen. Het risico op verstoringen van buitenaf wordt hierdoor steeds groter. Om de digitale weerbaarheid van organisaties in de Europese Unie te versterken heeft zij eind 2022 de Network and Information Security Directive (NIS2-richtlijn) aangenomen. Deze richtlijn focust zich op risico's die een bedreiging kunnen zijn voor netwerk- en beveiligingssysteem die worden gebruikt voor het leveren van diensten. De verwachting is dat deze richtlijn rond 2025 geheel is geïmplementeerd in de	5%	5.000.000	250.000

Risico's	Beheersmaatregelen	Terugblik 2023 en verwachting 2025	Kans (in %)	Bruto bedrag (in €)	Netto bedrag (kans x bruto in €)
Risicobedrag is afgeleid van relevante voorbeelden (Hof van Twente, Antwerpen)		Cyberbeveiligingswet (Cbw). Ter voorbereiding hierop zijn in 2024 al diverse maatregelen genomen en worden stappen gezet waaronder het vaststellen van eigenaarschap en de bijbehorende verantwoordelijkheden (demarcatie), het inventariseren en analyseren van risico's en het voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Daarnaast wordt ook volop aandacht gegeven aan het bevorderen van veilig gedrag binnen de organisatie door middel van het programma Altijd Alert, waarvan functionaliteiten steeds verder worden uitgebreid.			
Jeugdhulp					
Het gebruik van jeugdhulp laat in de gemeente Alblasserdam een stabiel patroon zien, maar mede door exogene factoren zoals bijvoorbeeld de inflatie lukt het niet voldoende om de kosten te stabiliseren. Dit heeft ook te maken met landelijke en regionale ontwikkelingen zoals de hervormingsagenda, afbouw van jeugdzorgplus en sterke stijging van de loonkosten, maar ook in het feit dat we een kleine gemeente zijn met een beperkt budget. Het risico bestaat dat een enkele dure cliënt of andere exogene factoren de vooruitzichten negatief beïnvloeden. De hervormingsagenda, de afbouw van jeugdzorgplus en de stijging van de loonkosten hebben gezorgd voor nadelige financiële effecten op onze begroting. Het rijk is nog steeds voornemens om te bezuinigen op de jeugdhulp. Zolang er nog geen overeenstemming is over de financiële kant van de landelijke Hervormingsagenda is het lastig om een inschatting te maken.	Beheersing vindt plaats binnen gemeenschappelijke regeling Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid. Er wordt geïnvesteerd in het programma 'werken voor de jeugd' om trends en ontwikkeling tijdig te signalen en de kosten te beheersen. Daarnaast investeert de gemeente in de toegang van jeugdhulp en organiseren we ondersteuning lokaal om te voorkomen dat kinderen in de dure zorg terecht komen.	In 2026 wordt de gemeente Alblasserdam geconfronteerd met een krimp van de algemene uitkering. Voor 2025 worden daarom ombuigingsmaatregelen getroffen. Omdat de gemeente Alblasserdam in beperkte mate grip krijgt op de regionale kosten van de jeugdzorg, worden we genoodzaakt om keuzes te maken in het lokale voorveld. Het lokale voorveld is het belangrijkste middel om regionale kostenbeheersing te realiseren. Voor 2025 hebben we rekening gehouden met een verlaging van de regionale kosten van € 200.000,- door dit goed werkende voorveld. Door (mogelijke) bezuinigingen op het lokale voorveld neemt het risico dat de kosten een andere (negatieve) ontwikkelingen volgen dan opgenomen in de begroting toe. Daarom is uitgegaan van een hoger risicopercentage.	7,5%	6.000.000	450.000

Risico's	Beheersmaatregelen	Terugblik 2023 en verwachting 2025	Kans (in %)	Bruto bedrag (in €)	Netto bedrag (kans x bruto in €)
Leges omgevingsvergunningen					
Invoering van de omgevingswet en wet kwaliteitsborging bouw per 2024 heeft invloed op de heffing van leges voor omgevingsvergunningen. Er komen minder vergunningplichten en verwachting is dat dit niet kan worden gecompenseerd door minder inzet en dus minder kosten.	Beheersing vindt plaats in afstemming gemeenschappelijke regeling OZHZ.	Over 2023 zijn de baten uit leges voor omgevingsvergunning lager dan begroot. In de meerjarenraming is een aflopende reeks baten opgenomen vanwege afnemende bouwactiviteiten en de wetswijzigingen. Voor 2025 wordt verwacht dat de begrote opbrengst gerealiseerd wordt.	25%	700.000	175.000
Afvalinzameling en -verwerking					
De kosten van verwerking van afval zijn afgelopen jaren toegenomen. Het is landelijk beleid om de hoeveelheid restafval terug te brengen. Dit is ook merkbaar in de ontwikkeling van kosten van verbranding van afval. Risico is dat kosten verder oplopen en dat maatregelen om daarop in te springen niet tijdig worden genomen.	Maatregelen voorbereiding om afvalscheiding te verbeteren, afvalbeleid herzien. Ontwikkeling van verwerkingskosten en hoeveelheden afval monitoren.	In 2023 zijn de verwerkingskosten net als in 2022 binnen de begroting gebleven. In 2023 zijn gesprekken gevoerd over (het verlengen van) de dienstverleningsovereenkomst met HVC, waarbij ook aandacht is voor de transparantie van de kosten. Ook wordt gewerkt aan een nieuw grondstoffenplan met maatregelen om de doelstellingen te realiseren.	5%	2.200.000	110.000
Financieel beleid activa					
Voor het afschrijven van investeringen worden termijnen gehanteerd die dicht bij de maximale technische levensduur liggen. Een risico is dat in enkele situaties deze termijn niet bereikt wordt of dat onvoldoende inzicht is in de samenstelling van de boekwaarde. Op dat moment zal een afwaardering moet plaatsvinden.	Beheerplannen periodiek actualiseren, periodiek controle op bestaan van activa, activa specifiek vastleggen in de financiële administratie. Beleid met betrekking tot activeren en afschrijven heroverwegen.	Risico heeft zich nauwelijks voorgedaan in 2023. In 2023 is en in 2024 wordt verder gewerkt aan de inrichten en gebruiken van de beheersystemen Met deze data-gestuurde informatie kan bijna jaarlijks de beheerplannen worden bijgestuurd, maar ook de op lange termijn zichtbare investeringen worden gesignaleerd. Op basis daarvan kan dan reëler de levensduur van ons areaal worden ingeschat. Het risico zal geleidelijk afnemen als er meer data beschikbaar komt en de afschrijvingstermijnen daar op aangepast worden.	2%	80.000.000	1.600.000

Risico's	Beheersmaatregelen	Terugblik 2023 en verwachting 2025	Kans (in %)	Bruto bedrag (in €)	Netto bedrag (kans x bruto in €)
Garantstellingen en leningen					
De gemeente staat garant voor leningen en verstrekt in enkele gevallen ook zelf leningen. Hierbij is er altijd een risico dat een partij niet in staat is de lening volgens de afspraken af te lossen.	Groot deel van de financiële positie van partijen worden gemonitord door een waarborgfonds.	Afgelopen jaren hebben zich geen risico's voorgedaan. Ook voor 2025 worden deze niet verwacht.	0,5%	75.000.000	375.000
Afwikkeling verbouwing Rederij					
Over de afwikkeling van verbouwing van de Rederij is een geschil met de aannemer. Dit is in behandeling bij de rechtbank. Er is nog geen uitspraak gedaan. Op basis van de eerdere behandeling ervan is in de jaarrekening 2022 een inschatting gemaakt van de verplichting. Risico is dat de uiteindelijke afwikkeling daarvan afwijkt. Risicobedrag is bepaald op het bedrag van de vordering minus de gemaakte inschatting.	De gemeente heeft ter ondersteuning hierbij (externe) expertise ingeschakeld. Voor de afwikkeling is een voorziening gevormd. Voorgesteld wordt het restant krediet beschikbaar te houden.	In 2023 heeft de Rechtbank over een deel van de kwestie uitspraak gedaan. De gemeente is daarbij in het ongelijk gesteld. De financiële gevolgen daarvan zijn in deze jaarrekening verwerkt. In 2024 wordt de uitspraak van de rechtbank en de definitieve afwikkeling verwacht. Het risicobedrag is gelijk gehouden ten opzichte van de inschatting bij de begroting 2024	25%	500.000	125.000
Wmo/huishoudelijke ondersteuning					
Vanwege diverse ontwikkelingen loopt de gemeente financieel risico met betrekking tot de huishoudelijke ondersteuning. Dit komt enerzijds voor de toenemende vergrijzing. Daarnaast speelt mee dat de uurtarieven of kostenontwikkeling van aanbieders kan leiden tot hogere kosten vanwege schaarste in het aanbod en in het algemeen toegenomen loonkosten vanwege de inflatie.	De Wmo/huishoudelijke ondersteuning is een maatwerkvoorziening die de GRS uitvoert. De verordening Wmo kent een aantal draaiknoppen die o.a. van invloed kunnen zijn op de toelating tot de huishoudelijke ondersteuning c.q. de hoogte van een eventuele bijdrage. Door een versterking van het lokale maatschappelijk middenveld worden initiatieven om in het voorveld al ondersteuning te bieden versterkt dit met het oog op het afremmen van de instroom in de maatwerkvoorziening.		10%	1.500.000	150.000
Bezuinigingen					
De huidige onzekerheid met betrekking tot de omvang van het gemeentefonds maakt dat de gemeente een bezuinigingsproces is gestart. Risico is dat het benodigde bedrag niet gerealiseerd wordt en daarnaast is een risico dat	Ontwikkelingen met betrekking tot gemeentefonds en financiën goed volgen. Mogelijke keuzes in de eigen begroting in beeld brengen en houden. Actief contact onderhouden met collega's in de regio om de beheersing van	In 2023 is een start gemaakt met het bezuinigingsproces. In 2024 zijn bijeenkomsten met de fracties uit de gemeenteraad gepland om de voortgang te bespreken. Het college heeft met de organisatie mogelijke keuzes in beeld	75%	3.000.000	2.250.000

Risico's	Beheersmaatregelen	Terugblik 2023 en verwachting 2025	Kans (in %)	Bruto bedrag (in €)	Netto bedrag (kans x bruto in €)
om bezuinigingen te realiseren incidentele kosten gemaakt worden.	activiteiten van samenwerking te versterken.	gebracht. Het voorgenomen pakket aan maatregelen is opgenomen in de Perspectiefnota 2025 die in juli 2024 is behandeld. Deze zijn verwerkt in deze begroting. Risico bedrag is gebaseerd op het verwachte nadelige saldo in de laatste jaarschijven.			
Verbonden en gesubsidieerde partijen					
Risico gebaseerd op inschatting per verbonden partij rekening houdend met door hen aangehouden beschikbare vermogen om dit op te vangen.		Zie onder deze tabel.			225.000
Samen met vrijwilligersbesturen en gesubsidieerde partijen worden gemeentelijke voorzieningen beheerd en gebruikt. In enkele gevallen draagt de gemeente het financiële risico van de exploitatie.	Uniformeren en verder ontwikkelen van het accountbeheer. Dit doen we mede op basis van de aanbeveling van het onderzoek dat in het kader van artikel 213a gemeentewet is uitgevoerd.	Over 2024 zijn aanvullende subsidies verstrekt aan Landvast en Molenzicht om de exploitatie sluitend te krijgen. Verwachting voor 2025 is onzeker en het risico is aanwezig dat nadere maatregelen nodig zijn om binnen de financiële kaders de activiteiten voort te kunnen zetten.	50%	250.000	125.000
Subtotaal					6.135.000
Buffer ter dekking van overige risico's (10%)					614.000
Eindtotaal					6.749.000

Risico's met betrekking tot gemeenschappelijke regelingen

Wij hebben het op grond van onze risicoanalyse bepaalde benodigd weerstandsvermogen voor gemeenschappelijke regelingen afgezet tegen het benodigd weerstandsvermogen dat bij gemeenten moet worden aangehouden zoals blijkt uit de begrotingen van onze gemeenschappelijke regelingen:

GR	Risico's paragraaf weerstandsvermogen GR	Beschikbaar weerstandsvermogen GR	Weerstandsvermogen aan te houden bij gemeenten totaal	Aandeel aan te houden weerstandsvermogen Alblasserdam	Bijdrage aan GR Alblasserdam	Bijdrage aan GR gemeenten totaal	% aandeel Alblasserdam
GR Sociaal	1.758.250	0	1.758.250	95.000	17.896.000	330.379.000	5,42%
DGJ - inwonerbijdrage	1.650.000	500.000	1.150.000	52.000	1.498.044	33.457.656	4,50%
DGJ - SOJ	0	0	Apart opgenomen	Apart opgenomen	6.081.005	155.020.731	4,0%
VRZHZ	1.665.800	510.000	1.155.800	45.000	1.852.979	47.648.820	3,9%
OZHZ	750.000	345.000	405.000	26.000	2.025.794	30.935.689	6,5%
SVHW	969.000	700.000	269.000	5.000	292.000	15.435.000	1,89%
Souburgh	PM	59.000	-	-	495.824	618.852	80%
Totaal				223.000			

Weerstandscapaciteit

De gemeente heeft middelen beschikbaar om financiële gevolgen op te vangen indien risico's zich daadwerkelijk manifesteren. Onder tegenvallers wordt in de regel verstaan het effectueren van risico's. In de begroting en jaarrekening worden daarom de risico's afgezet tegen de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve en de reserve grondexploitaties. Ruimte in de exploitatiebegroting is hier, gelet op de financiële opgave vanaf 2026, niet bij betrokken. Ook het niet bekleemde deel van de bestemmingsreserves en de stille reserves maken geen onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.

De Totale beschikbare algemene weerstandscapaciteit bedraagt:

Bedragen in €	Begroting 2025	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Algemene reserve (vrije deel)	10.153.000	12.027.000	11.878.000
Reserve grondexploitaties	776.000	444.000	685.000
Totaal weerstandscapaciteit	10.929.000	12.471.000	12.564.000

Conclusie toereikendheid weerstandsvermogen

Risico's worden gekwantificeerd en afgezet tegen de weerstandscapaciteit om zicht te krijgen op de toereikendheid van het weerstandsvermogen. Een algemene norm voor de weerstandsratio is niet door de wetgever vastgesteld. Uit de literatuur blijkt wel een veel gehanteerde beoordelingstabel van het weerstandsvermogen:

Categorie	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de weerstandsratio van de gemeente Alblasserdam weergegeven:

Bedragen in €	Begroting 2025	Begroting 2024	Jaarrekening 2023
Weerstandscapaciteit:			
- algemeen	10.153.000	12.027.000	11.878.000
- grondexploitatie	<u>776.000</u>	<u>444.000</u>	<u>685.000</u>
Totaal	10.929.000	12.471.000	12.564.000
Risicoprofiel:			
- algemeen	6.749.000	5.770.000	6.710.000
- grondexploitatie	<u>84.000</u>	<u>73.000</u>	<u>84.000</u>
Totaal	6.833.000	5.843.000	6.798.000
Ratio weerstandsvermogen:			
- algemeen	1,5	2,1	1,8
- grondexploitatie	maximaal	maximaal	maximaal
Totaal	1,6	2,1	1,9

Kengetallen financiële positie

In deze paragraaf zijn financiële kengetallen opgenomen. In samenhang geven deze informatie over de financiële positie van de gemeente. Onderstaand eerst het overzicht ervan en daaronder een nadere toelichting daarop:

Kengetal	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024 *)	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Debt ratio	67%	69%	74%	79%	82%	82%	83%
Netto schuldquote	60%	66%	78%	105%	131%	135%	142%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	57%	62%	74%	101%	127%	132%	139%
Solvabiliteitsratio (Eigen vermogen / totaal balans)	33%	31%	26%	21%	18%	18%	17%
Solvabiliteitsratio ((Eigen vermogen + voorzieningen) / totaal balans)	37%	35%	31%	25%	22%	22%	21%
Grondexploitatie	0%	0,6%	0%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	0,7%	1,6%	0,9%	0,1%	-3,8%	-5,0%	-5,3%
Belastingcapaciteit	99,2%	94,2%	104,5%	107,7%	onbekend	onbekend	onbekend

*) Kengetallen van schulden en vermogen over 2024 zijn gebaseerd op een actuele prognose van de cijfers

Kengetallen met betrekking tot de schuldpositie: debt ratio en netto schuldquote

De afgelopen jaren is de bewustwording rond schuldposities, juist ook van overheden, sterk toegenomen. Een schuldpositie ontstaat indien de eigen middelen van een gemeente ontoereikend zijn om bijvoorbeeld activiteiten of investeringen te bekostigen. In dat geval dient externe financiering te worden aangetrokken. Een goed zicht op de schuldpositie draagt bij aan het besef dat de aan financiering verbonden rente en aflossingen andere noodzakelijke uitgaven van de gemeente verdrücken.

De (ontwikkeling van de) schuldpositie kan vanuit meerdere invalshoeken worden benaderd. Eén van de meest geijkte is de debt ratio. Deze ratio wordt ontleend aan de balans, waarbij wordt gezien welk percentage van het totaal vermogen/balanstotaal met vreemd vermogen gefinancierd is. Een algemeen gebruikelijke norm voor de beoordeling van de schuldpositie is een debt ratio van maximaal 80%. Een debt ratio van hoger dan 80% geeft aan dat het bezit met zeer veel schulden is belast.

Ook kan een verhouding worden bepaald tussen de netto schuld (gecorrigeerd voor verstrekte leningen) ten opzichte van de totale exploitatiebaten. Een netto schuld quote van kleiner dan 100% geeft een indicatie dat een gemeente de rentelasten van de schulden kan dekken uit de inkomsten. Bij een schuld quote tussen 100% en 130% is voorzichtigheid geboden (stoplicht op oranje) en een schuld quote hoger dan 130% geeft een indicatie dat de exploitatie te zwaar wordt belast met rentelasten (stoplicht op rood).

De debt ratio stijgt in deze begrotingsperiode van 75% in 2024 naar 79% in 2026. Dit is nog binnen de norm van maximaal 80%. De netto schuld/inkomsten (gecorrigeerd voor verstrekte leningen) is in 2024 68%, maar loopt op tot 136% in 2028. Op basis van huidig beleid wordt daarmee het schuldplafond bereikt. Dit kan ertoe leiden dat keuzes gemaakt moeten met betrekking het investeringsvolume en het beleid met betrekking tot waardering en afschrijving van activa.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal is de tegenhanger van de debt ratio waarvoor in de paragraaf financiering onze interne normering is weergegeven. Wij streven naar een solvabiliteitsratio (eigen vermogen/totaal balanssaldo) groter dan of gelijk aan 20%.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft de verhouding weer tussen de totale waarde op de balans die nog moet worden terugverdiend met grondverkoop en het totaal van de exploitatiebaten in het jaar.

Structurele exploitatieruimte

Bij dit kengetal wordt het structureel resultaat gedeeld door de totale baten in het jaar. Alblaserdam streeft jaarlijks naar een voor ieder jaar structureel sluitende begroting. Voor 2025 is de begroting op basis van structurele posten na de maatregelen sluitend. Voor de jaren vanaf 2026 is dat nog niet zo en zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk om financieel evenwicht te herstellen.

Belastingcapaciteit

Met dit kengetal worden de gemiddelde woonlasten van de gemeente Alblaserdam afgezet tegen de gemiddelde landelijke woonlasten van het jaar ervoor.

In de meicirculaire wordt jaarlijks de benodigde informatie voor de berekening van het kengetal belastingcapaciteit opgenomen, zoals aangegeven in de ministeriele regeling over de berekeningswijze van de financiële kengetallen (Besluit Begroting en Verantwoording). Voor gemeenten gaat het om het landelijk gemiddelde voor de gemeentelijke woonlasten van een meerpersoonshuishouden. Het laatst bekende gemiddelde bedraagt voor 2024 € 994. Op basis van deze begroting zijn de woonlasten van een meerpersoonshuishouden € 1.071. Het kengetal belastingcapaciteit is dus $\text{€ } 1.071 / \text{€ } 994 = 107,7\%$. Dit percentage ligt iets hoger dan de algemene loon- en prijsontwikkeling voor 2025, maar wij verwachten dat bij andere gemeente ook een vergelijkbaar beeld te zien.

Aanvullende kengetallen

In de financiële verordening is aangegeven dat naast de verplichte kengetallen inzicht wordt gegeven in de ontwikkeling van de netto schuld per inwoner, het saldo van baten en lasten voor dotaties en onttrekkingen als percentage van de inkomsten en de onbenutte belastingcapaciteit onroerendezaakbelasting als percentage van de inkomsten.

Bedragen in €	Rekening 2022	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Netto schuld per inwoner	1.949	2.190	2.675	3.388
Saldo baten en lasten excl. reserves t.o.v. inkomsten	-2,7%	-1,0%	-0,2%	-1,2%
Onbenutte belastingcapaciteit t.o.v. de inkomsten	-1,1%	0,0%	-2,3%	Nog niet bekend

Netto schuld per inwoner

Dit is de bruto schuld minus de omvang van de geldelijke bezittingen gedeeld door het aantal inwoners op 31 december van het begrotingsjaar. Onder bruto schuld wordt verstaan het totaal van langlopende leningen, kortlopende schulden, crediteuren, vorderingen en overlopende passiva. Onder geldelijke bezittingen wordt verstaan: het totaal van leningen aan deelnemingen, leningen aan overige verbonden partijen, leningen aan derden, langlopende uitzettingen, kortlopende uitzettingen, debiteurenvorderingen, liquide middelen en overlopende activa.

De ontwikkeling van de netto schuld per inwoner is een goede indicator om de ontwikkeling van de schuld te volgen. De netto schuld per inwoner loopt de komende jaren op. Dit komt vooral door een toename van de vaste schulden vanwege voorgenomen investeringen.

Onbenutte belastingcapaciteit

Dit is de positieve uitkomst van het verschil tussen de opbrengst onroerendezaakbelasting bij de tarieven die minimaal nodig zijn voor toegang tot de procedure van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet en de (geraamde) opbrengst onroerendezaakbelasting.

3. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleid en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties rond de kapitaalgoederen van de gemeente. Voor de diverse kapitaalgoederen zijn beheerplannen opgesteld met daarin de vastgestelde kaders. Door de komst van de Omgevingswet hebben beleids- en beheerplannen een update gekregen.

Onderwerp	Beheerplannen	Vastgesteld / geactualiseerd in	Looptijd t/m	Financiële vertaling in begroting	Geplande vernieuwing of vervanging
Wegen	Integraal Maatschappelijk Beheer Kader (IMBK) 2023	2023	-	Ja	Inpassing in Omgevingsplan voor 2031
	Gemeentelijk Verkeers- en VervoerPlan (GVVP) 2019	2019	2030	Ja	Inpassing in Omgevingsplan voor 2031
	Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR)	2020	-	N.v.t.	N.t.b.
Water	Basis Riolerings Plan (BRP)	2019	2028	N.v.t.	Inpassing in Omgevingsplan voor 2031
	BRP+	2022	2029	Ja	Inpassing in Omgevingsplan voor 2031
	Programma Stedelijk Waterbeheer (PSW)	2023	2027	Ja	Inpassing in Omgevingsplan voor 2031
Groen	Bomenverordening Alblasserdam 2023	2023	-	Ja	Inpassing in Omgevingsplan voor 2031
	Groenstructuurplan	2017	2027	Ja	Inpassing in Omgevingsplan voor 2031
	Speelruimtebeleidsplan	2021	2030	Ja	Inpassing in Omgevingsplan voor 2031
Gebouwen	Meerjarenonderhouds-plan (MJOP) inclusief verduurzaming	2024	-	Ja	2024
Openbare verlichting	Nota Openbare Verlichting	2015	2025	Ja	Inpassing in Omgevingsplan voor 2031

Kerncijfers

Onderwerp	Belangrijkste kapitaalgoederen	Hoeveelheden
Wegen straten pleinen	Oppervlakte wegennet	
	Asfalt / beton	243.265 m2
	Elementen	685.507 m2
	Half verhard/onverhard	73.789 m2
Watergangen en sloten	Oppervlakte water	209.000 m2
Riolering	Persriolering	31 km
	Vrij verval riolering	110 km
	Pompen en Gemalen	119 st

Onderwerp	Belangrijkste kapitaalgoederen	Hoeveelheden
Groen en spelen	Oppervlakte openbaar groen Bomen Speeltoestellen	612.000 m2 7.256 stuks excl. bosplantsoen 409 st
Vastgoed	Gebouwen	20 st
Civieltechnische kunstwerken	Bruggen	66 st
Openbare verlichting	Lichtmasten	4.060 stuks, waarvan ca 67% LED per 1-1-2024

Ambities voor 2025 – 2028

- We handhaven de beeldkwaliteit van de buitenruimte minimaal niveau B (CROW-publicatie 323). Een onafhankelijke partij doet hiervoor jaarlijks metingen op wisselende locaties verspreid door het dorp. Waar nodig sturen we onderhoud bijsturen. Extra aandacht is hierbij ook voor bereikbaarheidsmaatregelen voor minder validen van alle handicaps waarbij we ons inleven in de wereld van de gebruiker.
- We vullen ons nieuwe beheersysteem GBI-World met actuele data. Alle bovengrondse en ondergrondse eigendommen krijgen hierin een plaats. Met deze actuele data kunnen we het onderhoud van alle beheerobjecten beter op elkaar afstemmen. Dit is een continue cyclus van inspecteren en verwerken waardoor de wereld buiten steeds beter overeenkomt met de wereld in het beheersysteem. Dit stelt ons in staat om aan onze wettelijke landelijke registratieverplichtingen van de wetten BRO, BGT, BAG en de WIBON te voldoen.
- Het met behulp van het in oktober 2023 vaststelde IMBK en GBI-World zijn we steeds beter in staat om ons onderhoud te plannen, voor te bereiden en efficiënter uit te voeren.
- We zoeken naar effectieve en duurzame vergroeningsmaatregelen met het Groenstructuurplan en de klimaatadaptieve ambitie vanuit het collegeprogramma om deze uit te rollen door Alblasserdam. Hiermee bestrijden we hittestress en gevolgen van toenemende neerslaghoeveelheden.
- We zetten de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed dat onder gemeentelijk beheer blijft voort. We vervangen de oude, energielurpende verlichting, isoleren de buitenste schil van het gebouw (dak, wanden, kozijnen) en het leidingwerk.
- Bij reconstructieprojecten passen we waar mogelijk klimaatadaptieve maatregelen toe. We voeren schoon water vertraagd af naar de watergangen zodat de bodem vochtig blijft. Hiermee voorkomen we grote bodemdaling, geven de bomen en het groen een gezondere groeibodem en planten strategisch groen aan. Dit houdt in dat we meer diversiteit aan soorten toepassen op plaatsen waar deze toekomstbestendig zijn en een zo efficiënt mogelijk schaduwwerking zorgen voor de omgeving. Ook bieden we bewoners een jonge boom aan om hen te stimuleren tot het vergroenen van de eigen tuin.
- We gaan verder met de kwaliteitsimpuls in de buitenruimte (2024-2025). Dit is een extra grote maatregel bij voornamelijk voetpaden en fietspaden in woonbuurten die verder gaat dan gewoon onderhoud. Hierbij hogen we ook paden op en nemen we ook meekoppelkansen mee, zoals waterdoorlatend maken of verwijderen van verhardingen waar dit mogelijk is.
- Het verder (versneld)vervangen van de openbare verlichting naar LED-verlichting zodat na 2025 (zo mogelijk) alle openbare verlichting uit energiezuinige LED-lampen bestaat. Hiermee loopt Alblasserdam voorop binnen de Drechtsteden.

Regio

Voor de uitvoering van beheertaken waar dit inhoudelijk en financieel voordeel oplevert zoeken we de samenwerking met de Regio Drechtsteden. Op dit moment besteden wij beheertaken uit op het gebied van openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en drukriolering bij de gemeente Dordrecht. Voor de beheertaken van gebouwen is een overeenkomst afgesloten met de vastgoedafdeling van de Servicegemeente Dordrecht (SGD). De regio en de financiële verantwoording blijft in handen van Alblasserdam. Ook op het gebied van regelgeving voor kabels en leidingen wordt samengewerkt met de andere zes Drechtsteden. Ook voor de grote opgave van de uitbreiding van trafohuisjes voor de verzorging van het elektriciteitsnet (energietransitie) werken we samen als Drechtstedengemeentes met Stedin. De Regio verzorgt het groot onderhoud van ons waterbuspontoon in combinatie met de pontons van de andere Waterbusgemeentes. De verwachting is dat dit in 2025 wordt uitgevoerd.

Beeldkwaliteitsniveau openbare ruimte

De minimale beeldkwaliteit voor de openbare ruimte is vastgesteld op een kwaliteit B gemeten over alle beheeronderdelen en over de hele gemeente, met uitzondering van de begraafplaats. Deze beheren we met de hogere beeldkwaliteit A. De beeldkwaliteit is een systeem waarbij op willekeurig gekozen plaatsen en tijdstippen getoetst wordt of het onderhoudsbeeld van de omgeving voldoet aan een referentiekwaliteitsbeeld. Deze kwaliteitsbeelden zijn in een kwaliteitscatalogus vastgelegd door het landelijke kennisplatform CROW. De beeldmeetlat loopt van A+ (net nieuw aangelegd) naar D (onbeheerd/verwaarloosd).

Beheer

Voor het beheer van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen beschikt de gemeente over:

- beheersystemen waarin van objecten de relevante data zijn ingebracht. Op grond daarvan worden de onderhouds- en vervangingsplanningen opgesteld;
- actuele inspecties naar de onderhoudsgesteldheid van de beheerobjecten. De resultaten verwerken we in een maatregelplanning voor de korte, middellange en lange termijn. Als er tijdens de inspecties afwijkingen worden aangetroffen in het areaal worden deze bijgewerkt;
- een bewaking van alle wettelijk verplichte veiligheidskeuringen in gebouwen die bij de gemeente in beheer zijn.

Financieel

Het investeringsplan 2025-2028 bij deze begroting geeft voor deze jaren inzicht in de te verwachten investeringen en in de planning van de uitgaven per jaar van alle (geplande) investeringskredieten. Het groot onderhoud aan riolering wordt gedekt uit een voorziening het Plan Stedelijk Water (PSW). Het groot onderhoud gemeentelijke vastgoedgebouwen wordt uitgevoerd op grond van het jaarplan dat voortkomt uit het Meerjaren Onderhouds Plan (MJOP) voor vastgoed. Voor dit groot onderhoud is een voorziening kapitaalgoederen beschikbaar. Vanuit het nieuwe MJOP-D(Duurzaam) voor gemeentelijk vastgoed in 2024 zijn ook de kosten (en opbrengsten) van verduurzamingsmaatregelen in de meerjarenplanning verwerkt. Voor baggeren is een reserve baggeren ingesteld.

4. Paragraaf financiering

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Dit zijn risicobeheer (met name rente- en kredietrisico), de financierings- en schuldpositie, het kasbeheer en de informatievoorziening.

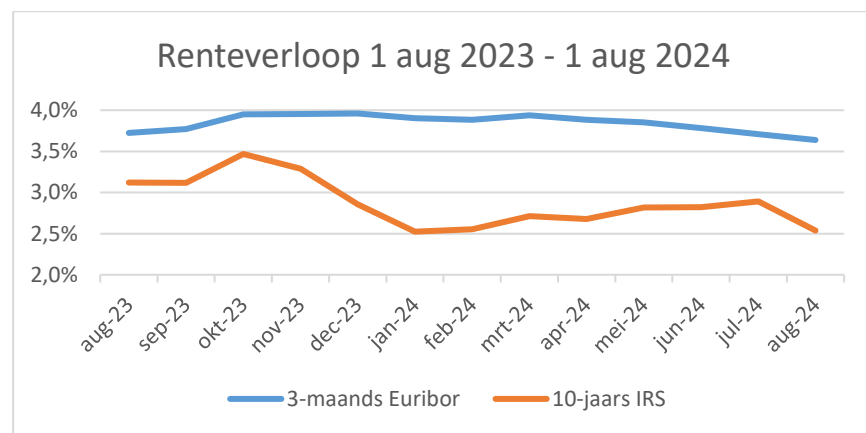
Algemeen

Het Financieringsstatuut vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. Afhankelijk van de hoogte en de verwachte duur van het liquiditeitstekort of –overschot, wordt vermogen tijdelijk of langdurig aangetrokken of tijdelijk uitgezet. Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt en zoveel mogelijk kort vermogen wordt aangetrokken. Benadrukt wordt dat de financieringsfunctie van de gemeente Alblasserdam uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid gevoerd wordt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

Renteontwikkelingen

De tarieven op de geldmarkt (kortlopende leningen) volgen de tarieven die de ECB hanteert met haar beleidsrente. Na enkele jaren van stijgingen is dit tarief in juni met een kwart procent verlaagd tot 3,75% op dit moment. Verwacht wordt dat de inflatie ruimte biedt voor verdere verlagingen in de komende maanden. Het is lastig om in te schatten wat de frequentie en de grootte van de stappen zal worden, maar de algemene marktverwachting is dat eind 2024 de rente 0,50 procent lager zal zijn dan nu.

De verwachting voor de kapitaalmarktrente is dat die wat zal gaan dalen. De duurste lening is op dit moment een 20-jarige aflossingsvrije lening die ongeveer 3,30% kost inclusief de liquiditeitsopslag. Voor langere looptijden gelden lagere tarieven. De liquiditeitsopslagen nemen toe naarmate de looptijd langer wordt, maar per saldo wordt een langere lening goedkoper. Waar de opslag voor een 10-jaarslening medio 2023 nog 0,20% was, is de actuele opslag 0,40%.

Financieringspositie

Omslagrente

De BBV-notitie rente verplicht in de financieringsparagraaf inzicht te geven in de rentelasten, de aan taakvelden, grondexploitaties toe te rekenen rente en het renteresultaat. In onderstaande tabel is dit samengevat. Op basis deze berekening is de rekenrente of omslagrente verhoogd van 1,2% in 2024 naar 1,4% in 2025. Onderstaand het schema:

Renteschema taakveld Treasury (bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
a1 externe rentelasten langlopende financiering	556	862	1.334	1.745	2.277	2.505
a2 externe rentelasten kortlopende financiering	189	80	80	0	0	0
b externe rentebaten	-138	-41	-41	-36	-31	28
Saldo rentelasten en rentebaten	607	901	1.373	1.709	2.246	2.533
c1 rente die aan grondexploitaties moet worden doorgerekend	11	0	0	0	0	0
c2 rente van projectfinanciering	0	0	0	0	0	0
c3 rentebaar doorverstrekte leningen	0	0	0	0	0	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	618	901	1.373	1.709	2.246	2.533
d1 rente over eigen vermogen	0	0	0	0	0	0
d2 rente over voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	618	901	1.373	1.709	2.246	2.533
e. De aan taakvelden toegerekende rente	725	923	1.209	1.392	1.568	1.620
f. Verschil absoluut	107	22	-164	-317	-678	-914
Verschil procentueel	17%	2%	-12%	-19%	-30%	-36%

Het verschil tussen de toe te rekenen rente en de toegerekende rente mag niet groter zijn dan 25%. Op basis van bovenstaand schema ligt dat met 12% binnen de toegestane marge.

Leningenportefeuilles

Opgenomen langlopende leningen

Onderstaande tabel geeft inzicht in het verwachte verloop van de leningenportefeuille in de komende jaren:

Omschrijving	<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	€ 47.205	€ 67.664	€ 81.873	€ 87.482
Nieuwe leningen	€ 23.000	€ 17.000	€ 9.000	€ 10.000
Reguliere aflossingen	€ 2.541-	€ 2.791-	€ 3.391-	€ 3.991-
Vervroegde aflossingen	€ -	€ -	€ -	€ -
Rente-aanpassing	€ -	€ -	€ -	€ -
Stand per 31 december	€ 67.664	€ 81.873	€ 87.482	€ 93.491
Gemiddeld percentage per 31 december	2,3%	2,3%	2,7%	2,8%
Rentelasten boekjaar	€ 1.334	€ 1.745	€ 2.277	€ 2.505

Om binnen de norm van de Wet fido voor wat betreft de kasgeldlimiet te opereren wordt op grond van de meest actuele liquiditeitenplanning in de jaren 2025, 2026, 2027 en 2028 nieuwe langlopende leningen verwacht van respectievelijk € 23, € 17, € 9 en € 10 miljoen. In verband met spreiding wordt er mogelijk in het laatste kwartaal van 2024 een financiering van € 5 miljoen aangetrokken.

Uitzettingen

Uitzettingen is de term die de Wet fido hanteert voor verstrekte langlopende geldleningen en beleggingen. Voor een indeling van de gemeentelijke uitzettingen naar risicocategorie wordt verwezen naar het kopje Kredietrisico's verderop in deze paragraaf.

De gemeente Alblaserdam heeft de volgende uitzettingen:

Omschrijving	Bedrag	Gemiddeld percentage
<u>Verstreckte geldleningen:</u>		
Stand per 1 januari 2025	€ 2.770	1,65%
Nieuwe leningen	€ -	
Reguliere aflossingen	€ 287-	
Vervroegde aflossingen	€ -	
Rente-aanpassing (oud percentage)	€ -	
Rente-aanpassing (nieuw percentage)	€ -	
Stand per 31 december 2025	€ 2.483	1,61%
<u>Beleggingen:</u>		
Geen	€ -	
Totaal uitzettingen per 31 december 2025	€ 2.483	

Risicobeheersing

Zoals eerder benoemd vormt risicobeheersing één van de pijlers van de Wet fido. De belangrijkste risicoaspecten die verbonden zijn aan de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie betreffen rente- en kredietrisico's.

Renterisico's

Renterisico's kunnen vanuit Wet fido-optiek worden gezien op de korte en op de langere termijn.

Renterisico op korte schuld: de kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd <1 jaar) mag financieren: 8,5% van het begrotingstotaal. Voor 2025 kan de kasgeldlimiet voor de gemeente Alblasserdam als volgt worden bepaald:

Berekening kasgeldlimiet 2025:		<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
Begrotingstotaal 2025	€ 69.051				
Relevant percentage	8,5%				
Kasgeldlimiet	€ 5.869				
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Gemiddeld. netto vlottende schuld (+) of gemiddeld netto vlottend overschot (-)	€ 20.000	€ 10.000	€ 3.000	€ 8.000	
Kasgeldlimiet	€ 5.869	€ 5.869	€ 5.869	€ 5.869	
Overschrijding kasgeldlimiet	€ 14.131	€ 4.131	-	€ 2.131	
Ruimte onder de kasgeldlimiet		-	-	€ 2.869	-

De gemeente Alblasserdam verwacht in 2025 de kasgeldlimiet te overschrijden. De meest actuele liquiditeitenplanning geeft aan dat in 2025 een nieuwe langlopende lening nodig zal zijn van € 23 miljoen. Indien behoefte is aan kortlopende financiering, dan worden daarvoor 1-maands kasgeldleningen gebruikt. Oogmerk van het door SGD uit te voeren gemeentelijke saldobehoor is om de limietruimte optimaal te benutten, omdat in de regel het rentepercentage van kasgeldleningen lager ligt dan die van langlopende leningen. Op dit moment is het aantrekken van kort geld duurder dan lang geld, waardoor mogelijk de kasgeldlimiet niet optimaal benut wordt.

Renterisico op langlopende schuld: de renterisiconorm

De Wet fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rente typische looptijd groter of gelijk aan 1 jaar. Met de renterisiconorm biedt de Wet fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. Het doel van deze norm is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar. Om dat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm per jaar niet meer zijn dan 20% van het begrotingstotaal.

Conform voorschrift van de Wet fido wordt het renterisico in onderstaande tabel voor de komende vier jaren bepaald, terwijl de renterisiconorm alleen betrekking heeft op het totaal van de begroting van het komende jaar.

Uit onderstaande tabel blijkt dat de renterisiconorm van de gemeente Alblasserdam voor 2025 circa € 13,5 miljoen bedraagt, zijnde 20% van het begrotingstotaal.

Berekening renterisiconorm		<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
Renterisico's	2025	2026	2027	2028	
Renteherzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -	-
Aflossingen	€ 2.041	€ 3.641	€ 4.441	€ 5.041	
Renterisico	€ 2.041	€ 3.641	€ 4.441	€ 5.041	
Berekening renterisiconorm					
Begrotingstotaal 2025	€ 69.051				
Percentage cfm. regeling		20%			
Renterisiconorm	€ 13.810				
Toetsing renterisico aan norm:					
Renterisiconorm	€ 13.810				
Renterisico 2025	€ 2.041				
Ruimte binnen de norm	€ 11.769				

Uit deze opstelling blijkt dat de gemeente Alblasserdam binnen de grenzen van de renterisiconorm opereert.

Kredietrisico's

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus risicoprofiel) van de tegenpartijen bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstrekte geldleningen) of uit verleende garanties.

Verstrekte geldleningen

Ingedeeld naar risicocategorie wordt voor 2025 het volgende verloop verwacht:

Categorie	Verwachte stand per		% verdeling per
	1-1-2025	31-12-2025	eind 2025
Gemeenten / Provincies	€ -	€ -	0,0%
Overheidsbanken	€ -	€ -	0,0%
Woningcorporaties met garantie WSW	€ -	€ -	0,0%
Woningcorporaties zonder garantie			0,0%
Semi-overheidsinstellingen (1)	€ 2.374	€ 2.156	93,4%
Financiële instellingen (A en hoger)	€ -	€ -	0,0%
Overige toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	€ 209	€ 153	6,6%
Niet-toegestane instellingen volgens Treasurystatuut	€ -	€ -	0,0%
Totaal	€ 2.583	€ 2.309	100,0%

(1) Betreft GR Sportpark Souburgh

Verleende garanties

De borgstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd naar risicogroep:

Categorie	Risico profiel	Verwachte stand per		% verdeling per
		1-1-2025	31-12-2025	eind 2025
Directe borstellungen (m.b.t. lokale instellingen, verenigingen e.d.)	Middel/ hoger	€ 7.703	€ 7.510	11,2%
Achtereenvolgende in waarborgfondsen (bijv. Waarborgfonds Sociale Woningbouw)	Laag	€ 66.819	€ 59.319	88,8%
Totaal		€ 74.522	€ 66.829	100,0%

Kas- en saldobeleer

De inrichting van het betalingsverkeer (het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden en het verrichten van feitelijke betalingen) alsmede de saldo-regulatie wordt verzorgd vanuit Servicegemeente Dordrecht. De gemeente Alblasterdam was, is en blijft daarbij overigens eigenaar van de betreffende bankrekeningen.

Een hulpmiddel bij de saldo-regulatie én voor het eventueel opnemen van langjarige financiering is de meerjarige liquiditeitsplanning, welke door SGD in nauw overleg met de gemeente is opgezet. Deze planning wordt periodiek geactualiseerd op grond van nieuwe informatie of inzichten rond bijvoorbeeld investeringen.

Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag de gemeente een bedrag van 2% van het begrotingstotaal buiten de Schatkist houden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. Wanneer de gemeente het drempelbedrag overschrijdt, dient het meerdere afgestort te worden in 's Rijks Schatkist. Over dit saldo wordt medio 2024 rente vergoed van ongeveer 3,65%. Dit tarief beweegt mee met de beleidsrente van de ECB en kan in een tijdsbestek van maanden sterk stijgen of dalen.

Het drempelbedrag voor de gemeente Alblasterdam voor 2025 kan als volgt worden berekend:

Berekening drempelbedrag SKB 2025:		<i>Bedragen x € 1.000</i>
Begrotingstotaal	€	69.051
Relevant percentage		2,00%
Drempelbedrag (afgerond)	€	1.381

Informatievoorziening

Minimaal twee maal per jaar vindt een overleg plaats met de Servicegemeente Dordrecht over de voortgang en uitvoering van de treasuryzaken. Indien daartoe vanuit de gemeente of vanuit SGD behoefte dan wel noodzaak wordt gevoeld, vindt daarnaast ook contact op incidentele basis plaats.

Voor zover relevant zullen door SGD rapportages worden opgeleverd voor in- of extern gebruik.

5. Paragraaf bedrijfsvoering

In deze paragraaf worden de beleidsvoornemens en doelstellingen op het gebied van bedrijfsvoering toegelicht.

Organisatieontwikkeling

In 2025 gaan we verder aan de slag met het in de basis op orde brengen van de ambtelijke organisatie, het waarborgen van continuïteit en stabiliteit binnen de organisatie en het versterken en toekomstbestendiger maken van de organisatie. Voor het verder op orde brengen van de ambtelijke organisatie gaan we verder inzetten op een vast en complementair managementteam en willen we de organisatie verder ontwikkelen, waarbij we sturen op resultaten, prioriteiten stellen en de rolvastheid binnen de teams bewaken. Om dit te kunnen doen is een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering van belang. Dit betekent dat in 2025 hier de focus op ligt en er een wijziging is doorgevoerd in de opzet van onze organisatieontwikkeling. We werken niet meer vanuit 5 programmalijnen (ontwikkelen en samenwerken, kwaliteit op orde, vitaliteit, samenleving en het nieuwe werken), maar er wordt onder andere gericht ingezet op verbeterprocessen gericht op de basis op orde. De werkgroep Vitaliteit blijft wel bestaan. We blijven daarnaast investeren in de persoonlijke ontwikkeling van onze medewerker. Dit zorgt ervoor dat zij zich blijven ontwikkelen en verder professionaliseren zodat zij bijdragen aan de ontwikkeling en verbetering van onze organisatie. We zetten minder in op innovatie op ICT-gebied en worden wat dat betreft meer regionaal volgend in ontwikkelingen.

HRM beleid

We willen een modern, aantrekkelijk en inclusief werkgever zijn, waar medewerkers graag willen werken. Onze medewerkers zijn ons sociaal kapitaal. In een steeds krappere arbeidsmarkt is het van belang dat we onze medewerkers blijven inspireren en ontwikkelen. We willen de afhankelijkheid van externe inhuur verminderen door gerichte wervingscampagnes in te zetten op het aantrekken van vaste medewerkers. Het verminderen van inhuur helpt ons om de continuïteit binnen de organisatie te waarborgen en extra incidentele kosten te besparen. In 2025 wordt er, net als in 2023, een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) gehouden om de tevredenheid van medewerkers te meten en om opnieuw inzicht te krijgen en vergelijken hoe we medewerkers kunnen blijven binden en boeien. Met het project HR21 wordt het huidige functiehuis geactualiseerd. HR21 is het functiewaarderingsstelsel van de VNG voor de sector Gemeenten. Eind 2025 beschikt de gemeente Alblasterdam over een geactualiseerd functieboek. Functies van alle medewerkers zijn beschreven of geactualiseerd en gewogen binnen HR21.

Duurzame inzetbaarheid

Om onze organisatie vitaal te houden investeren we in duurzame inzetbaarheid. Het verzuim bij de gemeente Alblasterdam was in 2023 laag in vergelijking met de benchmark gemeenten en het verzuim binnen werkend Nederland. We blijven, samen met de arbo-dienstverlener, inzetten op het voorkomen en terugdringen van verzuim en werkdruk. Er is aandacht voor preventie van verzuim via onder andere de gesprekscyclus, het aanbod van workshops en webinars en door de inzet van de Praktijkondersteuner Bedrijfsarts (POB'er). Leidinggevenden krijgen een training ter ondersteuning van het faciliteren en begeleiden van medewerkers. Via strategische personeelsplanning (SPP) brengen we onze organisatie in kaart en brengen we in beeld waar versterking nodig is.

Integriteit

De gemeente Alblasserdam wil een transparante, betrouwbare en integere overheidsorganisatie zijn. Integere bestuurders en ambtenaren zijn een basisvoorwaarde voor het vertrouwen van de burger in het gemeentelijk handelen. We houden ons integriteitsbeleid en de regelingen die daarbij horen (o.a. gedragscode, onderzoeksprotocol) actueel.

Het regionale integriteitsbeleid, dat een kader geeft over hoe er binnen de Drechtsteden wordt omgegaan met integriteit, wordt aangepast aan de huidige wetgeving. Het beleid wordt tevens aangepast aan onze eigen organisatie, onze visie op integriteit en organisatiecultuur. De introductie van de Wet Bescherming Klokkenluiders stelt per 2023 strengere eisen aan ons als werkgever m.b.t. het geven van advies en ondersteuning aan melders van misstanden, ongewenst gedrag en integriteitsschendingen. Hierbij is het wettelijk verplicht om:

- Een interne onafhankelijke meldprocedure te hebben en een onafhankelijk meldpunt.
- Een register bij te houden waarin meldingen en vermoedens van misstanden worden gedocumenteerd.

In 2025 gaan we verder met het aanbieden van de workshops morele oordeelsvorming aan alle medewerkers en leidinggevenden, om de bewustwording te vergroten. De gemeente Alblasserdam heeft drie vertrouwenspersonen aangewezen voor de ambtelijke organisatie. Ook zij besteden aandacht aan het vergroten van bewustwording binnen onze organisatie.

Formatie en personeelskosten

De formatie bedraagt per 1 juli 2024 104,36 fte en neemt per 2025 verder toe vanwege toegekende inzet handhaving vanuit het integrale veiligheidsbeleid en toegekende formatie uitbreiding verdeeld over de periode 2023-2026. Zoals eerder aangegeven zijn nog niet alle vacatures ingevuld door vaste medewerkers en is het streven om in 2025 te werken met een vast managementteam en vermindering van inhuur op moeilijke vervulbare vacatures op het gebied van o.a. ruimtelijke ontwikkeling en financiën en control. De loonkosten van onze formatie bedraagt voor 2025 € 9,9 miljoen en dit is inclusief verwachte cao-verhogingen. De kosten van inhuur derden op vacatures worden zoveel mogelijk gedekt uit de beschikbare loonkosten. Hieronder staan de budgetten voor de raad, de griffie, de rekenkamer en de accountant.

Omschrijving (bedragen in €)	Begroting 2025
Raad	388.000
Accountant	76.000
Griffie	287.000
Rekenkamer	20.000
Totaal	771.000

Regionale samenwerking

Vanaf 2022 nemen we deel aan de centrumregeling voor bedrijfsvoering met de gemeente Dordrecht als servicegemeente (SGD). Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst opgesteld en zijn er afspraken gemaakt over de inhoud van de uitvoering van de taken voor een eerste periode van vier jaar. En geven we in 2025 op een goede wijze invulling aan de samenwerking en vindt er hierover regelmatig overleg plaats met SGD waarbij de gemaakte afspraken worden gemonitord. In 2024 wordt het project hoogwaardige dienstverlening met transparante financiering afgerond. Dit met als doel een transparante en breed gedragen wijze van dienstverlening en financiering van de SGD waar we in 2025 verder invulling aan gaan geven.

Onze gemeente speelt een actieve rol binnen de Groeiagenda van Smart Delta Drechtsteden. In lijn met de huidige financiële situatie en de noodzaak om bezuinigingen door te voeren, onderzoeken we mogelijkheden om ook binnen de Groeiagenda vanaf 2026 besparingen te realiseren. Hoewel de exacte invulling hiervan nog nader moet worden bepaald, zullen we streven naar een evenwichtige aanpak waarbij we de ambities van de regio zoveel mogelijk blijven ondersteunen. De focus ligt hierbij op het behoud van de kernactiviteiten die bijdragen aan de brede welvaart en economische kracht van onze regio.

Communicatie

De inzet van uren voor communicatie wordt gereduceerd of anders bekostigd en ligt er dus druk op de capaciteit. Team communicatie gaat samen met de afdelingen bepalen hoe met een beperkte bezetting onze inwoners goed geïnformeerd kunnen blijven. Waarbij communicatie minder flexibel kan inspelen op actuele situaties. Er worden projectbudgetten beschikbaar gesteld zodat er communicatief kan worden bijgedragen aan het behalen van een aantal doelen uit het uitvoeringsprogramma van het college.

Informatieveiligheid en Privacy

Privacy

Bij de omgang met persoonsgegevens van inwoners en personeel hebben gemeenten een grote verantwoordelijkheid. Wij zijn op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) verplicht om verantwoording af te leggen over de verwerking van persoonsgegevens. De lokale Privacy Coördinator en regionale Functionarissen Gegevensbescherming (FG's) werken samen aan verschillende projecten en onderzoeken. Hiermee versterken zij een zo goed mogelijke inzet van kennis en kunde. In 2025 zal de focus liggen op het voldoen aan zowel de interne als de externe audit-eisen van de Wet politiegegevens en het managen van risico's bij de verwerkingen. Daarvoor worden alle verwerkingsactiviteiten binnen de gemeente met medewerkers geëvalueerd en risicoanalyses uitgevoerd. Ook wordt doorgedaan met het aanbieden van de interne basistraining 'Privacy en Informatiebeveiliging aan onze medewerkers.

Informatieveiligheid

In 2025 wordt er verder aandacht besteed aan informatiebeveiliging om te zorgen dat zowel de gegevens van onze inwoners als onze gemeente veilig blijven. Voor het verhogen van de bewustwording onder onze medewerkers wordt de bewustwordingscampagne 'Altijd Alert' breder ingezet. We gaan verder met het

implementeren van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). We implementeren nieuwe wetten, zoals de NIS2, die ons helpen om belangrijke digitale systemen extra te beschermen. Zo zorgen we ervoor dat de informatie van burgers veilig is en dat onze data betrouwbaar blijft.

Informatiemanagement / ICT Beweegt

Lokaal waarde toevoegen door regionaal organiseren; hoe realiseren wij dit? Het is van belang om te focussen op dat wat ons verder helpt binnen de digitale wereld. Door medewerkers mee te nemen in informatiemanagement (IM) en informatiebeveiliging (IB) kunnen wij de juiste vertaalslag maken naar de dagelijkse praktijk en werkzaamheden.

In 2024 worden de drie deelprojecten van het programma ICT Beweegt afgerond: Digitale Werk Ruimte (DWR), datamigratie en transitie rekencentrum. Naar verwachting moet (extra) hardware worden vervangen om organisatie breed te kunnen werken met de DWR. De adoptie en innovatie van de DWR wordt in 2025 gecontinueerd.

De ontwikkelingen op het gebied van automatisering staan niet stil. Denk hierbij aan onderwerpen zoals Common Ground, vervangen hardware, software implementaties, optimalisaties, archiveren enzovoort. Daarnaast hebben onder andere de volgende landelijke projecten impact op IM: Wet Open Overheid (WOO), Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid (BDTO), Omgevingswet en Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV).

Rechtmatigheidsverantwoording

Sinds 2023 zijn wij zelf verantwoordelijk voor de controle van de rechtmatigheid van de totstandkoming van de baten, lasten en balans van de gemeente. De rechtmatigheidsverantwoording wordt opgenomen in de jaarrekening. De grenswaarden die daarvoor worden gehanteerd worden vastgelegd in het controleprotocol voor de accountantscontrole. In de paragraaf bedrijfsvoering worden geconstateerde afwijkingen groter dan € 50.000 nader toegelicht. Het gaat hierbij om:

- afwijkingen van eisen afkomstig uit wet- en regelgeving die worden gesteld bij de uitvoering van financiële beheershandelingen (voorwaardecriterium)
- afwijkingen van de begroting (begrotingscriterium)
- misbruik en oneigenlijk gebruik

Ontwikkelingen

Begin 2024 zijn decentrale overheden en accountants geconfronteerd met de mededeling van het ministerie van BZK dat het regelgevend kader voor de rechtmatigheidsverantwoording nog niet af is. We hebben als gemeente de kaders tijdig geactualiseerd, maar de wet van de remmende voorsprong is helaas ook bij ons van toepassing geweest. De verschillende interpretaties, uitspraken en aanpassingen in de landelijke regelgeving hebben ook geleid tot een defacto aanscherping in de toepassing van de criteria. Met name op het vlak van begrotingsrechtmatigheid is in de eerste maanden van 2024 na veel discussie nog het nodige aangepast.

In 2024 dient het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' en 'het Besluit accountantscontrole decentrale overheden' (lees: verslaggevingsregels voor de jaarrekening van gemeenten) voor het onderwerp rechtmatigheid derhalve nog te worden aangepast en vastgesteld. Daarnaast zal naar verwachting de Kadernota rechtmatigheid door de commissie BBV worden aangescherpt. We blijven de landelijke ontwikkelingen volgen en zullen indien nodig de kaders (tijdig) aanpassen.

6. Paragraaf verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Alblasserdam heeft bestuurlijke en financiële belangen in een aantal verbonden partijen zoals gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en stichtingen. In de door de gemeenteraad op 21 april 2015 vastgestelde Nota Verbonden partijen Alblasserdam 2015 is een beschrijving van het begrip Verbonden partij opgenomen. Ook staat hierin een afwegingskader voor het aangaan van een Verbonden partij en is er een kader en instrumentarium opgenomen voor sturing en toezicht. In deze paragraaf is een overzicht opgenomen van de partijen waarin de gemeente participeert en wordt ingegaan op het risicoprofiel. Voor de beleidsinhoud van de Verbonden partijen wordt verwezen naar de programma's in de begroting. Op basis van een risicoprofiel en -classificatie wordt aan iedere verbonden partij een sturingspakket gekoppeld. Bij een hoger risicoprofiel worden zowel voor het college als voor de raad meer instrumenten ingezet.

Overzicht verbonden partijen

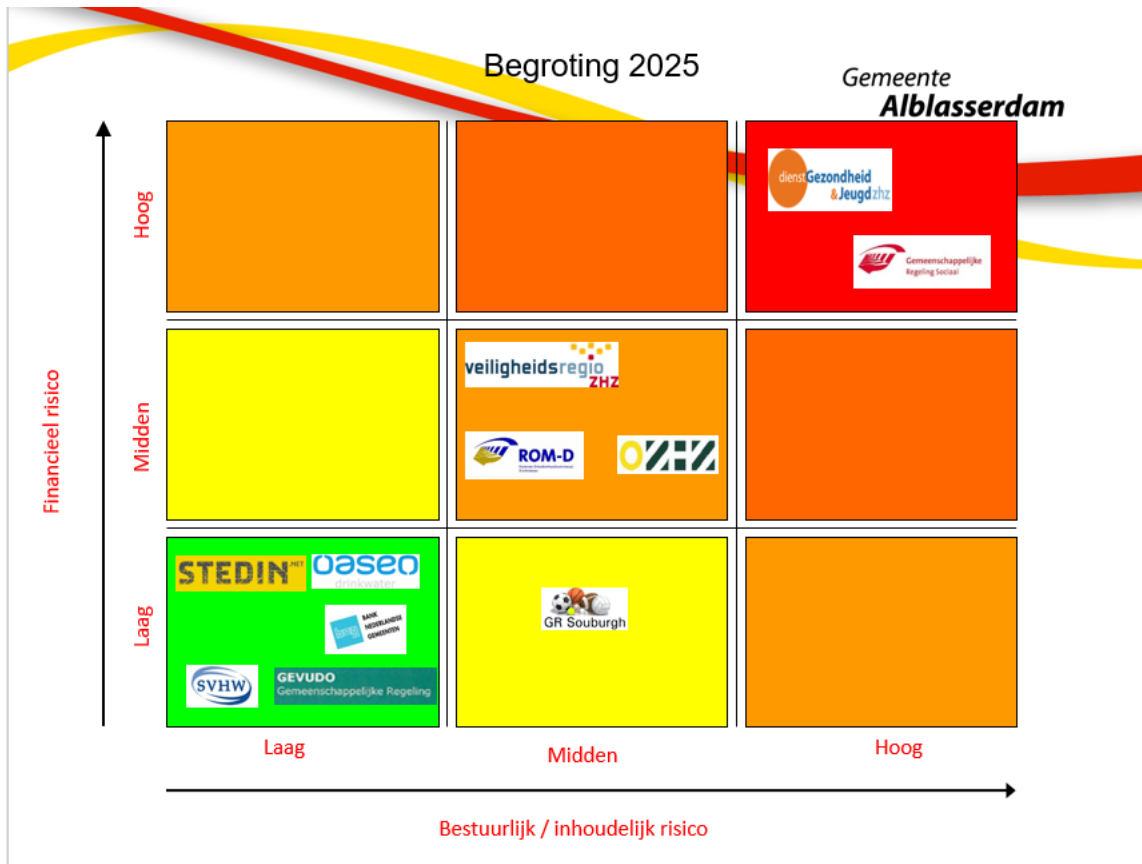
Alblasserdam neemt deel in de volgende verbonden partijen, waarbij het openbaar belang per partij is weergegeven.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
1. Gemeenschappelijke Regeling Sociaal (GRS)	Dordrecht	De GRS behartigt de belangen op het gebied van de werk, zorg en inkomensvoorzieningen. De GR voert de taken uit die de gemeenten hebben overgedragen. Specifieke wensen vanuit de gemeenten kunnen via maatwerk of dienstverleningsovereenkomsten worden uitgevoerd. De activiteiten op het gebied van de sociale werkvoorziening zijn sinds 1 januari 2023 eveneens belegd bij de GRS.
2. Gemeenschappelijke Regeling Dienst Gezondheid en Jeugd (DGJZH)	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van de belangen op het terrein van: publieke gezondheid, onderwijs, jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning, geneeskundige hulpverlening.
3. Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	Dordrecht	Het in algemene zin behartigen van belangen op het terrein van: brandweezorg, rampenbestrijding, crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening (bij ongevallen en rampen).
4. Gemeenschappelijke regeling Sportpark Souburgh	Alblasserdam	Het in stand houden en exploiteren van een sportpark met alle daarbij behorende voorzieningen, zoals terreinen, gebouwen en andere accommodaties, een en ander binnen het gebied als aangegeven op de bij deze regeling behorende gewaarmerkte tekening.
5. Samenwerkingsverband Vastgoedinfo, Heffing en Waardebepaling (SVHW)	Klaaswaal	Een zo doelmatig mogelijke uitvoering van werkzaamheden met betrekking tot: de heffing en invordering van belastingen; de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken; de administratie van vastgoedgegevens; het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden.
6. GR Omgevingsdienst	Dordrecht	De Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid ondersteunt de deelnemende regiogemeenten en de Provincie Zuid-Holland bij de uitvoering van hun taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving en op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.

Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang
7. Gemeenschappelijke Regeling Gevudo	Dordrecht	Gevudo: Het behartigen van aandeelhoudersbelangen van de deelnemers in NV Huisvuilcentrale Alkmaar (HVC). Doel is om vanuit milieuverantwoord afvalbeheer een bijdrage te leveren aan een duurzame leefomgeving.
8. Stedin	Rotterdam	Regionale Nederlandse netbeheerder, die verantwoordelijk is voor het transport van elektriciteit en gas.
9. Oasen	Gouda	Het (doen) exploiteren van een of meer waterleidingbedrijven en laboratoria.
10. Bank Nederlandse gemeenten	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. De Bank Nederlandse Gemeenten biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering, elektronisch bankieren en beleggen.
11. Rom-D	Dordrecht	De doelstelling van de ROM-D is het versterken en uitbouwen van de regionale economie, in die zin dat een permanente toekomstige meerwaarde ontstaat en tenminste aansluiting wordt gevonden bij de landelijke ontwikkeling.

Risicoclassificatie

Om te bepalen welk sturings- en toezichtpakket van toepassing is, is voor de begroting 2025 onderstaande risicoclassificatie van toepassing.

Sturingsarrangement

Uit de risico-classificatie volgt voor de betreffende Verbonden partij het volgende pakket voor de wijze van sturen en informeren in 2024:

Risico-classificatie	Verbonden partijen	Sturings- en toezichtsarrangementen
1. Laag	Stedin, Oasen, SVHW, BNG, Gevudo	Basis pakket
2. Gemiddeld	OZHZ, Rom-D, VRZH, GR Souburgh	Pluspakket
3. Hoog	DG&J ZHZ (*), GR Sociaal	Compleetpakket

(*) Gelet op het hoge financiële risico is voor de DG&J, onderdeel Jeugd 'maatwerk' afgesproken.

Inhoud Sturingsarrangementen

Het risicoprofiel is een indicator voor het sturingsarrangementen van de raad en het college. Hieronder zijn de pakketten opgenomen met daarin het onderscheid tussen de controlerende en kaderstellende van de gemeenteraad evenals de rolverdeling tussen raad en college.

	Kaderstellende rol (= sturen)	Controlerende rol (=beheersen)
Basis pakket	<ul style="list-style-type: none"> begroting verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college in de gemeentelijke begroting wordt jaarlijks een actuele risicoanalyse verbonden partijen opgenomen + bepaling welke pakketten gelden voor welke verbonden partijen + voor welke verbonden partijen maatwerk wordt afgesproken, dit wordt door de raad vastgesteld begroting van de verbonden partij wordt voor zienswijze aan de raad voorgelegd jaarlijkse bijeenkomst waarin risicoanalyses verbonden partijen worden besproken tussen college en raad 	<ul style="list-style-type: none"> jaarrekening verbonden partij met ambtelijk advies bespreken in college in de jaarrekening wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen actieve informatieplicht: bij belangrijke tussentijdse ontwikkelingen informeert het college de raad via burap's of RIB
Plus pakket	<ul style="list-style-type: none"> hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen 	<ul style="list-style-type: none"> alle P&C documenten verbonden partijen (ook burap's) worden met ambtelijk advies besproken in college in gemeentelijke burap wordt door het college verantwoording afgelegd aan de raad over de verbonden partijen met risicoclassificatie 'gemiddeld' of hoger
Compleet pakket	<ul style="list-style-type: none"> nog hogere frequentie bestuurlijke en ambtelijke overleggen er wordt een actieve dialoog tussen de raad en de verbonden partij georganiseerd door bijvoorbeeld de directie uit te nodigen in de raad 	<ul style="list-style-type: none"> het college informeert de raad via een RIB over de P&C documenten van de verbonden partij zo nodig wordt de raad tussentijds geïnformeerd (ook buiten P&C documenten om)

Financiële informatie per verbonden partij

Voor de financiële informatie is gebruik gemaakt van de cijfers uit de begrotingen 2025 van de verbonden partij, tenzij die gegevens niet bekend waren bij opstelling van deze paragraaf. In dat geval zijn de gegevens gebaseerd op de jaarrekening 2023 van de verbonden partij, aangegeven met (*).

#	Verbonden partijen	Financieel belang	Eigen vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Vreemd vermogen	Geraamd financieel resultaat
	Bedragen x € 1.000	2025	1-1	31-12	1-1	31-12	Alblasserdam
							2025
Gemeenschappelijke Regelingen							
1	GR Sociaal	17.896	0	0	36.222	34.906	0
2	GR Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ	7.379	2.676	2.676	30.373	30.292	0
3	GR Veiligheidsregio ZHZ	1.853	8.409	7.532	87.680	91.749	0
4	GR Sportpark Souburgh	496	62	62	2.672	2.829	0
5	SVHW	259	829	829	6.808	6.705	0
6	GR Omgevingsdienst ZHZ	1.985	540	694	8.078	8.232	0
7	GR Gevudo	0	30	30	0	0	0
Vennootschappen							
8	Stedin Holding NV (*)	22.497	2.589.000	3.221.000	3.715.000	4.408.000	157
9	Oasen NV (*)	8	125.600	nb	221.955	nb	0
10	BNG NV	21	4.615.000	4.721.000	107.459.000	110.819	24
11	ROM-D Holding NV (*)	93	4.641	4.746	2.201	2.201	0
12	ROM-D Dordtse Kill III CV (*)	121	13.781	14.257	931	37	0

Samenwerking vrijwilligersbesturen

Eind 2021 is een onderzoek naar samenwerking met vrijwilligersbesturen afgerond. De centrale vraag "Onder welke bestuurlijke condities en randvoorwaarden kan de gemeente Alblasterdam de betrokkenheid, expertise en kracht blijven benutten van stichtingen met vrijwilligersbesturen?". Met deze vraag heeft het college Bureau Berenschot opdracht gegeven om het 213a onderzoek gestalte te geven. Dit heeft geleid tot een aantal aanbevelingen die te herleiden zijn naar de volgende specifieke kenmerken van dergelijke samenwerkingsvormen:

- een betekenisvolle en cyclische afstemming tussen het college en het stichtingsbestuur
- een compleet en bijgewerkt samenwerkingsdossier
- ruimte voor maatwerk
- goed geïnformeerde controle door de gemeenteraad

In deze begroting wordt inzicht gegeven in wat met de aanbevelingen is gedaan en wat de komende tijd nog wordt opgepakt. Ook wordt inzicht gegeven in de risico's van de belangrijkste samenwerkingen en hoe hiermee wordt omgegaan.

Wat is er afgelopen periode met de aanbevelingen gedaan en wat gaan we komende periode nog doen?

- Er is gewerkt aan centrale dossiervorming van stukken met betrekking tot de samenwerkingen en verschillende medewerkers hebben hier toegang toe.
- Er is een training in voorbereiding om verder invulling te geven aan het accountbeheer.
- Met een aantal accountbeheerders zijn aan de hand van een aantal vragen of toetsingsaspecten risico's met betrekking tot enkele voornaamste samenwerkingen in beeld gebracht. Het resultaat daarvan is hieronder weergegeven. Het inspelen op de risico's en wat veranderingen van een profiel voor gevolgen heeft, wordt komende periode verder uitgewerkt.
- Er is gewerkt aan een eenduidig formatie voor agendavorming en voorbereiding van de periodieke gesprekken met de partijen. Dat wordt komende periode verder uitgerold.

Risico's van de voornaamste samenwerkingen

Onderstaand is een matrix weergegeven van vragen en toetsingsaspecten om zo een risicoprofiel per samenwerking te bepalen. Per aspect kan per partij een score 0, 1 of 2 worden gegeven. Daarbij is 0 geen of weinig risico, 1 een gemiddeld risico en 2 een hoog risico. De totaalscore op alle aspecten samen geeft per partij inzicht in het totale risico dat de gemeente op deze samenwerking loopt. Onderstaand overzicht is in september opgesteld. Hoe hoger de score, hoe groter het totale risico en hoe verder eventuele maatregelen gaan. Bij maatregelen kan worden gedacht aan de frequentie van afstemming, zowel intern als met de betreffende partij en de bijbehorende informatievoorziening, maar ook het in beeld brengen van keuzemogelijkheden en handelingsperspectieven om bij te sturen.

Onderwerp	Aspect	BSSA	Molenzicht	SWA	Landvast	Sociale basis	Jeugdteams	Bibliotheek
Financieel	Omvang van de gemeentelijke subsidie	2	1	2	2	2	2	2
	Aandeel gemeentelijke subsidie in totaal baten (afhankelijkheid van de gemeente)	1	1	2	1	2	2	1
	Voorspelbaarheid van de exploitatie van de activiteiten	1	1	0	2	0	0	0
	Is de gemeente aangewezen als achtervang?	2	2	0	2	0	0	1
	Is er een vorm van borgstelling richting de gemeente?	1	0	0	1	0	0	0
	Is er sprake van een langdurige subsidierelatie, die niet zonder afbouw kan worden gestaakt?	1	2	2	1	2	2	2
	Hoe staat de partij er financieel voor?	0	1	1	1	0	0	0
	De mate en kwaliteit van de voortgangsinformatie (financieel en inhoud)	0	2	1	0	0	0	1
	<i>Subtotaal risicoscore financieel</i>	8	10	8	10	6	6	7
Governance	Zijn de bestuursfuncties ingevuld en is continuïteit van bestuur geborgd?	2	2	0	1	0	0	0
	Kwetsbaarheid met betrekking tot professionaliteit van de organisatie	1	2	0	0	0	0	0
	Is er een toezichthoudend orgaan?	1	1	1	2	0	0	0
	Ligt er een overeenkomst ten grondslag aan de samenwerking en wordt conform gehandeld?	0	2	1	0	1	1	0
	<i>Subtotaal risicoscore governance</i>	4	7	2	3	1	1	0
Politiek/maatschappelijk	Zijn andere partijen afhankelijk van het functioneren van de samenwerkingspartner?	2	2	1	0	1	2	1
	Staat de samenwerking bovengemiddeld in de politieke of maatschappelijke belangstelling?	2	1	2	1	2	2	0
	Invloed of afhankelijkheid van landelijke of maatschappelijke ontwikkelingen	0	0	1	0	1	2	0
	Mate van vrijheid van of invloed op de overeengekomen activiteiten	1	1	2	1	2	2	1
	Hebben wij voldoende in beeld wat het doel van de samenwerking is?	0	0	1	0	0	0	1
	Hebben wij voldoende kennis en kunde om te beoordelen of de goede dingen worden gedaan?	0	0	1	1	1	1	1
	<i>Subtotaal risicoscore politiek/maatschappelijk</i>	5	4	8	3	7	9	4
Totaal risicoscore	17	21	18	16	14	16	11	

Conclusie

Uit bovenstaand overzicht kan worden geconcludeerd dat risico's met betrekking tot Molenzicht en Stichting Welzijn Alblasserdam op dit moment het hoogst zijn. Dat zijn dan ook partijen waar we deze periode meer mee in gesprek gaan en met hen afspraken maken met als doel deze risico's terug te dringen. Daarnaast wordt de uitkomst van deze analyse gebruikt om ook op aspecten verbeteringen te realiseren.

7. Paragraaf grondbeleid

Algemeen

De paragraaf Grondbeleid in de Begroting 2024 geeft inzicht in de volgende zaken:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de te realiseren doelstellingen;
- een aanduiding van de wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd;
- een prognose van de te verwachten resultaten van de grondexploitaties en de risico's;
- de ontwikkeling van de reserve grondexploitaties.

Huidig grondbeleid

De belangrijkste financiële uitgangspunten zijn vastgelegd in de financiële verordening van de gemeente Alblasserdam. Hierin staat opgenomen dat aparte nota's worden opgesteld voor winst- en verliesnemingen en voor weerstandsvermogen en risicomanagement.

In april 2019 heeft de raad ingestemd met de beleidslijn om het grondbeleid, zoals dat was vastgelegd in de Nota Grond- en vastgoedbeleid en de Nota Prijsbeleid en Vastgoed uit 2013, te continueren. Na vaststelling van de omgevingsvisie in september 2024, wordt er een nieuwe Nota Grondbeleid aan de gemeenteraad aangeboden (naar verwachting in december 2024).

Grondbeleid kent verschillende verschijningsvormen, grofweg van actief tot passief en alles wat er tussen zit. De keuze voor een bepaald type grondbeleid hangt sterk af van welk doel men voor ogen heeft. Het huidige grondbeleid van de gemeente Alblasserdam kenmerkt zich door een faciliterende rol voor de gemeente waarbij het begrip uitnodigingsplanologie centraal staat. In de aan te bieden nota grondbeleid wordt gekozen voor situationeel grondbeleid. Dit betekent dat we per opgave en per project een afweging maken welke vorm van grondbeleid en ontwikkelstrategie het meest effectief is voor het bereiken van de gemeentelijke ambities. Dit sluit aan bij de huidige complexe vraagstukken en daarbij samenhangende opgaven en gaan we uit van maatwerk per situatie/vraagstuk. Binnen de context van Alblasserdam, komt steeds meer en concreter zicht op de opgaven van de toekomst. Hierbij refereren we graag naar de recent vastgestelde visiedocumenten.

Echter, lang niet alle opgaven zijn al vertaald naar concreet gedefinieerde projecten. Een passief grondbeleid zou in deze context niet passend zijn omdat op basis van de in de visies gedefinieerde opgaven een zekere mate van overheidsinmenging en op uitvoering gericht handelen van de overheid verwacht mag worden. Anderzijds zijn de uiteindelijke projecten waarmee de gedefinieerde opgaven bediend worden nog onvoldoende concreet om de stap naar een actief grondbeleid te echtvaardigen. Met het voorgestelde situationele grondbeleid is een tussenvorm gevonden waarmee actief overheidshandelen in de toekomst niet wordt uitgesloten, maar waarbij wel deugdelijke motivering nodig is om ook daadwerkelijk deze stap te gaan zetten.

Kostenverhaal

Zodra een planologisch besluit een bouwactiviteit mogelijk maakt is kostenverhaal verplicht. De gemeente zet in op anterieur kostenverhaal. Dit doen we via gemeentelijke gronduitgifte (actief grondbeleid), door overeenkomsten dan wel via leges (faciliterend grondbeleid). Het verhalen via leges is het geval als een voorgenomen ontwikkeling niet wordt aangemerkt als aangewezen bouwactiviteit en de kostenverhaalsregeling van afdeling 13.6 Omgevingswet niet van toepassing is.

Er kunnen redenen zijn waardoor een anterieure overeenkomst niet tot stand komt. Als besloten wordt het kostenverhaal via de publiekrechtelijke route toe te passen, wordt er een kostenverhaalsregel in het planologisch besluit opgenomen. Betaling vindt plaats via een aparte kostenverhaalsbeschikking. Die moet worden aangevraagd door degene die de bouwactiviteit uitvoert. Er mag niet worden gestart met de uitvoering voordat er betaald is (tenzij de gemeente een betalingsregeling heeft opgenomen en een betalingsgarantie heeft verkregen).

Financiële bijdrage

Het vragen van een bijdrage aan kwaliteitsverbetering van de fysieke leefomgeving is niet verplicht en is aanvullend op het kostenverhaal. In hoofdstuk 4 van de omgevingsvisie is de samenhang met bouwactiviteiten tussen kostendragende ontwikkellocaties en kostenvragers opgenomen. Ook wordt in de omgevingsvisie ingegaan op de financiële uitvoerbaarheid bij het vragen van financiële bijdragen. In het Omgevingsplan wordt het toepassen van afdwingbare financiële bijdragen opgenomen. De wettelijke regeling van afdwingbare financiële bijdragen zijn niet gelijk aan die voor anterieure overeenkomsten

Daarnaast zijn in de nota's de kaders voor grond- en vastgoedzaken vastgelegd en is een aantal specifieke uitgangspunten voor de grondexploitaties geformuleerd. Deze zijn:

- Jaarlijks worden de BIE's (bouwgronden in exploitatie) geactualiseerd;
- Verliezen worden direct genomen en worden verwerkt in verliesvoorzieningen;
- Winsten in projecten worden pas genomen bij afsluiten van de projecten;
- Tussentijds winstnemen op positieve grondexploitaties vindt plaats naar rato van gemaakte kosten en opbrengsten, waarbij rekening wordt gehouden met projectspecifieke risico's;
- Bij aanvang van projecten wordt grond gewaardeerd op inbrengwaarde;
- Er vindt geen directe verevening plaats tussen projecten;
- De weerstandsratio dient tussen 1,0 en 1,4 te zijn;
- De verantwoordelijkheid van het grondbeleid ligt bij de portefeuillehouder financiën;
- Projectwethouders zijn integraal (dus ook financieel) verantwoordelijk voor de projecten waar zij bestuurlijk opdrachtgever van zijn.

Grondverwerving en uitgifte

Het uitgangspunt in het huidige grondbeleid is dat de gemeente niet actief gronden aankoopt ten behoeve van de locatie en gebiedsontwikkeling, tenzij er overwegingen zijn om dit wel te doen. Daarbij moet worden gedacht aan het verwezenlijken van ambities en doelstellingen die niet door de markt worden 'opgepakt'.

Ontwikkelingen Bouwgronden in exploitatie (BIE's)

De grondexploitatieportefeuille van de gemeente Alblasserdam omvat op dit moment 3 BIE's (bouwgrond in exploitatie):

- Bedrijvenlocatie Staalindustrieweg;
- Zuidelijk Havengebied;
- Flexwoningen de Loopplank.

Project *Bedrijvenlocatie Staalindustrieweg*

Korte omschrijving project:

De realisatie van bedrijfskavels aan de voormalige woonwagenlocatie aan de Staalindustrieweg.

Wat gaan we doen:

De volgende acties zijn ingezet en worden de komende periode voortgezet:

- Bibob-toets wordt uitgevoerd voor ondernemers.
- Nadat het Bibob-onderzoek is afgesloten vinden er aanvullende onderzoeken plaats.
- Als de gesprekken positief verlopen en er commitment is met de ondernemers dan kan worden aangevangen met het bouw-, en woonrijp maken nadat de definitieve kavelinfilling bekend is.
- Er is reeds gestart met enkele voorbereidende werkzaamheden voor het bouwrijp maken.
- Er is een nieuwe kostenraming opgesteld. Deze valt hoger uit dan de oude kostenraming, waarin niet alle elementen waren opgenomen.
- De gesprekken met de ondernemers zijn opgestart.

Project *Zuidelijk Havengebied*

Korte omschrijving project:

De realisatie van ca. 150 woningen, 1.800 m² BVO aan commerciële voorzieningen en een gebouwde parkeervoorziening in het Zuidelijk Havengebied, dat lange tijd werd gebruikt als parkeerterrein en camperstandplaats.

Wat gaan we doen:

Planning op hoofdlijnen:

- Vaststelling bestemmingsplan 17 december 2024. Gevolgd door verdere planuitwerking ontwikkelaar.
- Vaststelling definitief programma, bouwplan, grondtransactie (begin 2025)
- Start bouw (begin 2025)
- Oplevering (eind 2026)

Project Flexwoningen de Loopplank

Korte omschrijving project:

Het project Flexwoningen De Loopplank is een initiatief om het woningaanbod in Alblasserdam te vergroten. Er zullen tijdelijke woningen worden gebouwd op het terrein van De Loopplank aan de Pieter de Hoochplaats. De flexwoningen zijn bedoeld voor drie doelgroepen: Alblasserdamse starters, spoedzoekers en statushouders. De woningen worden evenredig over de genoemde doelgroepen verdeeld. De raad heeft de grondexploitatie in Q1 2024 vastgesteld. De gemeente heeft een beschikking ontvangen voor de Stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen (SFT) voor de (gedeeltelijke) financiering van de onrendabele top op het project.

Wat gaan we doen:

- Ruimtelijke procedures, zoals de anterieure- en opstalovereenkomst, het stedenbouwkundig plan zullen worden afgerond en bijgevoegd bij de aangevraagde omgevingsvergunning.
- De sloop van het oude schoolgebouw en het bouw- en woonrijp maken worden verder voorbereid en uitgewerkt.
- Start plaatsing flexwoningen.

Verwachte resultaten grondexploitaties

Begroting 2025

De in de door de raad op 1 mei 2024 vastgestelde 'Actualisatie grondexploitaties 2023' opgenomen resultaten vormen de basis voor de cijfers die worden gepresenteerd op het taakveld 8.2 grondexploitaties en het verwachte verloop van de algemene reserve grondexploitaties. De ingeschatte risico's en het benodigde weerstandsvermogen zijn ook ontleend aan dezelfde basisdocumenten.

Daarnaast wordt in het kader van de begroting een 'doorkijk' gegeven naar effecten van de ontwikkelingen op de projectresultaten en de ontwikkeling van de reserve grondexploitaties.

In de actualisatie van de grondexploitaties 2025 (voorjaar 2025) zal deze doorkijk verder worden uitgewerkt in de rapportage 'Actualisatie grondexploitaties 2025' en de eventuele wijzigingen worden verwerkt in de begroting.

Actualisatie bouwgronden in exploitatie per 1-1-2024, begroting 2025		
Grondexploitatie	Netto contante waarde per 1-1-2023	Netto contante waarde per 1-1-2024
Waterhoven	-11.000	-92.000
Staalindustrieweg	-444.000	-103.000
Zuidelijk Havengebied	184.000	189.000
Flexwoningen de Loopplank	n.v.t.	1.482.000
Totaal grondexploitaties	-271.000	1.476.000

Risico's

In onderstaande tabel zijn de risico's samengevat voor alle grondexploitaties en wordt de ontwikkeling van de gekwantificeerde risico's weergegeven ten opzichte van de risico's zoals benoemd bij de Actualisatie grondexploitaties 2023.

Ten opzichte van de Actualisatie grondexploitaties zijn de risico's binnen het project Waterhoven te komen vervallen. Binnen de grondexploitatie Flexwoningen de Loopplank bestaat er een risico op civieltechnische kostenstijgingen en planvertragingen. Een risicobedrag van € 25.000 kan niet worden afgedekt uit de resultaten. Dit risicobedrag dient door de reserve grondexploitaties te worden opgevangen.

Grondexploitatie	Risico's 2 ^e Burap 2023	Mutaties	Risico's 1-1-2024	Niet afgedekt uit resultaat
Totaal risico's actieve exploitaties	73.000	-4.000	84.000	25.000

De risico's worden niet verwerkt in de grondexploitaties zelf, maar worden apart geraamd. Voor de actieve verliesgevende grondexploitaties worden de risico's afgedekt via de algemene reserve grondexploitaties. Voor de winstgevende projecten uit het positieve resultaat mits het risicobedrag het positieve resultaat niet overschrijdt.

Financiële positie grondexploitaties

De grondexploitatieresultaten zijn van invloed op de financiële positie van de gemeente. De gemeente Alblasterdam kent de navolgende reserves en voorzieningen die verband houden met de ingeschatte resultaten van de grondexploitaties:

Algemene reserve grondexploitatie

Deze reserve is bedoeld als algemene buffer voor het opvangen van mogelijke tekorten binnen de verschillende grondexploitaties en ter dekking van de risico's van

de verliesgevende grondexploitaties. De stand van de Algemene reserve grondexploitatie per 1-1-2023 bedroeg € 959.000,-. In 2023 is € 223.000,- toegevoegd en € 496.000,- onttrokken aan deze reserve. De stand van de Algemene reserve grondexploitaties per 31-12-2023 bedraagt € 685.000,-. Met de vaststelling van de jaarstukken 2023 is besloten € 91.000 aan de reserve toe te voegen. Het actuele saldo van de reserve bedraagt daarom nu € 776.000

Voorziening verliesgevende grondexploitaties

Deze voorziening dient voor het opvangen van tekorten die zijn ontstaan bij een grondexploitatie.

In het kader van de BBV-voorschriften is het noodzakelijk een voorziening te treffen op het moment dat een verlies wordt berekend. De voorziening bedraagt per 31-12-2023 € 200.000,-. Met de vaststelling van de grondexploitatie Flexwoningen de Loopplank wordt de voorziening in 2024 verhoogd.

Weerstandscapaciteit

Het gemeentelijk grondbeleid is een terrein waarbij enerzijds de gewenste gemeentelijke koers richtinggevend is maar anderzijds de externe omstandigheden ook van invloed kunnen zijn op het gewenste resultaat. De vastgoedmarkt, waar het grootste deel van de exploitaties sterk door wordt beïnvloed, is een moeilijk voorspelbaar en beheersbaar terrein. Zeker op de bedrijvenmarkt maar ook op de woningmarkt zijn economische schommelingen direct van invloed op de prijs maar vooral op de afzetsnelheid. Al met al betekent dit dat bij de realisatie van de gewenste projecten een zeker risico ontstaat. De gevolgen van de wijzigingen in de risico's in de geactualiseerde grondexploitaties en de gevolgen daarvan voor het weerstandsvermogen worden toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen.

In het door de raad vastgestelde Nota Grond en Vastgoedbeleid wordt een norm voor de weerstandsratio gehanteerd (verhouding tussen risico's van de projecten met een verwacht verlies, de risico's op afgesloten projecten en de Algemene reserve grondexploitaties van minimaal 1 en maximaal 1,4. In gevallen dat de ratio zich buiten deze bandbreedte begeeft, wordt bij de jaarrekening een voorstel gedaan voor verrekening tussen de reserve grondexploitaties en de algemene reserve.

De cijfers per 2024 zijn als volgt:

Omschrijving	Bedrag
Algemene reserve grondexploitaties (weerstandscapaciteit)	685.000
Risico's projecten te dekken uit weerstandscapaciteit	25.000

Een risicobedrag van € 25.000 kan niet worden afgedekt uit de resultaten. Dit risicobedrag dient door de weerstandscapaciteit van reserve grondexploitaties te worden opgevangen.

De weerstandsratio is daarmee maximaal. Volgens vastgesteld grondbeleid kan bij een weerstandsratio van > 1,4 worden voorgesteld om een deel van het surplus over te hevelen naar de Algemene reserve.

Conclusie

Binnen de totale grondexploitatie gaan aanzienlijke bedragen om. Voor zover er sprake is van risico's, zijn deze afgedekt via een voorziening, een overeenkomst of beschikbaar weerstandsvermogen. Binnen de totale grondexploitatie is nog steeds sprake van een toekomstig positieve verdien capaciteit, maar deze staat onder druk door civieltechnische prijsstijgingen en een stabiele woningprijsontwikkeling. Voor de gevolgen van de wijzigingen binnen de grondexploitaties voor de financiële positie van de gemeente Alblasterdam verwijzen we naar paragraaf Weerstandsvermogen.

8. Paragraaf subsidieverlening

In 2024 zijn de subsidieregelingen herzien. De nieuwe herziene subsidieregelingen stellen de gemeente beter in staat om zowel financieel als inhoudelijk te sturen. Beschrijvingen van activiteiten zijn uitgebreid, zodat beter inhoudelijk getoetst kan worden. Een financiële maatregel die genomen is om meer grip en sturing te hebben op subsidies, is het uitgebreider toepassen van begrotingssubsidies (Jeugdteams ontvangt reeds een begrotingssubsidie). Begrotingssubsidies worden met naam (van de ontvanger) en bedrag opgenomen op de begroting. Het totale bedrag dat de gemeente van plan is om uit te geven aan subsidies is daardoor al grotendeels bestemd. Enerzijds kunnen andere organisaties hier geen aanspraak op maken. Anderzijds wordt de financiering van belangrijke voorzieningen op deze manier veiliggesteld.

De bedragen die opgenomen zijn in onderstaand schema, zijn nog exclusief een beschikbare gemiddelde (loon)indexatiepost van 3,5%. Hierdoor kunnen er nog kleine verschuivingen plaatsvinden in de budgetten.

Subsidieontvanger (bedragen x € 1)	Budget 2025
Jong JGZ	79.208
St. Jeugdteams ZHZ	1.868.782
SWA	884.998
SWA 18+ sporten	8.000
St. De Sociale Basis regulier	744.787
BSSA (Sportcentrum Blokweer)	610.960
De Bibliotheek AanZet (regulier)	482.446
SSCCA (Landvast)	419.737
St. Sporthal Molenzicht (exploitatiedeel)	81.276
St. Sporthal Molenzicht (investeringsdeel)	74.000
St. VluchtelingenWerk ZWN	51.361
Stichting Leergeld	60.700
Totaal begrotingssubsidies	5.366.255
Subsidies vallend onder plafond	543.926
Waarderingsubsidies	100.150
Totaal subsidies exclusief indexering 2025	6.010.331
Budget indexering 2025	210.000
Totaal subsidies inclusief indexering 2025	6.220.331

9. Paragraaf keuzes maken

Deze paragraaf is bedoeld om inzicht te geven in de maatregelen die worden genomen en noodzakelijk zijn om de begroting structureel sluitend te houden. Hiermee wordt ook voldaan aan de oproep van de VNG dit inzicht te bieden. Gemeenten zijn geconfronteerd met onzekerheid over de omvang van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het rijk heeft met gemeenten afspraken gemaakt over het accres (groei of krimp van het fonds) voor de jaren tot en met 2025. Voor de jaren erna is neemt de algemene uitkering uit het gemeentefonds op basis van de huidige inzichten fors af. Hierdoor ontstaat een financieel "ravijn". Voor alle gemeenten samen is neemt de omvang van het gemeentefonds met ongeveer € 2,1 miljard af. Het aandeel van gemeente Alblasterdam hierin is ongeveer € 2,1 miljoen. Het tekort op basis van deze begroting en meerjarenraming bedraagt na de maatregelen die in deze begroting zijn verwerkt nog ongeveer € 2,5 miljoen. In het proces van het opstellen van de Perspectiefnota 2026 wordt inzicht gegeven in de mogelijke aanvullende maatregelen om de financiële nadelen van de begrotingsjaren 2026 terug te dringen.

Richtinggevende principes

De financiële positie van de gemeente van zowel de korte als de lange termijn vraagt om duidelijke kaders en strak financieel beleid. Om daar invulling aan te geven zijn bij de vorige begroting een aantal principes geformuleerd die ons komende tijd in verschillende vraagstukken en afwegingen kunnen helpen. Deze zijn als volgt:

1. *Voordelige afrekening van reguliere taken vallen vrij ten gunste van de algemene middelen.* (We "slepen" geen mee naar volgende jaren. Dat verwachten wij ook van gemeenschappelijke regelingen en gesubsidieerde partijen).
2. *Geen bekostiging van groei van organisaties.* (We focussen op innovatie en efficiency).
3. *Geen automatische indexering van budgetten.* (Noodzaak moet worden onderbouwd).
4. *Indexering is maximaal wat wij daarvoor reserveren.* (Wij willen balans houden tussen de ontwikkeling van onze lasten en die van onze baten.)
5. *Focus op fundamentele keuzes in plaats van uitholling.* (Kaasschaaf kan niet blijvend worden toegepast.)
6. *Extra baten zijn niet automatisch voor meer of nieuwe taken.* (We kijken eerst naar wat we al doen voordat we het inzetten voor meer of nieuwe taken. Denk hierbij aan taakmutaties in de algemene uitkering en specifieke uitkeringen.)
7. *Activiteiten moeten een herkenbare meerwaarde hebben voor de gemeente.*
8. *Zonder concrete plannen geen aparte reserves meer.* (Indien er nog geen specifiek doel is gaat het naar de algemene reserve. Met een goed plan kan het altijd nog worden ingezet.)
9. *We ramen realistisch.* (We hechten waarde aan onderbouwingen en maken bij onzekerheid bewuste afwegingen over de hoogte.)
10. *Eenmalig is eenmalig.* (Omzetten naar structureel kan alleen als daar expliciet toe besloten wordt.)
11. *Omvang van de personele formatie volgt ontwikkeling van inhoudelijke keuzes.* (Het behouden van uitvoeringskracht is ook zonder deze opgave een uitdaging. Daarnaast is deze nodig om de opgave te realiseren. Maar als inhoudelijke keuzes gemaakt worden minder te doen, dan heeft dat uiteindelijk ook gevolgen voor de benodigde eigen formatie.)

Verdeling van de financiële opgave

Op basis van de begroting 2024, nog voordat maatregelen zijn genomen om financiële ombuigingen te realiseren. Is op basis van omvang van taakvelden een verdeling gemaakt van de opgave. Deze verdeling is mede gebruikt om te toetsen of het pakket aan maatregelen een evenwicht over de verschillende beleidsvelden is verdeeld. Onderstaand nog ter informatie de verdeling die is gehanteerd.

Hoofdtakveld en taakveld	Bedrag o.b.v. begroting 2024 jaarschijf 2026	In %	GR-en in dit hoofdtakveld
Hoofdtakveld 0 Bestuur en ondersteuning	17.157	31%	SGD, SVHW, DD
Hoofdtakveld 1 Veiligheid	2.342	4%	VRZHZ
Hoofdtakveld 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.984	5%	
Hoofdtakveld 3 Economie	220	0%	
Hoofdtakveld 4 Onderwijs	2.233	4%	
Hoofdtakveld 5 Sport, cultuur en recreatie	5.202	9%	SOU
Hoofdtakveld 6 Sociaal domein	21.518	38%	GRS, DG&J
Hoofdtakveld 7 Volksgezondheid en milieu	1.182	2%	OZHZ, DG&J
Hoofdtakveld 8 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	3.242	6%	
Totaal	56.079	100%	

Toelichting

Anders dan de omschrijving van het hoofdtakveld 0 Bestuur en ondersteuning doet vermoeden, zijn hierin ook de algemene belastingen opgenomen. Daarnaast betreft dit voor een groot deel de overhead van de gemeente. Ook is aangegeven welke gemeenschappelijke regeling deel uitmaken van activiteiten in de hoofdtakvelden. In een verdere verfijning kan ook een aandeel worden toegewezen aan de gemeenschappelijke regelingen die actief zijn binnen deze hoofdtakvelden.

De verdeling geeft richting aan de omvang die per beleidsterrein of hoofdtakveld kan worden gevonden. Daarmee is niet gezegd dat dat ook de daadwerkelijke bezuiniging gaat worden. Dat is en wordt bepaald op basis van de draaiknoppen/keuzemogelijkheden die zijn geïnventariseerd. Deze mogelijkheden worden nog aangevuld met informatie van verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen) die een opdracht hebben om deze in beeld te brengen.

Eerste pakket aan maatregelen

Onderstaand een overzicht van de maatregelen die in deze begroting zijn verwerkt. Per maatregelen is ook aangegeven wanneer deze als gerealiseerd kan worden beschouwd, zodat de realisatie of afloop goed kan worden gevolgd. De maatregelen zijn eerder ook besproken bij de behandeling van de Perspectiefnota 2025. Deze zijn ook beoordeeld door financieel toezicht (provincie). De provincie heeft u geïnformeerd dat zij het hele pakket voor het begrotingsjaar 2025 als realistisch beoordelen. Met de vaststelling van deze begroting wordt ingestemd met de maatregelen die betrekking hebben op de jaarschijf 2025. De afweging van maatregelen voor 2026 wordt in eerste instantie weer opnieuw gemaakt in de Perspectiefnota 2026 en is pas weer het nieuwe kader na vaststelling van de programmabegroting 2026.

Kostendekkendheid

In het collegeprogramma was al aangegeven dat we streven naar kostendekkende dienstverlening en tarieven. Afgelopen jaar is gewerkt aan verbetering van berekeningen van kostendekkendheid. We zien dat er op dit gebied nog stappen mogelijk zijn. Dat kan langs twee wegen worden gerealiseerd, namelijk door in te zetten op efficiency of een lager kwaliteitsniveau of door het verhogen van de tarieven. Bij afvalinzameling zien we vooralsnog weinig mogelijkheden de kosten te verlagen en daarom wordt voorgesteld het tarief te verhogen en 100% kostendekkend te maken. Onderstaand een overzicht van de maatregelen die hier onder vallen:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	Wanneer is het gerealiseerd?	2026	2027	2028
Meer kostendekkend maken leges dienstverlening	50	Met de vaststelling van de nieuwe legesverordening in december	50	50	50
Meer kostendekkend maken bijdrage exploitatie warenmarkt	8	Met de vaststelling van deze begroting	17	25	25
Afvalstoffenheffing 100% kostendekkend maken	150	Met de vaststelling van de nieuwe legesverordening in december	150	150	150
Kostendekkendheid begraafrechten verhogen	160	Met de vaststelling van de nieuwe legesverordening in december	160	160	160
Subtotaal maatregelen kostendekkendheid	368		377	385	385

Samenwerking

Een groot deel van de financiële geldstromen gaat eerst door de begroting van verschillende samenwerkingsverbanden. Wij verwachten daarom ook maatregelen van hen om bij te dragen aan de financiële opgave van de gemeenten. De voornaamste gemeenschappelijke regelingen hebben daartoe een bestuursopdracht gekregen. Resultaten hiervan verwachten wij niet eerder dan per 2026 in te kunnen boeken. Deze zijn daarom nog niet in onderstaand overzicht opgenomen. Daarnaast zien wij mogelijkheden op andere gebieden de samenwerking of anders vorm te geven of om hier activiteiten te beëindigen of te beperken. Onderstaand een overzicht van maatregelen die nu in beeld zijn gebracht:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	Wanneer is het gerealiseerd?	2026	2027	2028
Verminderen ureninzet voor advies door GR OZHZ	40	Met de vaststelling van het jaarprogramma 2025 van de OZHZ	40	40	40

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	Wanneer is het gerealiseerd?	2026	2027	2028
Anders organiseren taken GR Sociaal m.b.t. participatie	0	Niet van toepassing voor 2025	200	200	200
Verlagen bijdrage visitorsmanagement SWEK	0	Niet van toepassing voor 2025	36	36	36
Stoppen met regionale projectportfolio (innovatie) ICT / SGD	0	Niet van toepassing voor 2025	131	131	131
Verlagen activiteiten/bijdrage groeiagenda Smart Delta Drechtsteden	0	Niet van toepassing voor 2025	50	100	100
Overige maatregelen	15	Met de vaststelling van deze begroting	12	12	12
Subtotaal maatregelen samenwerking	55		469	519	519

Sociaal domein

Het sociaal domein maakt een groot deel uit van de gemeentelijke begroting. Een deel daarvan is georganiseerd via gemeenschappelijke regelingen en daarnaast zijn er ook zaken lokaal georganiseerd. Beheersing van de lasten van het sociaal domein is complex. Het is lastig om de effecten van maatregelen te bepalen. De gemeente zet vooral in op goede voorliggende voorzieningen om zo zwaardere problematiek te voorkomen. Het is niet eenvoudig om te bepalen wat hierin de juiste balans is. In vergelijking met andere gemeenten in de taakveldanalyse zien we dat ook terug. We geven meer dan de andere gemeenten uit aan voorliggende voorzieningen. We zien ook dat kosten aan de “achterkant” lager zijn dan bij de referentiegemeenten. Op basis van deze informatie denken wij voor 2025 maatregelen te kunnen nemen in voorliggende voorzieningen zonder afbreuk te doen aan onze strategische keuzes op dit gebied. Onderstaand een overzicht van de maatregelen:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	Wanneer is het gerealiseerd?	2026	2027	2028
Verminderen activiteiten combinatiefuncties, ABC-team	150	Aanpassing van de opdracht na vaststelling van deze begroting	150	150	150
Minder subsidie voor activiteiten jongerenwerk	0	Niet van toepassing voor 2025	75	100	100
Versoberen activiteiten sociale basis	0	Niet van toepassing voor 2025	100	100	100
Verminderen subsidie en activiteiten SWA	13	Met vaststelling van deze begroting en daarmee het subsidieplafond	63	63	63
Versoberen diensten bibliotheek	0	Niet van toepassing voor 2025	40	80	80
Afbouwen inloopvoorziening GGZ (Yulius)	25	Met vaststelling van deze begroting en daarmee het subsidieplafond	50	75	75
Verminderen intensivering buurtaanpak	50	Met de vaststelling van deze begroting	50	50	50
Bekostiging inloop Odensehuis uit specifieke uitkering (IZA-middelen)	67	Met vaststelling van deze begroting en daarmee het subsidieplafond	67	0	0
Bekostiging jeugd POH uit IZA-middelen en lagere subsidie vanaf 2026	136	Met de vaststelling van deze begroting	186	50	50
Stoppen met aanbieden busvervoer schoolzwemmen	13	Met de vaststelling van deze begroting	13	13	13
Stoppen met matchingsbijdrage programma cultuureducatie	16	Beëindiging van de opdracht na vaststelling van deze begroting	16	16	16
Overige maatregelen	28	Met de vaststelling van deze begroting	28	28	28
Subtotaal maatregelen sociaal domein	497		837	724	724

Eigen organisatie / bedrijfsvoering

Een goede bedrijfsvoering is een belangrijke randvoorwaarde voor het realiseren van ambities. We hanteren als uitgangspunt dat de personele formatie meebeweegt met de ambities. Het huidige pakket aan maatregelen leidt (nog) niet tot vermindering van de formatie. Daarnaast is de capaciteit nodig om de bezuinigingen te realiseren. Wel zien we mogelijkheden keuzes te maken in de bedrijfsvoering en zo enkele besparing te realiseren. We zetten minder in op innovatie op ICT-gebied en worden wat dat betreft meer volgend in ontwikkelingen. Daarnaast wordt opleiding en organisatieontwikkeling meer gericht ingezet op persoonlijke ontwikkeling en enkele trajecten en kan op deze wijze het budget verlaagd worden. Ook wordt de inzet voor communicatie verlaagd of wordt dit op een andere wijze bekostigd. Onderstaand een overzicht van de maatregelen op dit gebied:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	Wanneer is het gerealiseerd?	2026	2027	2028
Vermindering en anders bekostigen communicatie	100	Aanpassing van de opdracht na vaststelling van deze begroting	125	150	150
Beperken inzet voor ontwikkeling en opleiding organisatie	50	Met de vaststelling van deze begroting	50	50	50
Verlagen ambitie digitalisering en innovatie informatievoorziening	40	Met de vaststelling van deze begroting	40	40	40
Laten vervallen budget wet open overheid	54	Met de vaststelling van deze begroting	0	0	0
Verminderen beleids capaciteit buitenruimte	10	Met de vaststelling van deze begroting	10	10	10
Subtotaal eigen organisatie / bedrijfsvoering	254		225	250	250

Lastenverzwaring

We volgen de landelijke ontwikkeling van de woonlasten. We gebruiken daarvoor de informatie van COELO. We streven naar een gemiddelde positie op de ranglijst die door COELO worden opgesteld. Gelet op de opgaven waar veel gemeenten voor staan, verwachten wij dat er ruimte is om naast de algemene inflatieontwikkeling de OZB met 2,5% kunnen worden verhoogd. Daarnaast stellen wij voor om ook de toeristenbelasting te verhogen. Onderstaand een overzicht van de maatregelen voor lastenverzwaring:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	Wanneer is het gerealiseerd?	2026	2027	2028
Verhogen OZB woningen met 2,5% bovenop inflatieontwikkeling	75	Na vaststelling belastingverordening in december	75	75	75
Verhogen OZB niet woning met 2,5% bovenop inflatieontwikkeling	90	Na vaststelling belastingverordening in december	90	90	90
Verhogen tarieven toeristenbelasting	30	Na vaststelling belastingverordening in december	30	30	30
Verhogen huur aan GR Souburgh voor sportvoorzieningen	8	Met de vaststelling van de begroting van GR Souburgh	8	8	8
Subtotaal lastenverzwaring	203		203	203	203

Fysiek domein

Tot slot zijn er ook enkele maatregelen in beeld gebracht met betrekking tot de buitenruimte of het fysieke domein. Mede gelet op de informatie uit de taakveldanalyse, de recente actualisatie van de beheerplannen en het feit dat een deel van de kosten worden gedekt uit belastingen (heffingen), zijn deze maatregelen in totale omvang beperkt. Onderstaand een overzicht hiervan:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	Wanneer is het gerealiseerd?	2026	2027	2028
Stoppen met activiteiten/budget voor ondernemerswensen	31	Met de vaststelling van deze begroting	31	31	31
Stoppen met activiteiten/budget voor wijkwensen	25	Met de vaststelling van deze begroting	25	25	25
Verlagen budget groenrenovaties en anders financieren	50	Met de vaststelling van deze begroting	50	50	50
Aanbod speelvoorzieningen geleiden versoberen/reduceren	25	Met de vaststelling van deze begroting	25	25	25
Verlagen budget voor verkeerskundige aanpassingen	17	Met de vaststelling van deze begroting	17	17	17
Subtotaal fysiek domein	148		148	148	148

Naast bovenstaande maatregelen zijn in dit begrotingsproces ook keuzes gemaakt met betrekking tot investeringen in de kwaliteit en klimaatadaptatie van de buitenruimte. Dit is gedaan om de nadelige financiële gevolgen van de hogere kapitaallasten te beperken.

Samenvatting

Onderstaand een samenvatting van de hiervoor genoemde en toegelichte maatregelen:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2025	2026	2027	2028
Maatregelen kostendekkendheid	368	377	385	385
Maatregelen samenwerking	55	469	519	519
Maatregelen sociaal domein	497	837	724	724
Maatregelen eigen organisatie / bedrijfsvoering	254	225	250	250
Maatregelen lastenverzwaring	203	203	203	203
Maatregelen fysiek domein	148	148	148	148
Totaal maatregelen	1.525	2.259	2.229	2.229

10. Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid regelt het recht op informatie. Zeer bondig samengevat regelt de wet drie belangrijke aspecten omtrent overheidsinformatie.

1. Openbaarmaking van informatie door de overheid uit eigen beweging (actieve openbaarmaking)
2. Openbaarmaking van informatie door de overheid naar aanleiding van een verzoek (passieve openbaarmaking)
3. De digitale informatie huishouding van bestuursorganen.

Actieve openbaarmaking

Bestuursorganen zijn verplicht uit eigen beweging bepaalde categorieën informatie openbaar te maken. In totaal gaat het om 17 categorieën van informatie. Deze openbaarmaking gaat stapsgewijs over het verloop van enkele jaren. Volgens de laatst bekende planning van het Rijk treedt eind 2024 de eerste fase in werking. Medio 2025 treedt de tweede fase in werking. Voor zover van toepassing, worden alle categorieën uit fase 1 al openbaar gemaakt door de gemeente Alblasserdam. De categorieën uit fase 2 worden deels reeds openbaar gemaakt.

Fase 1:

- Wetten en algemeen verbindende voorschriften
- Overige besluiten van algemene strekking
- Vergaderstukken Staten-Generaal
- Informatie over organisatie en werkwijze
- Bereikbaarheidsgegevens

Fase 2:

- Ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag
- Vergaderstukken decentrale overheden
- Agenda's en besluiten bestuurscolleges
- Adviezen
- Jaarplannen en jaarverslagen
- Woo-verzoeken en -besluiten

Uiteindelijk is het doel dat alle informatie toegankelijk wordt via de Woo-index. Dit is een landelijke website, waarop alle bestuursorganen zijn aangesloten. De website bevat zelf geen informatie, maar verwijst door naar alle mogelijke vindplaatsen.

De gemeente Alblasterdam werkt samen met de andere Drechtsteden aan het actief openbaar maken van informatie. Het regionale project heeft tot doel om de processen die moeten leiden tot openbaarmaking inzichtelijk te krijgen. Het daadwerkelijk openbaar maken van de informatie is een lokale verantwoordelijkheid.

Passieve openbaarmaking

Op grond van de Woo kan een ieder een verzoek indienen tot openbaarmaking van informatie vastgelegd in documenten. In 2023 ontving de gemeente hiervoor 20 verzoeken. De verwachting is dat dit aantal stabiel zal blijven. Inwoners kunnen gebruik maken van een digitaal formulier. Voor het contact met de inwoners is een Woo-contactfunctionaris aangesteld. In de regel worden vrijwel alle verzoeken (deels) ingewilligd of informeel opgelost.

Digitale informatie huishouding

Lokaal waarde toevoegen door regionaal organiseren. Gemeente Alblasterdam focust samen met de Drechtsteden op het (digitale) huis op orde. Door medewerkers mee te nemen in informatiemanagement en informatiebeveiliging kunnen wij de juiste vertaalslag maken naar de dagelijkse praktijk en werkzaamheden. Informatie moet toegankelijk zijn, nu en in de toekomst. De volgende thema's vormen daarom de basis voor informatiemanagement en informatiebeveiliging: digitalisering, innovatie, stevig fundament, data gestuurd (gedreven) werken en integraal werken.

Financieel

Een deel van het structurele budget is aangewend ter versterking van de formatie op het gebied van informatieveiligheid. Structureel is er vanaf 2025 € 18.150 beschikbaar en is het incidentele bedrag vanwege de bezuiniging vervallen. Dit bedrag zetten wij deels in voor de regionale aanpak ten behoeve van verdere implementatie van deze wet.

Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten per programma

Programma's	Bedragen x € 1.000	Begroting Primair 2025	Begroting Primair 2026	Begroting Primair 2027	Begroting Primair 2028
Een duurzaam bereikbaar dorp	Lasten	€ 11.301	€ 11.570	€ 11.973	€ 12.197
	baten	€ 6.900	€ 7.005	€ 7.240	€ 7.123
	Saldo van baten en lasten	-/-€ 4.401	-/-€ 4.565	-/-€ 4.733	-/-€ 5.074
	Toevoeging aan reserves	€ 108	€ 108	€ 108	€ 108
	Onttrekking aan reserves	€ 10	€ 10	€ 10	€ 10
	Mutaties in de reserves	-/- € 98	-/- € 98	-/- € 98	-/- € 98
	Geraamd resultaat	-/-€ 4.499	-/-€ 4.663	-/-€ 4.831	-/-€ 5.172
Met oog voor elkaar	Lasten	€ 34.915	€ 33.835	€ 33.994	€ 33.925
	Baten	€ 8.311	€ 8.191	€ 7.798	€ 7.716
	Saldo van baten en lasten	-/-€ 26.604	-/-€ 25.643	-/-€ 26.196	-/-€ 26.209
	Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Mutaties in de reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Geraamd resultaat	-/-€ 26.604	-/-€ 25.643	-/-€ 26.196	-/-€ 26.209
Thuis in ons dorp	Lasten	€ 14.145	€ 13.627	€ 13.415	€ 13.440
	Baten	€ 2.617	€ 1.810	€ 1.669	€ 1.685
	Saldo van baten en lasten	-/-€ 11.528	-/-€ 11.816	-/-€ 11.747	-/-€ 11.754
	Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Mutaties in de reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Geraamd resultaat	-/-€ 11.528	-/-€ 11.816	-/-€ 11.747	-/-€ 11.754
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Lasten	€ 787	€ 809	€ 1.236	€ 1.442
	Baten	€ 50.041	€ 47.680	€ 48.008	€ 48.355
	Saldo van baten en lasten	€ 49.254	€ 46.871	€ 46.773	€ 46.913
	Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking aan reserves	€ 1.005	€ 0	€ 0	€ 0
	Mutaties in de reserves	€ 1.005	€ 0	€ 0	€ 0
	Geraamd resultaat	€ 50.258	€ 46.871	€ 46.773	€ 46.913
Overhead	Lasten	€ 7.694	€ 7.457	€ 7.407	€ 7.402
	Baten	€ 167	€ 167	€ 167	€ 167

Programma's	Bedragen x € 1.000	Begroting Primair 2025	Begroting Primair 2026	Begroting Primair 2027	Begroting Primair 2028
	Saldo van baten en lasten	-/-€ 7.527	-/-€ 7.290	-/-€ 7.239	-/-€ 7.234
	Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Onttrekking aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Mutaties in de reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Geraamd resultaat	-/-€ 7.527	-/-€ 7.290	-/-€ 7.239	-/-€ 7.234
Totaal	Lasten	€ 68.842	€ 67.297	€ 68.024	€ 68.406
	Baten	€ 68.036	€ 64.854	€ 64.883	€ 65.046
	Saldo van baten en lasten	-/-€ 806	-/-€ 2.443	-/-€ 3.142	-/-€ 3.359
	Toevoeging aan reserves reserves*)	€ 108	€ 108	€ 108	€ 108
	Onttrekking aan reserves	€ 1.015	€ 10	€ 10	€ 10
	Mutaties in de reserves	€ 907	-/-€ 98	-/-€ 98	-/-€ 98
	Geraamd resultaat	€ 101	-/-€ 2.541	-/-€ 3.240	-/-€ 3.457

Overzicht baten en lasten per taakveld

Taakveld en omschrijving BBV	2025		2026		2027		2028	
	U	I	U	I	U	I	U	I
0.1 Bestuur	2.094		2.124		1.994		1.994	
0.10 Mutaties reserves	108	1.015	108	10	108	10	108	10
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	101		-2.541		-3.240		-3.457	
0.2 Burgerzaken	1.270	492	1.301	563	1.324	571	1.268	489
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	683	244	693	244	689	245	690	245
0.4 Overhead	7.694	167	7.457	167	7.407	167	7.402	167
0.5 Treasury	-114	223	153	217	580	212	787	210
0.61 OZB woningen	395	3.086	74	3.086	74	3.086	74	3.086
0.62 OZB niet-woningen	91	3.873	90	3.873	90	3.873	90	3.873
0.64 Belastingen overig	11	98	10	98	10	98	10	98
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		42.726		40.371		40.705		41.053
0.8 Overige baten en lasten	403	35	481	35	481	35	481	35
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.876	6	1.876	6	1.876	6	1.876	6
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.201	6	1.206	6	1.206	6	1.206	6
2.1 Verkeer en vervoer	2.373	120	2.549	120	2.725	120	2.933	120
2.2 Parkeren	70		69		188	160	186	159
2.3 Recreatieve havens								
2.4 Economische havens en waterwegen	27		46		46		46	
2.5 Openbaar vervoer	16		16		16		16	
3.1 Economische ontwikkeling	170		170		170		170	
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	20	20	20	20	-4	-4	-4	-4
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	334	18	334	27	334	35	334	35
3.4 Economische promotie		51		51		51		51
4.1 Openbaar basisonderwijs	695		695		695		695	
4.2 Onderwijshuisvesting	784	5	877	5	1.095	5	1.084	5
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	631		631		631		631	
5.1 Sportbeleid en activering	1.037	179	1.034	171	1.013	42	1.013	42
5.2 Sportaccommodaties	1.471	624	1.472	624	1.470	624	1.477	624

Taakveld en omschrijving BBV	2025		2026		2027		2028	
	U	I	U	I	U	I	U	I
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	863	276	877	276	881	276	880	276
5.5 Cultureel erfgoed	64		64		64		64	
5.6 Media	494		454		414		414	
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.818	13	2.819	13	2.856	13	2.911	13
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	3.419	1.113	3.025	939	2.975	681	2.975	681
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	398		398		398		398	
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	2.248	176	2.198	152	2.197		2.197	
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	285		285		254		254	
6.3 Inkomensregelingen	9.165	6.456	9.026	6.456	8.872	6.456	8.771	6.456
6.4 WSW en beschut werk	1.760		1.797		1.738		1.727	
6.5 Arbeidsparticipatie	1.408		1.192		1.157		1.155	
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	1.144		1.150		1.161		1.169	
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	2.500		2.430		2.672		2.783	
6.712 Begeleiding (WMO)	1.883		1.864		1.847		1.829	
6.713 Dagbesteding (WMO)	912		924		937		949	
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	2.982		2.591		2.591		2.591	
6.753 Jeugdhulp ambulante landelijk	319		319		319		319	
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.642		1.642		1.642		1.642	
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	266		266		266		266	
6.792 PGB Jeugd	251		251		251		251	
6.821 Jeugdbescherming	383		383		383		383	
6.822 Jeugdreclassering	38		38		38		38	
7.1 Volksgezondheid	1.190	21	1.140	-3	1.140		1.140	
7.2 Riolering	1.587	1.839	1.686	1.944	1.760	2.019	1.747	2.019
7.3 Afval	2.964	4.040	2.959	4.040	2.956	4.040	2.935	4.040
7.4 Milieubeheer	1.018	115	1.018	115	1.017	115	1.017	
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	456	773	455	773	454	773	453	773
8.1 Ruimte en leefomgeving	834	50	816	50	816	50	816	50
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	486	486	18	18	25	25	42	42

Taakveld en omschrijving BBV	2025		2026		2027		2028	
	U	I	U	I	U	I	U	I
8.3 Wonen en bouwen	1.832	704	1.832	397	1.832	398	1.832	398
Eindtotaal	69.051	69.051	64.864	64.864	64.893	64.893	65.056	65.056

Staat van incidentele baten en lasten

Om te bepalen of er in de begroting en meerjarenraming sprake is van structureel evenwicht dient inzichtelijk gemaakt te worden welke incidentele baten en lasten de begroting en meerjarenraming bevat. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de geraamde incidentele baten en lasten per programma.

Incidentele baten en lasten betreffen posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken, posten die het karakter van tijdelijkheid hebben. De financiële positie van een gemeente kan in gevaar komen wanneer structurele lasten worden gedekt met incidentele baten. Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingsreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode van minimaal drie jaar met als doel het dekken van structurele lasten.

Staat van incidentele baten en lasten

(bedragen x 1.000)

Incidentele lasten	2025	2026	2027	2028
Thuis in ons dorp				
Vorbereiding en vorming nieuwe raadsperiode		80		
Grondexploitatie	507	371	27	43
Algemene dekkingsmiddelen				
Eenmalige tegemoetkoming woonlasten	320			
Totaal Incidentele lasten	827	451	27	43

(bedragen x 1.000)

Incidentele baten	2025	2026	2027	2028
Thuis in ons dorp				
Grondexploitaties	507	371	27	43
Algemene dekkingsmiddelen				
Onttrekkingen reserves	1.015	10	10	10
Eenmalige korting algemene uitkering o.b.v. meicirculaire	-685			
Incidentele baten	837	381	37	53
Saldo incidentele baten en lasten	10	-70	10	10

Toelichting incidentele baten en lasten

Grondexploitaties (zowel lasten als baten): Grondexploitaties zijn vanuit hun aard incidenteel.

Tegemoetkoming woonlasten: Om de lastenstijging voor de inwoners in 2025 enigszins te beperken is besloten een eenmalige tegemoetkoming per huishouden te verstrekken. De aard van deze post is incidenteel en heeft een einddatum. Deze geldt enkel voor 2025.

Nieuwe raadsperiode: Volgens de cyclische planning vinden er in 2026 gemeenteraadsverkiezingen plaats. Voor het starten van een nieuwe raadsperiode worden kosten gemaakt. De aard van deze post is incidenteel en heeft een einddatum. Deze geldt enkel voor 2026.

Mutaties reserves: Het gaat om aanwending van de algemene reserve ter dekking van de incidentele kosten en tegemoetkoming woonlasten.

Via de meicirculaire 2024 zijn gemeenten geïnformeerd over een eenmalige korting op de algemene uitkering in 2025. Voor Alblasserdam betekent dit dat er € 684.660 minder wordt ontvangen. Rijk en VNG hebben in overleg met provincies afgesproken dat deze korting als incidentele post mag worden gezien.

Onttrekking aan reserves worden gerekend tot incidentele baten en lasten.

Geprognosticeerde balans en overzicht EMU-saldo

Op grond van de Europese begrotingsregels mag het landelijk EMU-tekort (het gezamenlijk tekort van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen) van de landen die participeren in de Economische Monetaire Unie niet boven de 3% uitkomen. Een goede informatievoorziening is voor het Rijk belangrijk voor het monitoren en beheersen van het EMU-saldo.

Voor een goede beheersing van het EMU-saldo is het van belang om naast een raming van de exploitatiebegroting ook een prognose op te stellen van de balansposten van de gemeente.

In onderstaande tabel is een prognose van de balansposten op hoofdlijnen weergegeven:

Prognose balansposten (bedragen x 1.000)	2023 jaarrek	2024 prognose	2025 prognose	2026 prognose	2027 prognose	2028 prognose
(im)Materiële vaste activa	75.049	81.952	94.612	107.602	111.282	116.192
Financiële vaste activa	4.561	4.496	3.987	3.699	3.506	3.313
Voorraden (w.o. grondexploitaties)	410	0	100	0	0	0
Uitzetting (< 1 jaar)	9.605	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Liquide middelen	9	10	10	10	10	10
Overlopende activa	3.482	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Totaal activa	93.116	95.658	107.709	120.311	123.798	128.515
Eigen vermogen	28.423	25.220	22.910	21.610	21.710	21.810
Voorzieningen	3.962	4.040	4.480	4.990	5.420	5.340
Langlopende schulden	52.246	47.205	67.664	80.973	85.432	90.440
Netto vlottende schulden	1.695	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Overlopende passiva	6.790	16.193	9.655	9.738	8.236	7.925
Totaal passiva	93.116	95.658	107.709	120.311	123.798	128.515

In onderstaande tabel is het aandeel van Alblasserdam in het EMU-saldo opgenomen:

Balansrubriek	Balanspost	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028
Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekingen en leningen	-65	-509	-287	-193	-193
	Uitzettingen	0	0	0	0	0
Vlottende activa	Uitzettingen	-3.605	0	0	0	0
	Liquide middelen	1	0	0	0	0
	Overlopende activa	-482	0	0	0	0
Vast passiva	Vaste schuld	-5.041	20.459	13.309	4.459	5.008
Vlottende passiva	Vlottende schuld	1.305	0	0	0	0
	Overlopende passiva	9.403	-6.538	83	-1.502	-311
Eventuele boekwinst bij verloop effecten en (im)materiële vaste activa		0	0	0	0	0
EMU-saldo		-9.818	-14.430	-13.679	-3.150	-4.890

Staat van reserves en voorzieningen

Omschrijving	Stand 31-12-2024	Dotaties 2025	Onttrekkingen 2025	Stand 31-12-2025	Dotaties 2026	Onttrekkingen 2026	Stand 31-12-2026	Dotaties 2027	Onttrekkingen 2027	Stand 31-12-2027	Dotaties 2028	Onttrekkingen 2028	Stand 31-12-2028
RESERVES													
Algemene reserves													
Algemene reserve	11.157.268	-	1.004.660	10.152.608	-	-	10.152.608	-	-	10.152.608	-	-	10.152.608
	11.157.268	-	1.004.660	10.152.608	-	-	10.152.608	-	-	10.152.608	-	-	10.152.608
Reserves grondexploitatie													
Algemene reserve grondexploitatie	776.344	-	-	776.344	-	-	776.344	-	-	776.344	-	-	776.344
	776.344	-	-	776.344	-	-	776.344	-	-	776.344	-	-	776.344
Egalisatiereserves													
Afkoopssommen onderhoud van graven	197.878	-	-	197.878	-	-	197.878	-	-	197.878	-	-	197.878
	197.878	-	-	197.878	-	-	197.878	-	-	197.878	-	-	197.878
Bestemmingsreserves													
Bestemmingsreserve Kunst in openbare ruimte	42.000	-	-	42.000	-	-	42.000	-	-	42.000	-	-	42.000
Bestemmingsreserve Enecogelden	6.456.919	-	-	6.456.919	-	-	6.456.919	-	-	6.456.919	-	-	6.456.919
Bestemmingsreserve baggeren	620.000	108.000	10.000	718.000	108.000	10.000	816.000	108.000	10.000	914.000	108.000	10.000	1.012.000
Bestemmingsreserve aankopen Ruigenhil *)	6.025.236	-	-	6.025.236	-	-	6.025.236	-	-	6.025.236	-	-	6.025.236
Bestemmingsreserve energietransitie	129.700	-	-	129.700	-	-	129.700	-	-	129.700	-	-	129.700
Bestemmingsreserve kapitaallasten	844.410	-	-	124.410	-	-	124.410	-	-	124.410	-	-	124.410
	14.589.616	108.000	10.000	14.687.616	108.000	10.000	14.785.616	108.000	10.000	14.883.616	108.000	10.000	14.981.616
TOTAAL RESERVES	26.721.106	108.000	1.014.660	25.814.446	108.000	10.000	25.912.446	108.000	10.000	26.010.446	108.000	10.000	26.108.446
VOORZIENINGEN													
Voorzieningen ter afdekking risico's/verliezen													
Voorziening claims (wethouderspansioenen)	460.000	-	-	460.000	-	-	460.000	-	-	460.000	-	-	460.000
Voorziening verlofsparen	50.000	-	-	50.000	-	-	50.000	-	-	50.000	-	-	50.000
	510.000	-	-	510.000	-	-	510.000	-	-	510.000	-	-	510.000

Omschrijving	Stand 31-12-2024	Dotaties 2025	Onttrekkingen 2025	Stand 31-12-2025	Dotaties 2026	Onttrekkingen 2026	Stand 31-12-2026	Dotaties 2027	Onttrekkingen 2027	Stand 31-12-2027	Dotaties 2028	Onttrekkingen 2028	Stand 31-12-2028
Voorzieningen o.b.v. beheerplannen													
Voorziening onderhoud kapitaalgoederen	-	263.105	192.946	70.159	263.105	169.969	163.295	263.105	146.393	280.007	263.105	132.967	410.145
	-	263.105	192.946	70.159	263.105	169.969	163.295	263.105	146.393	280.007	263.105	132.967	410.145
Voorzieningen voor middelen van derden die specifiek besteed moeten worden													
Voorziening riolering	3.110.812	322.226	-	3.433.038	371.695	-	3.804.733	2752.508	-	4.077.241	256.249	-	4.333.490
Voorziening begraven	422.813	42.813	-	465.626	42.813	-	508.439	42.813	-	551.252	42.813	-	594.065
	3.533.625	365.039	-	3.898.664	414.508	-	4.313.172	315.321	-	4.628.493	299.062	-	4.927.555
Totaal Voorzieningen	4.043.625	628.144	192.946	4.478.823	677.613	169.969	4.986.467	578.426	146.393	5.418.500	562.167	132.967	5.336.700

*) Er is een krediet beschikbaar gesteld voor aankoop en sloop van woningen aan de Ruigenhil. Jaarlijks wordt bij het opmaken van de jaarrekening bepaald welk deel betrekking heeft op grond. Dit wordt geactiveerd op de balans. De andere uitgaven worden conform het besluit hierover onttrokken aan de reserve. De jaarlijkse onttrekking is nog niet in de begroting en in dit overzicht opgenomen.

Specificatie van de ontwikkeling van de algemene reserve

Omschrijving	2024	2025
Saldo algemene reserve per begin van jaar	11.878.455	11.157.268
Toevoegingen:		
Bestemming resultaat jaarrekening 2023	1.844.000	
Verkoop Esdoornlaan 2 (1 ^e Burap)	965.000	
Opheffen reserve Corona (1 ^e Burap)	471.350	
Afwikkeling huurovereenkomst BSSA (1 ^e Burap)	22.195	
Hawker Typhoon (1 ^e Burap)	25.000	
	3.327.545	0
Onttrekkingen:		
Verkeersborden oplaadpunten	-50.000	
Omgevingsvisie	-75.000	

Omschrijving	2024	2025
Budgetoverhevelingen jaarrekening 2023	-57.000	
Inhuur begeleiding glasvezel	-60.000	
Bijstelling budget project Kansrijk	-65.000	
Berging Hawker Typhoon	-386.230	
Onderzoek ontsluiting Alblasserdam	-134.200	
Onderzoek gemeentelijk vastgoed	-67.422	
Onderzoek woningbouwlocaties	-119.955	
Haalbaarheidsonderzoek flexwonen	-94.057	
Dekking verliesvoorziening flexwonen de Loopplank	-1.875.393	
Gebiedsvisie Poort aan de Noord	-194.000	
Verenigingsadviseur	-57.275	
Lokale omroep Klokradio	-10.000	
Polder Blokweer	-27.200	
Advieskosten geschil verbouwing De Rederij	-40.000	
Wipmolen	-245.000	
Algemene tegemoetkoming lokale belastingen 2024	-320.000	
Volkshuisvesting	-80.000	
Toevoeging reserve grondexploitaties jaarrekening 2023	-91.000	
Dekking incidentele korting algemene uitkering 2025		-675.000
Algemene tegemoetkoming lokale belastingen 2025		-320.000
Overige mutaties conform Perspectiefnota 2025		-9.660
	-4.048.732	-1.004.660
Saldo algemene reserve per einde van het jaar	11.157.268	10.152.608

Investeringsplan 2025-2028

Investering (bedragen x € 1.000)	A / B krediet	Krediet	Status	(Planning) jaar start	Planning jaar afroning
Bedrijfsgebouwen en gronden					
Aankopen Ruigenhil	A	9.121	Lopend	2021	2026
Vorbereiding school Nokkenwiel (locatie Boerenpad)	A	664	Lopend	2022	2026
<i>Uitvoering school Nokkenwiel (locatie Boerenpad)</i>	<i>B</i>	<i>7.650</i>	<i>Nog niet geopend</i>	<i>2025</i>	<i>2026</i>
Transferium	A	2.975	Lopend	2022	2026
<i>Tijdelijke onderwijshuisvesting</i>	<i>B</i>	<i>900</i>	<i>Nog niet geopend</i>	<i>2025</i>	<i>2025</i>
Openbare ruimte (wegen, riolering, openbaar groen, openbare verlichting etc.)					
Bouwrijpmaken Hoogendijk	A	255	Lopend	2019	2024
Groenstructuurplan (De Groene Loper)	A	165	Lopend	2024	2025
Toplaagrenovatie natuurgrasveld CKC	A	30	Lopend	2021	2024
GFTE-Hoogbouw projectkosten	A	286	Lopend	2020	2024
De Vang	A	1.170	Lopend	2020	2024
GVVP maatregelen	A	50	Lopend	2020	2024
Herinrichting pad Nedersassen	A	339	Lopend	2020	2024
Aanleg plantvakken	A	50	Lopend	2021	2024
Edisonweg (Grote Beer - Wenaeweg)	A	140	Lopend	2021	2024
Damwand Jan Smitkade	A	1.230	Lopend	2022	2025
Instandhouding oude sluis Dam	A	25	Lopend	2021	2025
Kinderdijk Vogelbuurt	B	5.200	Nog niet geopend	2026	2028
Staatsliedenbuurt Noord fase 1	A	2.300	Lopend	2024	2025
Staatsliedenbuurt Noord	B	1.500	Nog niet geopend	2026	2027
West Kinderdijk Noord	A	165	Lopend	2021	2024
Oude Torenbrug conserveren onderzijde	A	140	Lopend	2023	2025

Investering (bedragen x € 1.000)	A / B krediet	Krediet	Status	(Planning) jaar start	Planning jaar afroning
Bruggen 2022	A	120	Lopend	2022	2024
Waterbus ponton	A	400	Lopend	2022	2025
Bernard en Marijkestraat	A	90	Lopend	2022	2024
Grote Beer en De Helling	A	700	Lopend	2023	2025
Voorbereiding omvorming Vinkepolderweg - Otweg	A	24	Lopend	2023	2025
Uitvoering omvorming Vinkepolderweg – Otweg	B	550	Nog niet geopend	2025	2025
Parkeerplaats Nic. Beetsstraat	A	900	Lopend	2023	2025
Trottoir Parallelweg	A	60	Lopend	2023	2024
Wateroverlast Anjerstraat	A	30	Lopend	2022	2024
Bruggen 2023	A	120	Lopend	2023	2024
Bruggen 2024	A	500	Lopend	2024	2025
<i>Bruggen 2025</i>	A	500	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2026
Bruggen 2026	A	500	Nog niet gestart	2026	2027
Bruggen 2027	A	500	Nog niet gestart	2027	2028
Bruggen 2028	A	500	Nog niet gestart	2028	2029
Openbare verlichting 2023	A	148	Lopend	2023	2024
Openbare verlichting 2024	A	48	Lopend	2024	2025
<i>Openbare verlichting 2025</i>	A	48	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2026
Openbare verlichting 2026	A	148	Nog niet gestart	2026	2027
Openbare verlichting 2027	A	148	Nog niet gestart	2027	2028
Openbare verlichting 2028	A	148	Nog niet gestart	2028	2029
Speelvoorzieningen 2023	A	144	Lopend	2023	2024
Speelvoorzieningen 2024	A	144	Lopend	2024	2025
<i>Speelvoorzieningen 2025</i>	A	144	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2026
Speelvoorzieningen 2026	A	144	Nog niet gestart	2026	2027
Speelvoorzieningen 2027	A	144	Nog niet gestart	2027	2028

Investering (bedragen x € 1.000)	A / B krediet	Krediet	Status	(Planning) jaar start	Planning jaar afroning
Speelvoorzieningen 2028	A	144	Nog niet gestart	2028	2029
Impuls reconstructies/onderhoud 2023	B	200	Nog niet geopend	2023	2024
Impuls reconstructies/onderhoud 2024	B	100	Nog niet geopend	2024	2025
Buurt Zeelt reconstructie	B	750	Nog niet geopend	2027	2029
Asfalt Oost en West Kinderdijk	A	50	Lopend	2023	2025
Riolering Hobbemalaan	A	25	Lopend	2024	2025
Vorbereiding fietslus Edisonweg - Molenpad	A	50	Lopend	2023	2026
Uitvoering fietslus Edisonweg - Molenpad	B	1.000	Nog niet geopend	2025	2026
Asfalt toplagen 2024	A	250	Lopend	2024	2025
<i>Asfalt toplagen 2025</i>	A	500	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2026
Asfalt toplagen 2026	A	500	Nog niet gestart	2026	2027
Asfalt toplagen 2027	A	500	Nog niet gestart	2027	2028
Asfalt toplagen 2028	A	500	Nog niet gestart	2028	2029
Riolering 2023	A	200	Lopend	2023	2024
<i>Riolering 2025</i>	A	54	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2026
Riolering 2026	A	597	Nog niet gestart	2026	2027
Riolering 2027	A	597	Nog niet gestart	2027	2028
Riolering 2028	A	597	Nog niet gestart	2028	2029
LED verlichting OVL 2024-2025	A	760	Lopend	2024	2026
Wipmolenterrein	A	1.875	Lopend	2024	2026
Impuls en klimaatadaptatie buitenruimte 2023	A	1.100	Lopend	2023	2024
Impuls en klimaatadaptatie buitenruimte 2024	A	900	Lopend	2024	2025
Vinkenwaard Zuid	A	7.513	Lopend	2024	2027
Elementen wegen 2024	A	250	Lopend	2024	2025
<i>Elementen wegen 2025</i>	A	500	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2026
Elementen wegen 2026	A	500	Nog niet gestart	2026	2027

Investing (bedragen x € 1.000)	A / B krediet	Krediet	Status	(Planning) jaar start	Planning jaar afroning
Elementen wegen 2027	A	500	Nog niet gestart	2027	2028
Elementen wegen 2028	A	500	Nog niet gestart	2028	2029
Verduurzaming vastgoed 2024	A	30	Lopend	2024	2025
Verduurzaming vastgoed 2024 (Haven 4)	A	319	Lopend	2024	2025
Verduurzaming vastgoed 2024 (Ieplaan 2)	A	104	Lopend	2024	2025
Verduurzaming vastgoed 2024 (Sportlaan 3)	A	77	Lopend	2024	2025
Verduurzaming vastgoed 2024 (Zuiderstek 1)	A	64	Lopend	2024	2025
<i>Verduurzaming vastgoed 2025</i>	A	28	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2026
<i>Verduurzaming vastgoed 2025 (Staalindustrieweg 1)</i>	A	29	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2026
<i>Verduurzaming vastgoed 2025 (Haven 4)</i>	A	115	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2026
<i>Verduurzaming vastgoed 2025 (Ieplaan 2)</i>	A	87	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2026
<i>Verduurzaming vastgoed 2025 (Sportlaan 3)</i>	A	86	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2026
Verduurzaming vastgoed 2026	A	6	Nog niet gestart	2026	2027
Verduurzaming vastgoed 2026 (Haven 4)	A	38	Nog niet gestart	2026	2027
Verduurzaming vastgoed 2026 (Sportlaan 3)	A	220	Nog niet gestart	2026	2027
Verduurzaming vastgoed 2027	A	15	Nog niet gestart	2027	2028
Verduurzaming vastgoed 2027 (Zuiderstek 1)	A	133	Nog niet gestart	2027	2028
Verduurzaming vastgoed 2028	A	5	Nog niet gestart	2028	2029
Verduurzaming vastgoed 2028 (Zuiderstek 1)	A	79	Nog niet gestart	2028	2029
<i>Vorbereiding reconstructie van Eesterensingel-Plantageweg</i>	A	100	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2028
Uitvoering reconstructie van Eesterensingel-Plantageweg	B	1.650	Nog niet geopend	2027	2028
Vorbereiding reconstructie Haven-Dam	A	100	Nog niet gestart	2026	2029
Uitvoering reconstructie Haven-Dam	B	2.050	Nog niet gestart	2028	2029
Voorber. omvorming Vinkerpolderweg-Polderstraat-Oude Torenweg	A	75	Nog niet gestart	2026	2029
Uitvoering omvorming Vinkerpolderweg-Polderstraat-Oude Torenweg	B	915	Nog niet gestart	2028	2029

Investering (bedragen x € 1.000)	A / B krediet	Krediet	Status	(Planning) jaar start	Planning jaar afroning
Vervoermiddelen, machines, apparaten en installaties					
Materieel buitenruimte 2024	A	220	Lopend	2024	2025
<i>Materieel buitenruimte 2025</i>	A	210	<i>Nog niet gestart</i>	2025	2026
Materieel buitenruimte 2026	A	210	Nog niet gestart	2026	2027
Materieel buitenruimte 2027	A	150	Nog niet gestart	2027	2028
Materieel buitenruimte 2028	A	145	Nog niet gestart	2028	2029

Kanttekeningen

- De kredieten met het beoogde startjaar 2025, zijn *cursief* weergegeven in bovenstaand overzicht.
- Ter compensatie van nadelige bijstelling met betrekking tot kapitaallasten in deze begroting zijn voorgenomen toekomstige investeringen in verbetering van de kwaliteit van de buitenruimte en in klimaatadaptieve maatregelen niet meer opgenomen in het investeringsprogramma. Concreet betreft dat € 427.000 van 2025 en € 1 miljoen per jaar voor de jaren vanaf 2026 voor klimaatadaptieve maatregelen en € 1 miljoen per jaar vanaf 2026 voor verbeteringen van de kwaliteit van de openbare ruimte.

Beleidsindicatoren BBV

Om de resultaten van beleidsmatige inspanningen meer inzichtelijk te maken is in het BBV een basisset van beleidsindicatoren vastgesteld. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kan een helder beeld gevormd worden van beleidsresultaten van gemeenten. De herkomst is, op de eerste vijf indicatoren na, de website www.waarstaatjegemeente.nl.

Nr	Hoofdtakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Alblasserdam	Gemeenten < 25.000
1	0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2024	5,14	n.b.
2	0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2024	4,43	n.b.
3	0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2025	690	n.b.
4	0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2025	8,2%	n.b.
5	0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	2025	10,9%	n.b.
6	1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren (12-18 jaar)	Bureau Halt	2023	6	9
7	1. Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2023	1,0	1,0
8	1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2023	1,2	2,5
9	1. Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	Politie	2023	0,2	1,1
10	1. Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2023	4,4	4,0
11	3. Economie	Funciemenging	%	Meerdere bronnen	2023	54,4%	49,8%
12	3. Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 64 jaar	LISA	2023	157,9	202,7
13	4. Onderwijs	Leerplicht Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	2023	1,8	6,1
14	4. Onderwijs	Leerplicht Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	2023	9	21
15	4. Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO/Ingrado	2023	1,9%	1,9%
16	5. Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	%	Meerdere bronnen	2022	57,2%	47,9%
17	6. Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	CBS/LISA	2023	808	708,1
18	6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	CBS	2022	1%	1%
19	6. Sociaal domein	Achterstand onder Jeugd Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	2022	4%	3%
20	6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2023	75,6%	73,7%
21	6. Sociaal domein	Achterstand onder jeugd- Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	2022	1%	1%
22	6. Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2023	278,1	173,7
23	6. Sociaal domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	2023	152,3	146,7

Nr	Hoofdtakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Periode	Alblasserdam	Gemeenten < 25.000
24	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS Jeugd	2023	13,8%	12,5%
25	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS Jeugd	2023	1,0%	nb
26	6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS Jeugd	nb	nb	nb
27	6. Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2023	660	653
28	7. Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS statistiek Huishoudelijk afval	2022	171	108
29	7. Volksgezondheid en Milieu	Bekende hernieuwbare elektriciteit	%	berekening	2022	7,6%	n.b.
30	8. Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2023	324	394
31	8. Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	BAG/ABF	2023	2,6	7,5
32	8. Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	2024	81,2%	81,1%
33	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2024	918	947
34	8. Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2024	982	1037

Programma-indeling

Binnen een programma bevinden zich diverse taakvelden. Dit zijn voorgeschreven taakvelden zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) per 1 januari 2017 en de wijzigingen daarop. In onderstaande lijst is de programma-indeling genoemd met de taakvelden die onder dat programma vallen. De taakvelden zijn gebundeld onder een thema.

Programma 1 – Een duurzaam bereikbaar dorp
Taakvelden volgens het BBV
<i>Mobiliteit</i>
2.1 Verkeer en vervoer
2.2 Parkeren
2.5 Openbaar vervoer
<i>Groen & milieu</i>
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
7.2 Riolering
7.3 Afval
7.4 Milieubeheer
7.5 Begraafplaatsen en crematoria
Programma 2 - Met oog voor elkaar
Taakveld volgens het BBV
<i>Dienstverlening</i>
0.2 Burgerzaken
<i>Economie</i>
2.3 Recreatieve havens
2.4 Economische havens en waterwegen
3.1 Economische ontwikkeling
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
3.4 Economische promotie
<i>Onderwijs</i>
4.1 Openbaar basisonderwijs
4.2 Onderwijshuisvesting
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Zorg en jeugd
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal
6.3 Inkomensregelingen
6.4 WSW en beschut werk
6.5 Arbeidsparticipatie
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)
6.712 Begeleiding (WMO)
6.713 Dagbesteding (WMO)
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal
6.753 Jeugdhulp ambulante landelijk
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk
6.791 PGB WMO
6.792 PGB Jeugd
6.821 Jeugdbescherming
6.822 Jeugdreclassering
Programma 3 – Thuis in ons dorp
Taakvelden volgens het BBV
Bestuur
0.1 Bestuur

Openbare orde en veiligheid
1.1 Crisisbeheersing en brandweer
1.2 Openbare orde en veiligheid
Sport, volksgezondheid en cultuur
5.1 Sportbeleid en activering
5.2 Sportaccommodaties
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie
5.5 Cultureel erfgoed
5.6 Media
7.1 Volksgezondheid
Wonen en werken
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
8.1 Ruimte en leefomgeving
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
8.3 Wonen en bouwen

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Taakvelden volgens het BBV
0.5 Treasury
0.61 OZB woningen
0.62 OZB niet-woningen
0.64 Belastingen overig
0.7 Algemene uitkering en ov uitkeringen gemeentefonds
0.8 Overige baten en lasten

Overhead

Taakveld volgens het BBV
0.4 Overhead